

PRVI HRVATSKI VOJNOSTRUČNI MAGAZIN

HRVATSKI VOJNIK

Broj 465 • 16. siječnja 2015. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

**NOVE TEHNOLOGIJE
ZA NOVE CILJEVE**

RAZGOVOR

**časnički namjesnik
Davor PETEK**
prvi dočasnici OSRH

**KVALITETNI DOČASNICI
OSIGURAVAJU USPJEH
ORUŽANIH SNAGA**

**HRVATSKI INSTRUKTORI OBUČENI
ZA RAD NA SIMULATORU ZA
MRAP-ove**

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X 0 3 1 5
9 771330500003

**DOSTIGNUĆA OSRH
U PROTEKLOJ I NOVI IZAZOVI U 2015. GODINI**

SADRŽAJ

4 ZAPOVJEDNO-OPERATIVNO SREDIŠTE OSRH

Predsjednik uputio čestitke hrvatskim vojnicima u misijama

5 OSRH

Dostignuća OSRH u protekloj i novi izazovi u 2015. godini

8 SREDIŠTE ZA OBUKU I DOKTRINU LOGISTIKE

Hrvatski instruktori obučeni za rad na simulatoru za MRAP-ove

10 MORH

Nastavak suradnje MORH-a s proizvođačima vojne opreme

11 14 GODINA KLAPE "SVETI JURAJ" HRM-a

Pronosili pjesmom sliku o Hrvatskoj i njezinim oružanim snagama

12 RAZGOVOR

časnički namjesnik Davor PETEK, prvi dočasnik OSRH

15 RONILAČKA DESETINA RIJEČNE BOJNE

Što više urona, to više iskustva

18 PREDSTAVLJAMO

Ivan Zidar, pripadnik GOMBR-a

8 VOJNIK

SREDIŠTE ZA OBUKU I DOKTRINU LOGISTIKE

Obuka na simulatoru spašava živote

HRVATSKI INSTRUKTORI OBUČENI ZA RAD NA SIMULATORU ZA MRAP-OVE

11 14 GODINA KLAPE "SVETI JURAJ" HRM-a

12 RAZGOVOR

15 RONILAČKA DESETINA RIJEČNE BOJNE

18 PREDSTAVLJAMO

12 VOJNIK

RAZGOVOR

15 RONILAČKA DESETINA RIJEČNE BOJNE

18 PREDSTAVLJAMO

KVALITETNI DOČASNICI OSIGURAVaju USPJEH ORUŽANIH SNAGA

IMPRESSUM

Nakladnik:

**MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTV
ODJEL HRVATSKIH VOJNih GLASILA I IZDAVAŠTVa**

Zeljko Stipanović (zeljko.stipanovic@morph.hr)

Vesna Pintarić (vpintar@morph.hr)

Leida Parlov (leida.parlov@morph.hr),

Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com),

Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com),

Petra Kostanjšak (petra.kostanjsak@morph.hr)

Gordana Jelavić (gordana.jelavic@yahoo.com), Andrea Pavlić

Dubravka Marić (dmatic@morph.hr)

Tomislav Brandt

Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić

Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Intergrafika TTŽ d.o.o., Bistranska 19, Zagreb

Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b,

10000 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@morph.hr

3000 primjeraka

Naslovnicu snimio Josip KOPI

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA).
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2015.
Novinarski prilози objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

ODJEL HRVATSKIH VOJNih GLASILA
I IZDAVAŠTVa

20	VIJESTI IZ OSRH
Primopredaja dužnosti zapovjednika
Obalne straže OSRH	34	PROTUZRAČNA OBRANA
Nove tehnologije za nove ciljeve
22	NATO
Novo poglavlje u Afganistanu	39	KOPNENA VOJSKA
Skidanje oklopa
24	NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE
Traže se ponude za Rifleman radio	42	PODLISTAK
Posljednji juriš
28	RATNA MORNARICA
Smanjivanje protubrodskih projektila	50	DUHOVNOST
Vjera omogućava hod u tami

18 **KICKBOXING** **WORLD'S FINEST SPORTS**

PREDSTAVLJAMO

IVAN ZIDAR, PRIPADNIK GOMBR-a

Može li se poživiti profesionalnim vojnikom? U gandžijskoj trupci povezati profesionalnu vojnu s profesionalnim bokšnjakom? I ova ključna i neobična pitanja svi ih vode sve do Ivanija Zidara, koji u svojim 20 godina života uveo je vojnu karijeru u profesionalnu vojnu i studijem na Fakultetu za vojne i civilne tehniku. U boji je bio povezani vojnik koji se bori da se na tu prigaju može dati pozitivan odgovor.

SPOSTAŠI KAO I SVI DRUGI

Što je to da bude vojnik? Što je to da bude profesionalni vojnik? Što je to da bude profesionalni vojnik u profesionalnoj vojsci? Što je to da bude profesionalni vojnik u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci? Što je to da bude profesionalni vojnik u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci? Što je to da bude profesionalni vojnik u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci? Što je to da bude profesionalni vojnik u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci? Što je to da bude profesionalni vojnik u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci?

PRIMJER I UZOREK

Bornan je u Jastrebarskom, živi u Šibeniku, ali se svaki dan okreće u Zagreb, jer je u Zagrebu postavljena vojna akademija. Šibenski vojnički klub je uvođen u vojnu akademiju, ali i u vojnu akademiju u Zagrebu. Šibenski vojnički klub je uvođen u vojnu akademiju, ali i u vojnu akademiju u Zagrebu.

NIKAD U KONAČU

Što je to da bude vojnik? Što je to da bude profesionalni vojnik? Što je to da bude profesionalni vojnik u profesionalnoj vojsci? Što je to da bude profesionalni vojnik u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci? Što je to da bude profesionalni vojnik u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci? Što je to da bude profesionalni vojnik u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci? Što je to da bude profesionalni vojnik u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci? Što je to da bude profesionalni vojnik u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci u profesionalnoj vojsci?

UVODNIK

Tijekom 2014. unatoč gospodarskoj krizi Oružane snage Republike Hrvatske ostvarile su zapažene rezultate u obuci, provedbi zadaća u zemlji, misijama i operacijama potpore miru širom svijeta te pomoći civilnim strukturama i građanima. Ove su godine pred Oružanim snagama novi izazovi i aktivnosti na svim područjima djelovanja... U broju pred vama donosimo kratak podsjetnik na najvažnija postignuća OSRH tijekom prošle godine te stavljamo naglaske na najvažnije događaje koji nas čekaju u godini pred nama...

Donosimo i razgovor s prvim dočasnikom OSRH časničkim namjesnikom Davorom Petekom u kojem među ostalim ističe kako želi sustav slijedno rastuće izobrazbe dočasnika modernizirati i pojednostaviti te izobrazbu koja će na svim razinama dočasnike najbolje pripremiti za dužnost za koju se obučavaju te s ponosom ističe kako su zapovjednici nižih razina, dočasnici i vojnici, vrhunski...

Iznimno je zanimljiva reportaža o pripadnicima Ronilačke desetine Riječne bojne čije su glavne zadaće zaprečivanje i protuminska obrana unutarnjih plovnih putova, izviđanje mesta prijelaza na unutarnjim plovnim putovima, pregled brodskog trupa, ronilačka osiguranja na vježbama te pomoć civilnom stanovništvu u slučaju prirodnih nepogoda, a svoje ronilačke vještine bruse u rijeci Dravi...

Kao što vam je vjerojatno poznato, u ponoć 31. prosinca 2014. zaključena je operacija ISAF da bi 1. siječnja 2015. ustupila mjesto Odлуčnoj potpori (*Resolute Support*), misiji obučavanja, savjetovanja i pomoći afganistanskoj vojsci i policiji. Sjeverno-atlantski savez vodio je ISAF, a tako će nastaviti i Odlučnu potporu, misiju u kojoj će pomagati ANSF-u i Afganistanskim sigurnosnim institucijama (ASI) čime se otvara novo poglavlje u Afganistanu...
Ustav Švedske vojske i ministarstvo obrane (SOU) i Ministarstvo obrane Republike Hrvatske (MO RH) su u skladu s izvješnjima o raspoređenju vojnika u Afganistanu, u skladu s ugovorom o raspoređenju vojnika u Afganistanu (DABRA).

U stručnom dijelu donosimo novi razvojni projekt američke agencije za istraživanje naprednih obrambenih projekata (DARPA) koja za oklopna vozila planira razviti revolucionarnu tehnologiju koja bi omogućila slojevit pristup zaštiti, odnosno koristila bi manje oklopa, a više se orientirala na sposobnost vozila da izbjegne udare. To znači manja, brža i učinkovitija vozila koja bi se bolje nosila s nepredviđenim borbenim situacijama...

ZAPOVJEDNO-OPERATIVNO SREDIŠTE OSRH

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

U međunarodnim je misijama trenutačno 140 pripadnika OSRH. Već tradicionalno na prvi dan nove godine iz Zapovjedno-operativnog središta GS OSRH čestitke su im uputili predsjednik RH i vrhovni zapovjednik Oružanih snaga Ivo Josipović, ministar obrane Ante Kotromanović te načelnik GS OSRH general zborna Drago Lovrić poželjevši im da nastave odgovorno, savjesno i uspješno izvršavati sve zadaće...

PREDSJEDNIK UPUTIO ČESTITKE HRVATSKIM VOJNICIMA U MISIJAMA

Predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik Oružanih snaga Ivo Josipović 1. je siječnja iz Zapovjedno-operativnog središta GS OSRH čestitao novu 2015. godinu pripadnicima OSRH koji se nalaze u međunarodnim misijama u Afganistanu, na Kosovu i misiji ATALANTA.

Izjavio je predsjednik Josipović koji im je čestitajući Novu godinu poželio i siguran povratak iz misija. Napomenuo je da svi pripadnici OSRH u misijama odgovorno, savjesno i uspješno izvršavaju svoje zadaće i da možemo biti ponosni na njih. Ministar obrane Ante Kotromanović je kazao kako je trenutačno u međunarodnim misijama 140 pripadnika OSRH. Osvrnuo se na prošlu godinu i najavio neke od projekata koje Ministarstvo obrane i Oružane snage Republike Hrvatske očekuju

u ovoj godini. "Prošlom godinom smo zadovoljni. Pokrenuli smo i realizirali niz projekata. U ovoj godini nastaviti s intenzivnom obukom, zahtijevat ćemo još veću fizičku spremnost vojnika, nastaviti će se i s poboljšanjem života i rada u vojarnama za što su osigurana sva sredstva, kao i s projektima opremanja i modernizacije OSRH." Najavio je i da će se prvi put napraviti novi plan obrane u RH, te da Ministarstvo obrane očekuje novi ustroj. "U ovoj godini imamo dosta posla. Bit ćemo maksimalno transparentni kad je

riječ o nabavi te ćemo, kao i prijašnjih godina, pokušati biti štedljivi," zaključio je Kotromanović. Poželjevši sve najbolje u novoj godini pripadnicima OSRH koji sudjeluju u operacijama i misijama potpore miru u svijetu, načelnik GS OSRH general zborna Drago Lovrić kazao je da je OSRH u prošloj godini ostvario značajna postignuća te da će se tako nastaviti i u 2015. godini. "Pred OSRH stoje velike zadaće i siguran sam da će naše oružane snage sve te zadaće ispuniti kao i do sada na ponos hrvatskog naroda," istaknuo je general Lovrić. ■

"Svi pripadnici OSRH u misijama odgovorno, savjesno i uspješno izvršavaju svoje zadaće i možemo biti ponosni na njih," kazao je predsjednik RH Ivo Josipović

"U ovoj godini imamo dosta posla. Bit ćemo maksimalno transparentni kad je riječ o nabavi te ćemo, kao i prijašnjih godina, pokušati biti štedljivi," istaknuo je ministar Kotromanović

Priredila LEIDA PARLOV,
Fotoarhiva HVGI

TIJEKOM 2014. GODINE, UNATOČ GOSPODARSKOJ KRIZI, ORUŽANE SNAGE REPUBLIKE HRVATSKE OSTVARILE SU ZAPAŽENE REZULTATE U OBUCI, PROVEDBI ZADAĆA U ZEMLJI, MISIJAMA I OPERACIJAMA POTPORE MIRU ŠIROM SVIJETA, TE POMOĆI CIVILNIM STRUKTURAMA I GRAĐANIMA. U 2015. GODINI PRED OSRH STOJE NOVI IZAZOVI I AKTIVNOSTI NA SVIM PODRUČJIMA NJEGOVA DJELOVANJA...

DOSTIGNUĆA OSRH U PROTEKLOJ I NOVI IZAZOVI U 2015. GODINI

OSRH

Oružane snage Republike Hrvatske tijekom 2014. godine, unatoč gospodarskoj krizi, ostvarile su zapažene rezultate u obuci, provedbi zadaća u zemlji, misijama i operacijama potpore miru širom svijeta, pomoći civilnim strukturama i građanima. Da su se u OSRH prošle godine ostvarili značajni rezultati potvrđili su i ministar obrane Ante Kotromanović i načelnik GS OSRH general zborna Drago Lovrić kad su iz ZOS-a 1. siječnja čestitali Novu godinu pripadnicima OSRH u međunarodnim misijama i operacijama. Trenutačno se u operacijama i misijama potpore miru nalazi 140 pripadnika OSRH. Najveća novost je što je od 1. siječnja 2015. 24. hrvatski kontingenat u operaciji ISAF postao 1. hrvatski kontingenat u misiji *Resolute Support* (RSM) sa zadaćom pružanja savjetničke usluge 209. korpusu Afganistanske nacionalne armije (ANA) i afganistanskoj policiji, te zaštite savjetničkih timova. U misiji *Resolute Support* su 92 pripadnika OSRH, misiji KFOR 25 pripadnika, MINURSO tri, UNIFIL jedan, UNMOGIP pet, a u misiji EU NAVFOR ATALANTA Somalija je 14 pripadnika OSRH. Tijekom 2014. godine u misijama i operacijama potpore miru i to u pet misija UN-a (MINURSO, UNFICYP, UNIFIL, UNMIL, UNMOGIP), dvije NATO vođene operacije (ISAF i KFOR) te operaciji Evropske unije (EU NAVFOR ATALANTA Somalija) sudjelovala su 342 pripadnika Oružanih snaga.

ANGAŽMAN U POPLAVAMA, MEDICINSKOM PRIJEVOZU, GAŠENJU POŽARA...

Kad je o aktivnostima tijekom prošle godine u zemlji riječ, ponajprije ćemo se osvrnuti na angažman OSRH u pružanju pomoći civilnim strukturama i građanima. Prošlu su godinu, nažalost, obilježile brojne poplave tako da je upravo angažman pripadnika OSRH na poplavljениm područjima bio najveći. Za doprinos u spašavanju ljudi i imovine tijekom poplava u Slavoniji Oružane snage RH dobile su "Zlatni grb" Grada Županje i posebnu izvanrednu nagradu Vukovarsko-srijemske županije. Osim u Hrvatskoj, pripadnici OSRH bili su angažirani i na poplavljjenim područjima u BiH.

■ tijekom veljače i ožujka u Zagrebačkoj i Sisačko-moslavačkoj županiji 1577 pripadnika OSRH s 59 teretnih m/v, 23 osobna m/v, 16 autobusa, sedam sanitetskih m/v, tri kombija 8+1, dva amfibijska prevožnjaka, kombi furgonom, labudicom, cisternom za vodu, hladnjacom, helikopterom Mi-8 MTV1 i osam agregata bilo je angažirano na zadaćama obilaska, nadzora i popravka postojećih nasipa, punjenja vreća pjeskom, izgradnje većih nasipa, pripremi i podjeli obroka, dostavi pitke vode, prijevozu hrane i ljudstva te drugim oblicima potpore stanovništvu. Spomenimo kako je dostavljeno 101 445 litara pitke vode, pripremljeno 65 618 obroka, napunjeno i ugrađeno 230 518 vreća s pjeskom, evakuirano 3255 stanovnika i 4405 kormada stoke. Provodena je dekontaminacija 41 982 osobe i 23 970 tehničkih sredstava te napravljena jama u koju su ukopane 122 383 strvine te 24 479 kilograma mesa. Dva transportna helikoptera za potrebe traganja i spašavanja provela su 76 letova u trajanju od 41 sat i 45 minuta;

■ tijekom svibnja u susjednoj BiH na području Maglaja, Zavidovića, Doboja i Orašja angažirano je 15 pripadnika OSRH s dva transportna helikoptera Mi-8 MTV1 pri čemu je ostvareno 197 letova u trajanju od 79 sati, prevezeno 295 osoba i 102 tone tereta;

■ u rujnu u Karlovačkoj, Sisačko-moslavačkoj, Požeško-slavonskoj i Osječko-baranjskoj županiji 1571 pripadnik OSRH s 81 motornim vozilom, 23 čamca, sanitetskim m/v, amfibijskim prevožnjakom, tri pokretne radionice i pet m/v veze angažirano je na zadaćama obilaska, nadzora i popravka postojećih nasipa, punjenja vreća pjeskom, izgradnje većih nasipa, prijevozu ljudstva te drugim oblicima potpore stanovništvu. Evakuirano je 20 stanovnika, napunjeno i ugrađeno oko 201 400 vreća s pjeskom te izgrađeno oko 5246 metara nasipa. Snage HRZ-a su, kao i inače, i u prošloj godini bile angažirane u borbi protiv požara, akcijama traganja i spašavanja i u hitnom medicinskom prevoženju.

Tako je u protupožarnim aktivnostima ostvareno 490 letova u trajanju od 61 sat i 25 minuta, pri čemu je prevezeno 29 osoba i 75 tona tereta. U aktivnostima traganja i spašavanja na kopnu ostvareno je 99 letova u trajanju od 38 sati i 35 minuta naleta, pri čemu je prevezeno osam unešrećenih osoba i 194 pripadnika HGSS-a, te 15 letova u trajanju od 26 sati i 50 minuta naleta u traganju i spašavanju na moru.

Najveći angažman HRZ-a bio je u hitnom medicinskom prijevozu za koji su ostvarena 1494 leta u trajanju od 631 sata i 30 minuta, tijekom kojih je prevezeno 557 pacijenata i 1095 pratitelja. Upravo je zbog svojeg doprinosa u pomaganju civilnom stanovništvu, početkom 2014. godine, Eskadrila transportnih helikoptera 93. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a dobila nagradu "Ponos Hrvatske".

OBUĆNE AKTIVNOSTI, OPREMANJE I MODERNIZACIJA

U prošloj su godini znatno intenzivirane obućne aktivnosti. Tako su pripadnici OSRH tijekom 2014. godine sudjelovali u 39 vojnih vježbi, od čega 12

nacionalnog, a 27 međunarodnog karaktera. U vježbama nacionalnog karaktera sudjelovalo je 4400 pripadnika OSRH, a u onim međunarodnog karaktera 1140 pripadnika OSRH. U vježbama u prošloj godini utrošeno je oko 190 tona ubojnih sredstava. Kad je riječ o opremanju i modernizaciji, izdvojiti ćemo neke od projekata s kojima se započelo ili su realizirani u prošloj godini:

- potpisani su ugovori s domaćim proizvođačima oružanja i vojne opreme vrijedni 65 milijuna kuna
- potpisana je ugovor o izgradnji obalnih ophodnih brodova, vrijedan 385 milijuna kuna, koje će izgraditi hrvatska brodogradilišta
- potpisana je ugovor o nabavci samohodnih njemačkih haubica PzH2000 vrijedan više od 90 milijuna kuna
- u operativnu je uporabu HRZ i PZO uveo novi Air Tractor dvosjed
- pri kraju je remont borbenih aviona MiG-21 i helikoptera Mi-8 HRZ-a i PZO-a
- provedena je revizija pet tenkova M-84
- od Sjedinjenih Američkih Država dobili smo 212 vozila MRAP čija bi nabavna vrijednost bila više od 100 milijuna dolara
- značajna finansijska sredstva uložena su u obnovu objekata na HVU-u, kompleksu MORH-a i Glavnog stožera, vojarnama "Croatia", "Velika Buna", "Tuškanac" te u izgradnju objekata u Petrinji.

NOVA REORGANIZACIJA

U 2014. godini započela je nova reorganizacija strukture Oružanih snaga. Ustvorene su nove pristožerne postrojbe poput Središnjice KIS-a, Središnjice za obaveštajno djelovanje, a Bojna za specijalna djelovanja transformirana je u Zapovjedništvo specijalnih snaga. Pistožerne postrojbe postale su i Pukovnija Vojne policije te Središnjica za upravljanje osobljem. U prošloj je godini nakon dugo vremena pokrenut proces ustrojavanja pričuve koja će na kraju petogodišnjeg procesa imati dvadeset tisuća ljudi.

Značajni rezultati ostvareni su i na području ljudskih resursa te je tako zaustavljen trend starenjia naših Oružanih snaga potpisivanjem prvi profesionalnih ugovora s 940 mlađih vojnika. U suradnji sa Sveučilištem u Zagrebu pokrenuti su novi studijski programi Vojno vođenje i upravljanje i Vojno inženjerstvo na koje se upisalo 94 kadeta. U Oružane snage uvedena je kategorija vojnih specijalista čime je osiguran kontinuitet stručne potpore za specifične poslove i zadaće potrebne Oružanim snagama.

Vlada Republike Hrvatske usvojila je prijedlog Dugoričnog plana razvoja Oružanih snaga od 2015. do 2024. godine, a očekuje se usvajanje dokumenta u Saboru. Tijekom 2014. godine izrađeni su doktrinski priručnici zdravstvene, prometne, tehničke i intendantske službe, sigurnosno-obaveštajnog sektora, područja upravljanja ljudskim resursima, izrađeni novi pravilnici o odorama, vozilima i još

niz drugih podzakonskih akata koji omogućuju kvalitetno funkcioniranje sustava.

NOVI IZAZOVI U 2015.

U 2015. godini pred OSRH su novi izazovi i aktivnosti na svim područjima njegova djelovanja. Neki su od njih:

- dostizanje brojčane veličine odobrane Odlukom Predsjednika RH za ovu fazu
- usuglašavanje procesa prijma, izdvajanja i promicanja pripadnika Oružanih snaga kako bi proces razvoja Oružanih snaga bio u funkciji izgradnje potrebnih sposobnosti i spremnosti za izvršenje zadaća
- prijam novih 550 vojnika u sustav
- nastavak transformacije Hrvatskog vojnog učilišta u nacionalno inkorporiranu instituciju za visoko obrazovanje i znanost
- nastavak obnove objekata i nabave obrazovne opreme kako bismo imali najkvalitetnije uvjete za život i rad polaznika škola na HVU-u
- nastavak ustrojavanja i početak obuke razvrtane pričuve
- izrada novog Pravilnika o standardima profesionalnog razvoja za časnike i dočasnike
- uređivanje materijalnih prava djelatnika
- izrada granskih i ostalih podupirućih doktrina na temelju združene doktrine
- izrada nove vojne strategije
- nastavak preseljenja ustrojstvenih jedinica Oružanih snaga RH u cilju realizacije operativnog razmjehštaja i napuštanja neperspektivnih vojnih objekata
- nastavak izgradnje i rekonstrukcije smještajnih i skladišnih objekata koji su započeti tijekom 2014. godine
- prijam prvih šest haubica PzH2000 iz Njemačke,
- realizacija donacije lakih borbenih helikoptera OH-58D Kiowa Warrior iz Sjedinjenih Američkih Država
- početak gradnje obalnih ophodnih brodova
- modernizaciju radarskog sustava "Enhanced Peregrine"
- nabava autonomnih podvodnih vozila Remus i ronilačke opreme
- nastavak izgradnje sposobnosti za provedbu primarne misije Oružanih snaga, očuvanje suvereniteta, neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske i obrana saveznika
- priprema i provedba 46 vježbi, od čega 40 međunarodnih, u skladu s NATO zahtjevom da se integrira što više nacionalnih vježbi s NATO vježbama.

U ovoj će godini Oružane snage RH nastaviti sudjelovanje u misijama i operacijama potpore miru, sudjelovanjem u NATO snagama za odgovor te pripremanju snaga za sudjelovanje u borbenoj skupini Evropske unije, te će nastaviti održavati i izgrađivati sposobnosti kako bi bile spremne u najkraćem roku angažirati se i pomoći civilnom društvu u požarima, poplavama, prijevozu unesrećenih i bolesnih i ostalim mogućim ugrozama. ■

2 SREDIŠTE ZA OBUKU I DOKTRINU LOGISTIKE

MET simulator koristit će se u Središtu za daljnju obuku posada u vozilima MRAP, a za rad na njemu hrvatske je instruktore obučio američki tim. "Oružane snage RH primile su od SAD-a 212 oklopnih vozila iznimne kvalitete kojima smo jako zadovoljni. Danas smo ih provjerili u različitim uvjetima i mogu reći da je Hrvatska vojska dobila značajno pojačanje, posebno sa 162 vozila namijenjena za sve vrste terena," istaknuo je prigodom posjeta Središtu načelnik GS OSRH general zborničar Drago Lovrić...

HRVATSKI INSTRUKT RAD NA SIMULA

Veleposlanik SAD-a u Republici Hrvatskoj Nj. Eksc. Kenneth Merten posjetio je 12. siječnja zajedno sa suradnicima Središte za obuku i doktrinu logistike u vojarni "123. brigade HV-a" u Požegi. To je ujedno bio zadnji dan obuke hrvatskih instruktora za rad na simulatoru za MRAP (Mine Resistant Ambush Protected) vozila. Naime, u Požegu je tjeđan dana uoči posjeta stigao tim američkih instruktora kojima je cilj bio obučiti hrvatske instruktore za rad na MET simulatoru (Mine Resistant Ambush Protected Egress Trainer). U naznočnosti

načelnika Glavnog stožera OSRH generala zborničara Drage Lovrića, direktora GS OSRH general-bojnika Mate Pađena te pomoćnika ministra obrane Zorana Drće, gosti su obišli MET simulator gdje je održana demonstracija aktivnosti odnosno prikazana reakcija posade u slučaju prevrtanja vozila. Hrvatski su instruktori nakon završetka obuke dobili certifikate, a prema planu i programu simulator će se u Središtu koristiti za daljnju obuku posada u MRAP vozilima. Nakon kratke prezentacije o radu samog Središta za obuku i doktrinu logistike, njegov je

zapovjednik brigadir Milan Čorak sve naznočne poveo na logističko vježbalište "Glavica", na terensku vožnju MRAP vozilima koja su Sjedinjene Države prošle godine donirale Oružanim snagama RH. "Hvala vam na prilici za partnerstvo. Donacija vozila pomoći je OSRH, ali i pomoći nama kao vašim partnerima. Hrvatska je, naime, naš ključni strateški partner, uvijek ste tu i uvijek voljni pomoći," rekao je prilikom posjeta američki veleposlanik Kenneth Merten koji se s načelnikom GS OSRH Dragom Lovrićem vozio u M-ATV (All-Terrain

in Vehicle) vozilu po logističkom vježbalištu "Glavica" kako bi se zajedno uvjerili u sve mogućnosti tih vozila. Nakon vožnje izrazili su zadovoljstvo prikazanim sposobnostima koje su od velike važnosti za hrvatske snage. "Oružane snage RH primile su od SAD-a 212 oklopnih vozila iznimne kvalitete kojima smo jako zadovoljni. Danas smo ih provjerili u različitim uvjetima i mogu reći da je Hrvatska vojska dobila značajno pojačanje, posebno sa 162 vozila namijenjena za sve vrste terena," istaknuo je general Drago Lovrić. ■

Petra KOSTANJŠAK, snimio Stjepan BRIGLJEVIĆ

Obuka na simulatoru spašava živote

Bojnik Boris Galić, nastavnik prometne službe u Središtu za obuku i doktrinu logistike, uputio nas je u neke detalje same obuke. "Riječ je o obuci instruktora za rad na tzv. MET simulatoru koji simulira prevrtanje vozila. Služi za obuku posade vozila u postupcima prilikom prevrtanja, odnosno o onome što svaki član u vozilu mora učiniti tom prilikom. Ovdje u Požegi odradili smo obuku svojih instruktora koji sad imaju certifikate i mogu samostalno provoditi obuku posada," objasnio je bojnik Galić. Dovršava se plan i program po kojem će se provoditi obuka posada. To bi trebala biti jednodnevna obuka – prvi je na redu teorijski dio u sklopu kojeg se objašnjavaju

procedure prilikom prevrtanja vozila, a zatim slijedi praktični dio uvježbavanja procedura. Kabina na simulatoru, u kojoj su obučeni instruktori demonstrirali svoje znanje tijekom posjeta američkog veleposlanika, simuliра prevrtanje M-ATV vrste vozila. "U Središtu za obuku i doktrinu logistike imamo još dva modula odnosno dvije kabine koje se mogu izmenjivati na simulatoru," dodaje bojnik Galić. Američki tim instruktora naglasio je kako se, otkad se koristi simulator i takva vrsta obuke, broj stradalih prilikom korištenja MRAP-ova smanjio za čak 80 posto, što znači da se pokazao dragocjenim kad su u pitanju životi i zaštita vojnika. Anthony

L. Hamilton i Tom Mazza rade za PEO STRI – izvršni ured američke vojske za simulaciju, obuku i instrumentaciju, a u Hrvatsku su došli iz Floride kako bi odradili obuku za upravljanje i održavanje MET simulatora. "Obučavamo vojnike kako pravilno reagirati na prevrtanje i izići iz vozila. Vi imate M-ATV vozila i to je primarno vozilo koje ćete koristiti za obuku pa morate imati simulator na kojem se to uči," ističe Anthony L. Hamilton, specijalist za upravljanje logistikom. Dodaje da su u Požegi obučili četiri instruktora za obuku kao i četiri čovjeka za mehaničko održavanje. "Zadovoljan sam njihovim znanjem. Prije nekoliko mjeseci imali su sličnu

obuku pa ih je bilo prilično lako obučavati jer su bili upoznati s upravljanjem simulatorom," naglasio je Hamilton. Projektni inženjer Tom Mazza u Požegi je bio u tehničkoj potpori kako bi otklonio bilo kakve potencijalne poteškoće na simulatoru. "U prošlosti smo imali ljude koji su stradali pri prevrtanju vozila te smo zato dizajnirali sustav čija je osnovna funkcija upoznavanje posade s izvanrednim situacijama. Dakle, u slučaju incidenta u borbenim situacijama, primjerice u slučaju eksplozije, posada mora znati kako se ponašati, kako izići iz vozila i kako pomoći suborcima da se izvuku iz vozila," zaključuje inženjer Mazza.

BOJNIKI OBUČENI ZA PREVRTANJE NA SIMULATORU ZA MRAP-OVE

MORH

Ivana VALENTIĆ MIKŠIK, snimio Stjepan BRIGLJEVIĆ

"OKO 50 MILIJUNA KUNA VRIJEDNOST JE POTPISANIH UGOVORA KOJE SU PREDSTAVNICI 22 HRVATSKE PROIZVOĐAČA VOJNE OBUĆE, ODJEĆE I OPREME ZA POTREBE ORUŽANIH SNAGA RH POTPISALI S MINISTARSTVOM OBRANE. NA TAJ NAČIN DO KRAJA GODINE UŠTEDJET ĆE SE NEKOLIKO DESETAKA MILIJUNA KUNA," REKAO JE MINISTAR ANTE KOTROMANOVIĆ

NASTAVAK SURADNJE MORH-a S PROIZVOĐAČIMA VOJNE OPREME

Ugovor s MORH-om potpisali su predstavnici Zajednice ponuditelja za komplet borbene odore (Kroko Proizvodnja i razvoj d.o.o. Zagreb, Čateks d.d. Čakovec, Odjeća d.o.o. Zagreb, Varteks Pro d.o.o. Varaždin, Hemco d.o.o. Đakovo, Krojostil d.o.o. Jakovlje i Šešir d.o.o. Zagreb), Zajednice ponuditelja za obuću (Inkop obuća d.o.o. Poznjanovec, Jelen Professional d.o.o. Čakovec i Borovo d.d. Vukovar), te predstavnici tvrtki Šestan Busch d.o.o. Prelog, URIHO Zagreb, Jadran Tvornica čarapa d.d. Zagreb, Galeb d.d. Omis, Mako d.o.o. Osijek, HS produkt d.o.o. Karlovac, Đuro Đaković d.d. Specijalna vozila Slavonski Brod, Podravka d.d., Promet d.o.o. Split, Tehnomont brodogradilište Pula d.o.o. Pula, Antipiros d.o.o. Split i Jaquard d.o.o. Zagreb.

Ministar obrane Ante Kotromanović potpisao je 13. siječnja u Ministarstvu obrane ugovore s predstvincima 22 hrvatska proizvođača vojne obuće, odjeće i opreme za potrebe Oružanih snaga RH u ukupnoj vrijednosti od oko 50 milijuna kuna.

Riječ je o nabavi oko 6000 kompleta borbenih odora (hlače, košulje, jakne, kape i šeširi), 3000 službenih i svečanih odora, 10 500 pari obuće, 35 000 pari čarapa, 4000 remena i opasača, 200 kaciga, 800 letačkih i radnih kombineziona i jakni, 700 kišnih odjeća i kabanica, 13 000 kompleta donjeg rublja, 1500 kompleta specijalnog donjeg rublja, 9000 kapa i šešira, 100 jakni, 2000 vesta (vojničke i časničke) i 11 000 cijelodnevnih suhih obroka. Potpisivanju ugovora u Ministarstvu obrane RH prisustvovao je pomoćnik ministra obrane za materijalne resurse Viktor Koprivnjak, načelnik Glavnog stožera OSRH general zborni

Drago Lovrić, glavni inspektor obrane general-pukovnik Mirko Šundov te brojni predstavnici hrvatskih tvrtki. Ministar Ante Kotromanović izrazio je nakon potpisivanja ugovora iznimno zadovoljstvo takvom suradnjom naglasivši kako Ministarstvo obrane čini sve da domaća industrija dobije što više poslova. "To smrno napravili potpisivanjem ugovora o izgradnji obalnih ophodnih brodova, a to radimo i s vama već tradicionalno nekoliko godina zaredom. Potpisivanjem okvirnih sporazuma želimo vas poduprijeti koliko god možemo i tako pokazati da smo mi ne samo potrošači, nego i generatori razvoja proizvodnje i poticanja domaćeg gospodarstva, pogotovo proizvoda koji su konkurentni i u svijetu," rekao je ministar. Istaknuo je da će se tako do kraja godine uštedjeti nekoliko desetaka milijuna kuna te zahvalio proizvođačima vojne opreme i naoružanja: "Vaše tvrtke zapošljavaju

nekoliko tisuća ljudi te na taj način zajednički pridonose domaćoj proizvodnji i zajedničkom prosperitetu." Načelnik GS OSRH general zborni Drago Lovrić naglasio je kako je iznimno ponasan što će hrvatski vojnici u potpunosti biti opremljeni domaćim proizvodima. "Odjeven u hrvatsku odoru s hrvatskom kacigom, naoružan jurišnom puškom i u hrvatskoj čizmi: hrvatski je vojnik u potpunosti opremljen," rekao je general Lovrić dodavši da su naši vojnici iznimno zadovoljni dosadašnjom opremom te da je zadovoljstvo tim i veće jer je hrvatska vojna oprema spoj znanja, sposobnosti i hrvatske kvalitete, ne samo u domovini nego i izvan njezinih granica. Istaknuo je i kako je cijelokupan projekt snažan poticaj domaćim gospodarskim subjektima i samo je jedan od dokaza kvalitete hrvatske vojne industrije. U ime zajednice proizvođača za posebne namjene vojne proizvodnje pri-

Hrvatskoj gospodarskoj komori prigodno se obratio Alojzije Šestan, direktor tvrtke Šestan Busch d.o.o. Prelog, naglasivši kako je potpisivanje ugovora dokaz namjera i stvarnih napora MORH-a da potpomaže i jača hrvatsku industriju. "To je početak nade i temelj za ostale proizvođače, ali i potvrda, odnosno certifikat za buduće izvozne poslove," rekao je Šestan.

Ravnatelj ustanove URIHO i predsjednik udruge "Osvit" Josip Držaić istaknuo je zadovoljstvo modelom suradnje i zahvalio MORH-u što je omogućio osobama s invalidnošću da pokažu svoje kvalitete.

Predstavnici tvrtki Čateks d.d. Čakovec i Podravka d.d., Davor Sabolić i Velimir Vrhovski, također su izrazili zadovoljstvo potpisivanjem ugovora istaknuvši kako bi i druga ministarstva trebala slijediti dobru praksu Ministarstva obrane te tako pridonijeti razvoju hrvatske industrije. ■

Vesna PINTARIĆ, snimio Davor KIRIN

14 GODINA KLAPE "SVETI JURAJ" HRM-A

Iza njih su godine uspješnog rada i jedinstven način promicanja hrvatske narodne, povijesne i kulturne baštine, ali i hrvatskih oružanih snaga. Riječ je o klapi koja neumorno obilazi Lijepu Našu, ali i inozemstvo, nebrojeni su koncertiiza njih, a visoki umjetnički dosezi kojima plijeni pažnju ne samo ljubitelja klapskog pjevanja donijeli su im brojna priznanja...

Pjevači Klape "Sveti Juraj" HRM-a su:
Hrvošlav Kužić,
Marko Bralić,
Domagoj Žanić,
Darko Tranfić, Ivica
Kuzmanić, Bruno
Andrić, Goran Bralić,
Jakov Šegvić i Ignacio
Tranfić, a umjetnički
voditelji je prof.
Mario Božić

Na godinama uspješnog rada i jedinstvenog načina promicanja hrvatske narodne, povijesne i kulturne baštine, ali i hrvatskih oružanih snaga, čestitke na obljetnici uputio je i ministar obrane Ante Kotromanović poručivši: "Ponosni smo na vas, na činjenicu da ste svojim radom postigli zavidne rezultate, postali prepoznatljivi i jedan od sinonima za klapsku pjesmu. Želim vam da i ubuduće donosite radost i ljestvu pjesme na ponos svih nas."

PRONOSILI PJEZMOM SLIKU O HRVATSKOJ I NJEZINIM ORUŽANIM SNAGAMA

Klapa "Sveti Juraj" Hrvatske ratne mornarice svojim repertoarom oduševljava publiku već četvrtna godinu zaredom. Osnovana je 12. siječnja 2001. u Raketnoj bazi HRM-a u Žrnovnici na inicijativu mons. Josipa Šantića, tadašnjeg generalnog vikara Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj, s ciljem predstavljanja Oružanih snaga RH na Međunarodnom susretu vojski svijeta u Lourdesu, a danas djeluje u sklopu Orkestra Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Riječ je o klapi koja neumorno obilazi Lijepu Našu, ali i inozemstvo, s ciljem očuvanja i promicanja kulture a cappella pjevanja dalmatinske klapske

pjesme, skladbi sakralnog i domoljubnog karaktera koje su kao najvredniji dio naše glazbene baštine zasnovane na autohtonim melodioznim korijenima naših pradjedova. Nebrojeni su koncertiiza njih, nastupi u prigodarna obilježavanja i uveličavanja značajnih događaja, vojnih ili civilnih svečanosti i kulturnih manifestacija. Visoki umjetnički dosezi kojima plijeni pažnju ne samo ljubitelja klapskog pjevanja donijeli su klapi brojna priznanja i nagrade državnih i crkvenih institucija, udruga proizilih iz Domačinskog rata i drugih. Klapa je održala brojne koncerte izvan domovine, i to u Italiji, Njemačkoj,

Poljskoj, Belgiji, Mađarskoj, Francuskoj, Austriji, Sloveniji, BiH, Crnoj Gori i Kini, a izdvajamo nastupe u NATO-ovoј bazi u Monsu te u središtu Zapovjedništva za Europu u Bruxellesu. U suradnji s Hrvatskom maticom iseđenika Klape "Sveti Juraj" bila je domaćin Prvog susreta klape hrvatskog iseljeništva u domovini, održanog 1. srpnja 2006. u Kaštel Starom, kojem su nazočile klape hrvatskih iseđenika iz čitavog svijeta. Kao poseban gost sudjelovala je na svečanom koncertu Festivala dalmatinskih klapa Omiš 2007. u Koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski" u Zagrebu.

Zajedno s najpoznatijim hrvatskim

klapama, Klapa "Sveti Juraj" sudionik je brojnih klapskih spektakl-koncerata kao što su Klape u Areni 2007. i 2008., Klape na Višnjiku (Zadar, 2009.), Klape na Poljudu 2010. i 2011., Klape u Ljubljani (Stožice 2011. i 2012.), Klape u Varaždinu (2012. i 2013.), Klape u Zagrebu (Dom sportova 2013.) i Klape u Dubrovniku (2012. i 2013.). Povodom ulaska Republike Hrvatske u članstvo Europske unije 1. srpnja 2013., Klapa "Sveti Juraj" nastupila je na svečanosti podizanja hrvatske zastave pred zgradom Europskog parlamenta u Strasbourg, kao i na svečanosti u Vijeću Europe u Bruxellesu. ■

 RAZGOVOR

**časnički namjesnik
Davor PETEK,
prvi dočasnik OSRH**

KVALITETNI OSIGURAVAJU USP

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

ŽELIMO SUSTAV SLIJEĐEDNO RASTUĆE IZOBRAZBE DOČASNIKA MODERNIZIRATI I POJEDNOSTAVITI TE IZOBRAZBU KOJA ĆE NA SVIM RAZINAMA DOČASNIKE NAJBOLJE PRIPREMITI ZA DUŽNOST ZA KOJU SE OBUČAVAJU. NAŠI SU ZAPOVJEDNICI NIŽIH RAZINA, DOČASNICI I VOJNICI, VRHUNSKI. NADAM SE DA ĆEMO KAO I DOSAD, BEZ OBZIRA NA SVA OGRANIČENJA KOJA SE POSTAVLJAJU ORUŽANIM SNAGAMA, PONOVNO NAPREDOVATI I SVIMA POKAZATI KVALitetu koju imamo u oružanim snagama...

Razgovor s prvim dočasnikom OSRH postao je već tradicionalan u Hrvatskom vojniku na prijelazu dviju godina, ovo je treći po redu. No, obuka je apsolutni prioritet Oružanih snaga i to sa smanjenjem sudjelovanja OSRH u međunarodnim misijama još više dolazi do izražaja. A obuka je prije svih na dočasniciima, tako da je uvijek zanimljivo čuti raščlambu protekle godine koju daje časnički namjesnik Davor Petek, ali i još više saznati novitete koje vojnike i dočasneke, a time i većinu OSRH, čekaju u novoj godini.

Tijekom prve polovine prošle godine bili ste u Afganistanu. Kad ste se vratili, jesu li bili vidljivi kratkoročni pomaci u funkciranju Dočasnicičkog lanca potpore (DLP) i Dočasnicičkog zbora (DZ)?

Sve što je bilo započeto krajem 2013. bilo je provedeno u 2014.: promicanja, školovanja, izdavanja, uvođenje nove vojne

bilježnice... Ali najviše napretka bilo je u obuci, a prošla je godina bila jedna od udarnih, ne samo što se tiče velikih vježbi, nego i pojedinačne obuke. Puno je snaga bilo deklarirano i ocjenjivano i tu su, kod pojedinačne obuke, vojnici i dočasnići odradili lavovski dio posla. Dobre ocjene na vježbama su direktna pohvala svima koji su u njima sudjelovali.

Objasnite nam detaljnije projekt vođine bilježnice?

Ona postoji već niz godina, ali smo je krajem 2013. obnovili, izmjenili u određenim stavkama i stavili naglasak na praćenje pojedinačne sposobnosti. Tijekom 2014. kontinuirano se kontrolirao način vođenja podataka u toj bilježnici. Rezultat je da smo na kraju prošle godine za svakoga pojedinca mogli vidjeti koju je obuku prošao, kako je ocijenjen, tko je obuku proveo, na kojoj lokaciji, u kojem broju sati i s kojom opremom. Iz svega toga proizlazi zaključak za cijele oružane snage,

Pokazalo se da se iskustva, koja smo prošli u našem preustroju od 1995. do 2000., odnose upravo na probleme s kojima se ANA susreće sada. To nam je donijelo veliki plus u savjetovanju. Osobno bih želio, ako se ukaže potreba, prilika, iako to bude interes Hrvatske i OSRH, da u Resolute Support uputimo dodatni broj kvalitetnih dočasnika koji bi mogli direktno sudjelovati i proširiti naše sposobnosti savjetovanja ANA-e

možemo primijetiti nedostatke, ići dalje i primijeniti naučene lekcije u 2015. Početkom ove godine završit ćemo veliku raščlambu o stanju pojedinačne obučenosti, od najjednostavnijih radnji kao što je rukovanje osobnim naoružanjem, pa sve do specijalističkih zadaća.

ISAF je zaključen i Afganistanci trebaju preuzeti odgovornost za sigurnost svoje zemlje. Koliko su razvoju njihova DLP-a pridonijeli naši dočasnići, posebice obukom, mentorstvom?

Mislim da smo, uz Amerikance, među vodećim nacijama zaslužnima za taj razvoj. To je bilo vidljivo od samih početaka i upućivanja prvih mentorskih timova, a do posebnog izražaja je došlo posebno posljednjih godinu-dvije kada smo, između ostalog, preuzeli bitnu dužnost u sustavu obučavanja, mentoriranja i savjetovanja dočasnika DLP-a, dužnost prvog dočasnika Army Institutional Advisory Team-a, tijela koje se bavi upravom savjetovanjem prvih dočasnika obučnih središta i ostalih škola. Kroz tu dužnost savjetuju se minimalno dvojica visokopozicioniranih dočasnika afganistskih kopnenih snaga, ali preko zapovjednog lanca njih puno više. Tu poziciju zadržali smo i sada, u

DOČASNICI JEH ORUŽANIH SNAGA

Teret zadaća u OSRH najviše nose vojnici, dočasnici i časnici na razinama desetina i vodova. Oni su ti koji svojim rezultatima osiguravaju uspjeh cijelokupnog OS-a

RAZGOVOR

misiji Resolute Support, što je pokazatelj da smo kvalitetno odradili taj "početak".

I međunarodni dočasnici kamp u Hrvatskoj u ljeto 2014. poka-zao je visoku međunarodnu reputaciju dočasnika OSRH?

Imali smo velik broj gostiju i predavača, a prvi put i dvojicu Afganistanaca, prvog dočasnika KoV-a i Kabul Military Training Centera, a i prvog dočasnika nekadašnjeg ISAF-ova zdržunog zapovjedništva, te NATO-ova ACT-a, kao i zapovjedništava iz Brunssuma, Napulja, USAREUR-a... Tema je bila dijeljenje iskustava u obuci i razvoju obuke dočasnika i vojnika. Nama kao domaćinima kampa dolazak sve većeg broja ljudi svake godine znači da smo na dobrom putu i da dobro radimo. Svi imaju ograničene resurse, i ako neke oružane snage ne vide svoju korist i interes, neće poslati nikoga.

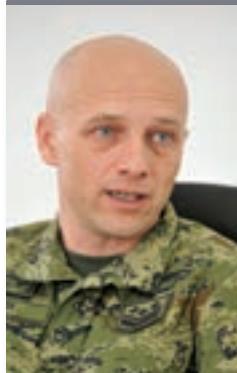
Jesu li ulazak i integracija u NATO utjecali na afirmaciju uloge dočasnika u OSRH, da ih sustav percipira onako kako to zaslužuju?

Utjecao je, ali ne mnogo. Mislim da su dočasnici svoju kvalitetu i mjesto u OSRH pokazali i dokazali mnogo ranije i to zapovjednici oduvijek znaju. Naravno, uvek ima nerazumijevanja, ali tako je u svim oružanim snagama. Rekao bih da se kvaliteta naših dočasnika najviše vidi pri velikom pritisku, kad je količina obuke i zadaća najveća. NATO je prije nekoliko godina izdao smjernice što bi svaki dočasnik na svojoj razini u NATO zapovjedništva trebao znati. Nadalje, aktualni zapovjednik Savezničkih snaga za Europu američki general Breedlove je kao prioritete svojeg mandata stavio razvoj dočasnika i nižih časnika. Smatra ih neiskorištenim potencijalom OS-a saveznika i partnera i osobno se zalaže da se to promjeni. Istimče to u svakom govoru, obraćajući i posjetu.

Koji će biti glavni noviteti, tj. novi prioriteti za dočasnike u 2015.?

Zajedno s časniciima želimo poboljšati sustav obuke novim obučnim dokumentima. Sada ih imamo dosta različitih, zajedno s priručnicima, uputama i pravilima. Treba ih obnoviti, izmijeniti i dograditi. Pripremamo novi Priručnik temeljnih vojnih vještina, ako sve bude po planu trebalo bi biti tiskan i distribuiran do kraja ožujka. On definira zadaće koje, bez obzira na čin i razinu, svi pripadnici OS-a moraju znati i poznavati. U početku smo izrade priručnika specijalističkih vojnih vještina za sve rodove i službe OS-a, koji bi trebali biti gotovi do kraja godine. Želimo u 2016. ući s kompletom obučnom

Najviše napretka bilo je u obuci, a prošla je godina bila jedna od udarnih, ne samo što se tiče velikih vježbi, nego i pojedinačne obuke. Puno je snaga bilo deklarirano i ocjenjivano i tu su, kod pojedinačne obuke, vojnici i dočasnici odradili lavovski dio posla

Natjecanje 2015. bit će na poligonu "Eugen Kvaternik". Slunj. Staza će biti nešto dulja i teža, a noviteta će biti u samim disciplinama, dodatno ćemo se usmjeriti na gadanja osobnim oružjem sa sustavom MILES. Dio staze ćeći kroz grad Slunj, a ondje će biti i cilj. Želimo natjecanje približiti i popularizirati među civilnim stanovništvom

dokumentacijom za svakog pripadnika OS-a. Sve to imamo i sada, ali se nalazi u možda deset različitih priručnika, koje želimo objediniti. Nadalje, želimo da i ova godina bude intenzivna u ocjenjivanju pojedinačnih zadaća, barem što se tiče nas dočasnika. Prvo ćemo praktično provjeravati temeljne vojne vještine koje će biti sadržane u novom priručniku, zapravo stare, ali obnovljene u pogledu nove opreme, procedura, modernizacije...

Nakon 2013. vraća se proglašenje najboljeg vojnika i dočasnika mjeseca, ali u novom obliku?

Načelnik GS OSRH donio je odluku da se priznanja dodjeljuju za prikazivanje vještine, znanja i rada u obuci. To će biti ljudi koji nisu u stalnom fokusu, oni koji na nižim razinama svakodnevno rade i rade svoje poslove u postrojbama. Želimo da se vidi tko to nosi OSRH na svojim ledima. Gledat ćemo što je pojedinac osobito postigao tijekom obuke, koliko ju je kvalitetno proveo ili odradio, koliko je u provedbi ili planiranju iskoristio dostupne resurse... Naravno, obuka se ne radi jednako u svim postrojbama, neke su usmjerenе na nju, a neke na svakodnevno funkcioniranje. No, i redovita zadaća npr. na sustavima veze na neki je način dio obuke... Teret zadaća u OSRH najviše nose vojnici, dočasnici i časnici na razinama desetina i vodova. Oni su ti koji svojim rezultatima osiguravaju uspjeh cijelokupnog OS-a

Najavljeni su velike promjene u školovanju dočasnika?

Izdali smo prijedlog koji će biti prezentiran zapovjednicima grana i pristožernim postrojbama, želimo sustav slijedno rastuće izobrazbe dočasnika modernizirati i pojednostaviti. OSRH se smanjio, a time i potrebe i kapaciteti. Želimo izobrazbu koja će na svim razinama dočasnike najbolje pripremiti za dužnost za koju se obučavaju. Djelomice ćemo koristiti prijedlog NATO-ova kurikuluma. Ako budu prihvaćene, promjene će stupiti na snagu početkom školske godine 2015./2016. Prva će godina biti više probna i vidjet ćemo jesmo li pružili znanja koja su određenom dočasniku potrebna. U prijedlogu više nema rodovskih i granskih dijelova izobrazbe, samo općih koji će se fokusirati isključivo na dužnost, npr. onu zapovjednika desetine. Jednako tako, ako bude prihvaćeno, određeni broj tečajeva bit će ugašen i oni će se ugraditi u temeljnu i naprednu dočasnicičku izobrazbu. Naprimjer, na temeljnoj dočasnicičkoj dobit će se dopunska sposobljenost za instruktora, a na naprednoj kompetencije za prvog dočasnika

časnika voda ili satnije ili stožernoga dočasnika. Naravno, za strogo specijalistička znanja i dalje će se razvijati tečajevi. Višoka dočasnicička izobrazba zasad će ostati kakva jest, s programom primjenjenim prvi put u aktualnoj školskoj godini. Plan za budućnost jest da izobrazba dočasnika uđe u sustav visokog školstva, odnosno da mogu dobivati određen broj ECTS bodova i da ih to eventualno potakne da idu dalje, na civilno visoko školovanje.

Na natjecanju Prvi za Hrvatsku 2014. opet je pobijedio dočasnici. Sto nas čeka u 2015.?

Da, 2012. prvi je bio dočasnici, a 2013. vojnik. Za mene su i vojnici zapravo dočasnici, jer ne možete postati dočasnici ako niste bili vojnik, pa će i pobjedu Josipa Miculića iz 2013. uzeti nama (smijeh). Ništa mi ne može biti draže nego da pobedu odnesu hrvatski vojnici i dočasnici. Nadalje, pobjeda iskusnih starijih dočasnika Dominika Kučeka i Pere Bertovića 2012. i 2014. poticaj je mlađima da slijede njihov smjer. Dočasnici je vođa vojnika i mora težiti biti uzor, biti najbolji. I 2015. natjecanje će biti međunarodno, već imamo više prijava izvana nego prošle godine. Opet će biti i predstavnici MUP-a. Želimo da natjecanje bude prepoznato ne samo u Europi, nego u cijelom NATO-u i među partnerima i bude promidžba kvalitetne obuke. Sudjeluje stotinjak vojnika, ali kroz proces priprema, svojevrsnu dvostruku obuku, prođe ih mnogo više, možda i njih 1000.

U tijeku je ili je planirana nabava novih sustava vojne tehnologije u svim granama OSRH. Hoće li dočasnici biti spremni za njihovu implementaciju i korištenje?

Među sudjelujem u procesima nabave, ali onoga trenutka kad sredstvo dođe u OS, posao preuzimaju dočasnici i vojnici. To su posade pancerhaubice, mornari ophodnog broda, zrakoplovni tehničari, oni će sposobiti, koristiti i održavati ta sredstva, provoditi obuku i obučavati se za njih. Bit će im to veliko zadovoljstvo, novo sredstvo je najveća srća za vojnika, na njemu se mogu razvijati, sebe i oružane snage. Uvjeren sam da nećemo imati problema, jer naši su zapovjednici nižih razina, dočasnici i vojnici, vrhunski. Kad prvi od njih prođu određenu obuku, sigurno će je moći prenosi i dalje. Uostalom, slično bih i zaključio najavu 2015. godine. Nadam se da ćemo kao i dosad, bez obzira na sva ograničenja koja se postavljaju Oružanim snagama, ponovno napredovati i svima pokazati kvalitetu koju imamo u Oružanim snagama. ■

Tijekom prošlogodišnjih poplava pripadnici Bojne pomagali su stanovnicima Rajeva Sela i Gunje gdje su proveli više od mjesec dana. U prvom su valu na terenu bez predaha bili 36 sati. Camcima su prevezli više od 300 ljudi

Leida Parlov, snimio Tomislav BRANDT, arhiva postrojbe

RONILAČKA DESETINA RIJEČNE BOJNE

GLAVNE SU ZADAĆE RONILACA U RIJEČNOJ BOJNI ZAPREČIVANJE I PROTUMINSKA OBRANA UNUTARNJIH PLOVNIIH PUTOVA, IZVIĐANJE MJESTA PRIJELAZA NA UNUTARNIJM PLOVNIM PUTOVIMA, PREGLED BRODSKOG TRUPA, RONILAČKA OSIGURANJA NA VJEŽBAMA TE POMOĆ CIVILNOM STANOVNIŠTVU U SLUČAJU PRIRODNIH NEPOGODA. SVOJE RONILAČKE VJEŠTINE BRUSE U RIJECI DRAV...

ŠTO VIŠE URONA, TO VIŠE ISKUSTVA

Čovjekova želja da se spusti ispod površine mora, jezera, rijeke, bilo radi spašavanja, sporta ili u vojne svrhe, postoji odvijek. Vojno ronjenje jedna je od specijalnosti u oružanim snagama, a u Riječnoj bojni Inženjerijske pukovnije Zapovjedništva za obuku i doktrinu HKoV-a ronioni su specijalizirani za ronjenje u rijekama. Bojna je smještena u osječkoj vojarni "Vrbik" i specifična je po tome što je riječ o plovnoj postrojbi u kopnenoj vojsci. Jedna je od njezinih ustrojstvenih cjelina Minsko-protuminski vod u sklopu kojeg je Ronilačka desetina. Više o aktivnostima Ronilačke desetine, ali i Riječne bojne, rekao nam je zapovjednik Bojne bojnik Ivan Liović

te prvi dočasnik Minsko-protuminskog voda i zapovjednik Ronilačke desetine nadnarednik Nikola Mikuša.

Glavne su zadaće ronilaca u Riječnoj bojni zaprečivanje i protuminska obrana unutarnjih plovnih putova, izviđanje mjesta prijelaza na unutarnjim plovnim putovima, pregled brodskog trupa, ronilačka osiguranja na vježbama te pomoći civilnom stanovništvu u slučaju prirodnih nepogoda. Svoje ronilačke vještine bruse u rijeci Dravi koja, kako je rekao nadnarednik Mikuša iza kojeg su godine i godine ronjenja u Savi, Dravi i Dunavu: "...za nas ronioce ima najgoru čud." Jako je brza i roni se u uvjetima smanjene, a vrlo često i nikakve vidljivosti. "Za ra-

zliku od mora, u rijekama je jako slaba, 50-70 cm, ili gotovo nikakva vidljivost. Osim toga, ronilac se mora priviknuti na brzinu rijeke, strujenja s kojima se treba znati nositi. Sve naše zadaće radimo isključivo opipom," objašnjava nadnarednik.

Upoznaje nas i s još nekim specifičnostima ronjenja u rijekama. Tako se, primjerice, glava okreće prema struji, nema balansiranja ni pozitivne plovnosti, nego se odmah ide na dno. Ronilac mora sam sebe zadržavati rukama po dnu. S obzirom na smanjenu vidljivost, ronilac mora u svakom trenutku biti na oprezu tako da rutina nije prednost. "Pri svakom uronu mora postojati mak-

simalan oprez jer nikad ne znaš na što možeš naići," napominje zapovjednik ronilaca. Prije dolaska u Riječnu bojnu ronioni moraju završiti tečajeve ronjenja u Hrvatskoj ratnoj mornarici, a tek potom mogu započeti specifičnu obuku za ronjenje u rijekama. Provode, među ostalim, vježbe s aparatima otvorenog kruga disanja, tehničke sustavnog pretraživanja kao što je kružno pretraživanje i pretraživanje u smjeru. Uvježbavaju i navođenje ronilaca s površine, pregled brodskog trupa i uređenih pristaništa, orientaciju pod vodom, pretraživanje dna korita rijeke Drave, ronjenje u jakoj struji... Naši sugovornici istaknuli su kako su ronioni opremljeni vrhunskom

RONILAČKA DESETINA RIJEČNE BOJNE

Prije dolaska u Riječnu bojnu ronioci moraju završiti tečajeve ronjenja u Hrvatskoj ratnoj mornarici. Tek potom mogu započeti specifičnu obuku za ronjenje u rijekama. Provode, među ostalim, vježbe s aparatima otvorenog kruga disanja, tehnike sustavnog pretraživanja kao što je kružno pretraživanje i pretraživanje u smjeru. Uvježbavaju i navođenje ronilaca s površine, pregled brodskog trupa i uređenih pristaništa, orientaciju pod vodom, pretraživanje dna korita rijeke Drave, ronjenje u jakoj struji...

Specifičnost je ronjenja u rijekama da se glava okreće prema struji, nema balansiranja ni pozitivne plovnosti, nego se odmah ide na dno. Ronilac mora sam sebe zadržavati rukama po dnu. S obzirom na smanjenu vidljivost, mora u svakom trenutku biti na oprezu tako da rutina nije prednost

Zapovjednik Riječne bojne bojnik Ivan Liović napominje kako dobar ronilac mora biti profesionalac i u pristupu obuci i u izvršenju zadaća

Za ronjenje u rijekama, koje su hladnije, koristi se 7-milimetarsko mokro odijelo, dok se u moru koristi odijelo debljine od tri do pet mm. Ispod vode mogu ostati u povoljnim uvjetima od dva do dva i pol sata, a rone na dubinama od dva do sedam metara

ronilačkom opremom. Za ronjenje u rijekama, koje su hladnije, koristi se 7-milimetarsko mokro odijelo, dok se u moru koristi odijelo debljine od tri do pet mm. Ispod vode mogu ostati u povoljnim uvjetima od dva do dva i pol sata, a rone na dubinama od dva do sedam metara.

Zapovjednik Riječne bojne napominje kako dobar ronilac mora biti profesionalac i kad je riječ o pristupu obuci i u izvršenju zadaća. "Ronilac mora biti staložen, miran i slušati upute instruktora. Ništa se ne radi samostalno niti bez zapovijedi. To je osnova ronilačkog poziva," napominje bojnik Liović te dodaje da su pripadnici drugih ustrojstvenih cjelina OSRH koje u svojem sastavu imaju ronioce pokazali interes za obuku u njihovoj postrojbi.

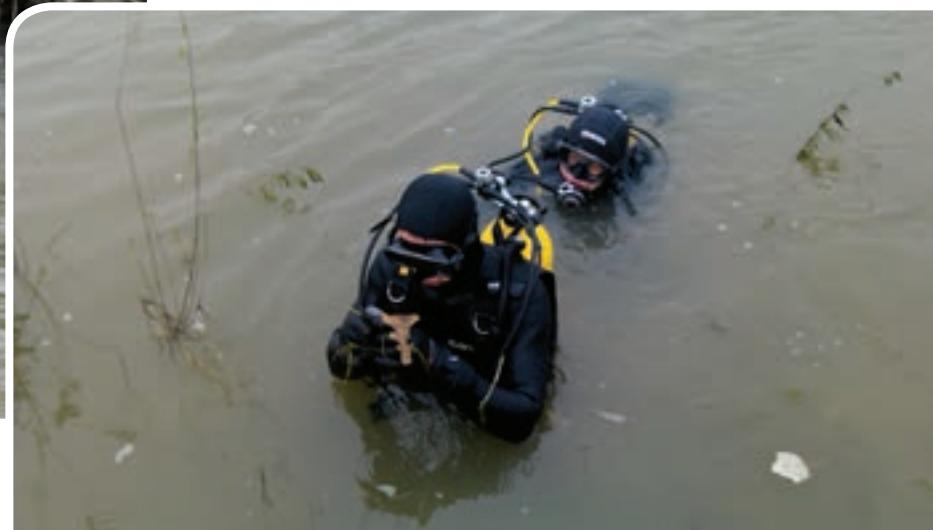
Zadovoljan je jer će njihovi ronioci kao i ronioci iz Pionirske i Inženjerijske bojne Inženjerijske pukovnije ZOD-a ove godine imati više obučnih aktivnosti nego prethodnih godina. Tako će provesti četiri obučna ciklusa na Dravi i Kupi. Redovito kondicioniranje provode u vojarni smještenoj na samoj obali Drave. "Što više urona, to više iskustva. Najvažnije je uvježbavanje," kaže bojnik Liović koji je u svojoj postrojbi od 1991. godine. Sve cjeline te male, ali funkcionalne i dobro organizirane postrojbe, u funkciji su provođenja njezinih zadaća: osiguranje planske i učinkovite obuke ustrojbenog sastava radi dostizanja i održavanja pune operativne sposobnosti za provedbu namjenskih zadaća, zadaća prema ciljevima snaga te neratnih zadaća, kao i provođenje obuke iz svojih funkcionalnih područja za potrebe Inženjerijske pukovnije.

Sve naše zadaće radimo isključivo opipom, objašnjava zapovjednik Ronilačke desetine nadnarednik Nikola Mikuš

Među njezinim zadaćama svakako treba istaknuti one vezane uz pomoć civilnom stanovništvu. Tijekom prošlogodišnjih poplava pomagala je stanovnicima Rajeva Sela i Gunje i ondje su njezine snage provele više od mjesec dana. "U prvom valu," prisjeća se zapovjednik Bojne, "na terenu smo bez predaha bili 36 sati. Našim čamcima smo prevezli više od 300 ljudi. Ništa nam nije bilo teško, a organizacija je bila odlična. To je neizmjerno iskustvo za sve pripadnike Riječne bojne."

Zapovjednik Liović napominje kako je ove godine prioritet uvježbavanje, a Bojnu očekuje i sudjelovanje na vježbi IRON CAT koja će se održati u Republici Srbiji. U vježbi će sudjelovati i pripadnici OS-a Mađarske, a pripadnici Riječne bojne sudjelovat će sa svojim ophodnim brodom OB 93 Šokadija. ■

• PREDSTAVLJAMO

IVAN ZIDAR, PRIPADNIK GOMBR-a

Može li se poziv profesionalnog vojnika u gardijskoj brigadi povezati s napornim treninzima boksa i kickboxinga u dva kluba i nastupima na međunarodnim borilačkim priredbama? Može li se uza sve to i studirati? Možda i na dva potpuno različita smjera? U bojni Pume postoji vojnik koji želi dokazati da se na ta pitanja može dati pozitivan odgovor...

Početkom prosinca prošle godine na sportskim stranicama poznate hrvatske dnevne tiskovine bilo je teško ne uočiti naslov: "Hrvatsku brani i u uniformi i u ringu". Čak i ako vas ne zanimaju spektakli borilačkih vještina, o kojima je govorio članak, a zanima vas sve što ima veze s našim Oružanim snagama, sigurno ste čitali dalje i uvidjeli da je riječ o vojniku Ivanu Zidaru. Mladi Osječanin (23) naslovom je istaknut među mnogim borcima koji su sudjelovali na događaju zvanom FFC 16 (FFC- Final Fight Championship). Bila je to večer borbi u kickboxingu i MMA-u, koje je organizirala promocijska tvrtka FFC sa sjedištem u Zagrebu. Ring 6. prosinca na FFC-u 16 postavljen je u dvorani Multiversum Schwechat u Beču. I ondje je "najbolji hrvat-

ski kickboksac u perolakoj kategoriji", kako mu tepaju na portalu Fightsite.hr, pobijedio Rumunja Alina Spana u kickboxingu po pravilima K-1. A ta borba, iako neki kažu među najzahtjevnijima koje je dosad imao, samo je jedna od mnogih na Zidarovoј listi...

Kad pripremate priču o nekome poput Ivana Zidara, planirate dvije glavne teme: vojnička i sportska karijera. Jednu smo stvar tijekom dvadesetominutnog telefonskog razgovora na Staru godinu raščistili već prvim odgovorom.. "Ja sam, naravno, prije svega hrvatski vojnik, to mi je na prvom mjestu," kategoričan je Ivan. Želja za maskirnom odorom kod njega je bila prisutna odmah. Rođen je početkom rata,

1991. u Zadru, no ubrzo se obitelj vratila u Osijek gdje je otac branio Hrvatsku. No on nije utjecao na Ivanovu želju i odluku, "to je samo moj izbor." Ipak, prvi je na redu bio sport. Kao i mnogi drugi slavonski dječaci, počeo je s nogometom. Kasnije ga je srednjoškolski kolega odveo u borilačku dvoranu, gdje je pokazao talent za klasični boks i kickboks. "Već sam u počecima bio prilično fizički spremjan i koordiniran," kaže Zidar i to ne bez razloga. Svoj prvi borilački turnir osvojio je tek osam mjeseci nakon što je počeo trenirati! Danas je član dvaju klubova u dvama sportovima: Kickboxing kluba Sveti Duh i

Boksackog kluba Osijek. Za sada ne treba donijeti konačnu odluku, ali "kickboxing mi je ipak draži, moj izvorni sport, mislim da sam tu kompaktnej i da će više rezultatski postići, makar sam pobjeđivao i neke boksačke pravake." U zapravo još kratkoj karijeri u kickboxingu Ivan je nastupao i na europskim i svjetskim prvenstvima, čak i u dalekom Brazilu. Prije no što je 2013. pristupio dragovoljnemu služenju vojnog roka, svoju je drugu ljubav, voj-

KICKBOKSAČ, STUDENT, HIRVAT

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

SPORTAŠI KAO I SVI DRUGI

Izvan ringa, svijet borilačkih vještina je daleko od grubog i oštrog. Mi smo kao i svi drugi sportaši, kod nas ima više sportskog duha nego u nogometu i drugim sportovima. Sva ona naguravanja na vaganjima i predstavljanjima uoči profesionalnih mečeva više su dio show-businessa nego istina.

TEŽINA I STRAH

Borim se u perolakoj kategoriji, do 65 kilograma, ali mi svi skidamo svoju prirodnu kilažu uoči nastupa, tako da ja inače nosim 72-73 kile. Ozljede? Da razmišljam o njima, ne bih imao što tražiti u ringu. Naravno da možete osjetiti tremu, ali straha nema. Slično je i s vojničkim pozivom.

A PRIJE SVEGA, SKI VOJNIK

nički poziv, ispoljavao bavljenjem paintballom i airsoftom. Kad je dobio priliku otići u Požegu, može se reći da ju je zgradio objeručke: bio je poohvaljen kao jedan od najboljih dragovoljnih ročnika. Nije se istaknuo samo svojim fizičkim sposobnostima koje mu je dao sport, nego i drugim vojničkim vrlinama, "a imao sam i dobre instruktore." Sjaj-

ni rezultati svih mogućih praktičnih i pismenih provjera stavili su Osječanina na vrh lista u personalnim strukturama MORH-a, tako da je poziv da postane profesionalac dobio u ožujku 2014., pola godine nakon što je završio dragovoljni rok. Danas je vojnik Gardijske oklopno-mehanizirane brigade, strijelac u 3. satniji bojne Pume. Život gardista nije lak, a jednako je sa životom kickboksača, no Ivan Zidar stiže sve. Nema nikakav popust u postrojbji, posao je najbitniji. "Ne očekujem drukčiji odnos nego prema bilo kojem vojniku i moj sport ne treba utjecati ni na šta," odlučan je ovaj mlađi vojnik. Imat će potporu kolega koji su s posebnim odobravanjem

popratili Ivanovu bečku pobjedu. Za natjecanja koristi slobodne i dane godišnjeg odmora, a treninzi su na rasporedu u večernjim satima.

I što je najzanimljivije, Ivan ima i treću veliku obvezu: fakultet. Već studira kineziologiju, a namjerava upisati i višu razinu obrazovanja za strojara, to mu je stara preokupacija jer je završio srednju strojarsku školu, a i po vojnoj je specijalnosti mehaničar za pješačko i topničko naoružanje. Iz svega je jasno da ima ambicije postati časnikom. A namjerava otići izvan Hrvatske i kao vojnik, ne samo kao borac. "Naravno da bih u međunarodnu misiju. Kad se odlučite za vojsku, to je prirodno."

Krajem veljače Ivana Zidara čeka novi sportski izazov. Ne želi reći o čemu je riječ, ali pripreme su u punom jeku. No, i njegov vojnički poziv je dio pripreme. Zapravo, vojska mu pomaže da bude bolji sportaš i obratno. "Za dobrog vojnika, pogotovo u gardijskoj brigadi, moraš biti potpuno spremam," tvrdi pripadnik GOMBR-a, koji je već razmišljao i o selekciji za specijalne postrojbe. No, dok mu je sportska karijera u ovoj fazi, u usponu, to zasad nije opcija. To ne znači da u vojsci ne

vidi svoju budućnost. Da bi mogao živjeti od boksa i kickboksa, "moralo bi se posložiti jako puno stvar".

U ovom je razdoblju život vojnika Zidara potpuno ispunjen. "Nakon rang ustajanja i radnog dana u postrojbi, dođem doma, malo jedem, potom učim do večernjeg treninga, nakon kojeg slijedi tuširanje, kuća i počinak. Dan mi brzo prođe, no iz svega toga ne može izići ništa loše. Jedino radom možeš nešto postići," zaključuje.

Ivan Zidar odrabroj je težak put koji ide u više smjerova. No, s takvim razmišljanjem, ostavlja dojam da je sposoban ispuniti sve svoje ambicije... ■

NIKAD U MMA

Za one koji ne znaju, kickboks podrazumijeva udarce rukama i nogama, ali pravila štošta ograničavaju, za razliku od sve popularnije slobodne borbe (MMA), koju gledamo u mečevima UFC-a. "Nikad se ne bih bavio MMA-om, mnogo toga je nedorečeno. Nema ništa sportskog u tome da nekoga napucate nogom u glavu dok leži. Uz malo snage i sreće, te nešto malo znanja, svatko svakoga može pobijediti. U kickboksu i boksu svi su spremni i svi znaju..."

VIJESTI IZ OSRH

Otkrivena spomen-ploča poginulom hrvatskom branitelju Milanu Magdiću

U vojarni «Pukovnik Marko Živković» na Plesu održan je 5. siječnja komemorativni skup povodom 23. obljetnice pogibije pripadnika HRZ-a i PZO-a narednika Milana Magdića, a u organizaciji Udruge hrvatskih dragovljaca Zračne luke Zagreb na mjestu pogibije otkrivena je spomen-ploča. Polaganju vijenaca i paljenju svjeća na spomen-obilježju, uz članove obitelji poginulog hrvatskog branitelja, nazočili su predstavnici 91. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a predvođeni zapovjednikom brigadirom Darkom Brajkovićem, pripadnici Udruge hr-

vatskih dragovljaca Zračne luke Zagreb i pripadnici udruge proizvilih iz Domovinskog rata. Molitvu i blagoslov prilikom otkrivanja spomen-ploče vođio je vojni kapelan HRZ-a i PZO-a otac Viktor Grbeša.

Zapovjednik 91. zb. brigadir Darko Brajković podsjetio je kako je prilikom povlačenja s vojnog dijela Plesa 25. prosinca 1991. agresorska vojska postavila minsko polja i brojne mine iznenadenja. Upravo je od postavljenih minsko-eksplozivnih sredstava tijekom obnašanja službe osiguranja 6. siječnja 1992. smrtno stradao na rednik Milan Magdić. Među prvim postrojbama koje su zauzele prostor vojnog aerodroma na Plesu 25. prosinca 1991. godine bili su dragovljci Zračne luke Zagreb, pripadnici samostalne satnije Aerodrom-Zagreb HV-a u čijim je redovima bio i narednik Milan Magdić. Nakon preuzimanja objekata i prostora, dragovoljci i djelatnici 91. zb pronađena su sredstva u velikoj mjeri popravili i vratile u operativnu uporabu.

G. SERETIN

Foto: G. Seretin

Prvi hrvatski AVPD tim preuzeo dužnost

Prvi je hrvatski Autonomni tim za zaštitu broda 28. prosinca 2014. preuzeo dužnost na ciparskom brodu MSM Douro na kojem će biti angažiran u operaciji EU NAVFOR Somalia – ATALANTA. Dužnost je preuzeo od srpskog AVPD tima, a primopredaja je provedena u luci Djibouti.

Prvi hrvatski AVPD tim broji 12 članova, od kojih je deset pripadnika Hrvatske ratne mornarice te po jedan pripadnik Zapovjedništva za potporu i Bojne za specijalna djelovanja. Zapovjednik tima je poručnik vojnog broda

Nenad Kontri. Zadaća je prvog hrvatskog AVPD tima osiguravanje i zaštita trgovackih brodova koji u sklopu Svjetskog programa za hranu (World Food Programme - WFP) plove morom ispred obale Somalije i susjednih država te prevoze humanitarnu pomoć i hranu lokalnom stanovništvu. Vojni se tim nalazi na brodu tijekom plovidbe, u lukama i na sidrištima, a zadaća mu je potpuna zaštita broda od piratskih napada, otmica, pljački na moru i u luci te odvraćanje od tih napada i njihovo sprečavanje.

OJI

PRIMOPREDAJA DUŽNOSTI ZAPOVJEDNIKA OBALNE STRAŽE OSRH

U Zapovjedništvu Hrvatske ratne mornarice u Splitu održana je 30. prosinca 2014. primopredaja dužnosti zapovjednika Obalne straže RH između komodora Marina Stošića i kapetana vojnog broda Ivo Raffanelli. Uz zapovjednika HRM-a kontraadmirala Roberta Hranja, primopredaji je nazočio načelnik Stožera i zamjenik zapovjednika HRM-a komodor Predrag Stipanović, zapovjednici postrojbi HRM-a te načelnici odjela Zapovjedništva HRM-a. Kontraadmiral Hranj zahvalio je komodoru Stošiću na doprinisu izgradnji i razvoju HRM-a, a novom zapovjedniku, kapetanu vojnog broda Ivi Raffanelli, zaželio puno uspjeha na novoj dužnosti.

Komodor Stošić zahvalio je svim suradnicima koji su mu pomogli u uspješnom izvršenju svih zadataća Obalne straže RH, a svojem je nasljedniku poželio uspjeh u budućem radu.

Kapetan vojnog broda Ivo Raffanelli također je zahvalio na ukazanom povjerenju i imenovanju na dužnost zapovjednika Obalne straže OSRH. Kapetan vojnog broda Ivo Raffanelli u obranu suvereniteta Republike Hrvatske dragovoljno se uključio 15. rujna 1991. godine kao pripadnik Zbora narodne garde. U Oružanim snagama RH, tijekom i nakon Domovinskog rata, obnašao je niz odgovornih dužnosti: od zapovjednika satnije ZNG-a i do zapovjednika bojne 156. br. HV-a, zapovjednika broda DBM-81, o. d. zapovjednika Divizijuna desantnih brodova, zapovjednika broda BS-73, zapovjednika Divizijuna za potporu, časnika za pomorstvo u Odjelu rodova i struka u Zapovjedništvu HRM-a, voditelja Operativnog odsjeka Flote HRM-a, načelnika Stožera Flotile HRM-a, do dužnosti zapovjednika Flotile HRM-a, na kojoj je bio od kolovoza 2011. godine.

M. SIRIŠČEVIC

Pripadnici stručnog tima HRZ-a i PZO-a u Republici Makedoniji

U cilju provedbe aktivnosti Pomoći stručnog tima po pitanju pregleda i radova na IRE opremi helikoptera, koja će se održati od 11. do 23. siječnja u Republici Makedoniji, u Skoplje je, s mјerno-ispitnom opremom, upućen stručni tim HRZ-a i PZO-a predvođen satnikom Vlastimirovom Lončarićem. Tim stručnih zrakoplovnih djelatnika HRZ-a i PZO-a u makedonskom će zrakoplovstvu izvršiti tehnički pregled i potrebne radove za dovođenje heli-

koptera u ispravno stanje za letenje. Pripadnici našeg stručnog tima koji provode aktivnost imaju 20 godina radnog iskustva na tipu helikoptera Mi-8 i svim njegovim inačicama korištenim u HRZ-u i PZO-u.

Veći je dio tima iz sastava Zrakoplovno-tehničke bojne 91. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a u kojoj je prošle godine uspješno usvojen 1000-satni povremeni pregled na helikopterima Mi-171Sh.

G. SERETIN

Foto: G. Seretin

Završila Specijalistička vojna obuka kandidata koji se primaju u DVO

U Središtu za obuku i doktrinu logistike Zavjedništva za potporu u Požegi provedena je Specijalistička vojna obuka kandidata koji se primaju u djelatnu vojnu službu na dužnost vojnika/mornara za vojnostručne specijalnosti prometne, tehničke, intendantske i graditeljske službe OSRH. Obuku je od 3. studenog 2014. do 9. siječnja 2015. pohađalo i uspješno završilo devedeset i sedam vojnika: šezdeset vojnika prometne službe za vozača C kategorije, dvadeset vojnika za dužnosti u tehničkoj službi, osam vojnika za dužnosti u intendantskoj službi i devet vojnika za dužnosti u graditeljskoj službi.

Obuhvatila je tri područja: zajedničku, vojnostručnu i terensku obuku. U prvom dijelu obuke vojnici osvježavaju i usavršavaju vojnička znanja stечena tijekom dragovoljnog služenja vojnog roka. U drugom su dijelu obučavani za obavljanje zadaća svoje službe i specijalnosti, u provedbi svakodnevnih zadaća, ratnih zadaća, kao i neratnih zadaća. Vojnici su obučeni o pravilnom rukovanju prometnim, intendantskim, tehničkim i graditeljskim sredstvima te njihovu čuvanju i održavanju. Na terenskoj obuci primjenjivali su sva znanja u praktičnom radu i izvršavanju radnih zadaća, jednakih ili sličnih onima koje će izvršavati na svojem radnom mjestu u potpori logističkog osiguranja postrojbi HV-a.

Nakon uspješno završene obuke vojnici su dobili rasporede i upućeni su u svoje postrojbe na daljnje izvršavanje zadaća.

A. MANDIĆ

Foto: A. Mandić

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE

objavljuje

POZIV ZA UVODENJE U VOJNU EVIDENCIJU

Temeljem članka 21. i 22. Zakona o obrani («Narodne novine», broj: 73/13) POZIVAMO SVE MUŠKE OSOBE, HRVATSKE DRŽAVLJANE, ROĐENE 1997. GODINE I STARIJIH GODIŠTA KOJI DOSAD NISU UVEDENI U VOJNU EVIDENCIJU, da se radi uvođenja u vojnu evidenciju jave u područni odsjek za poslove obrane prema mjestu prebivališta.

Svi pozvani obvezni su se odazvati, a eventualnu sprječenost osobno ili putem roditelja ili članova uže obitelji opravdati područnom odsjeku za poslove obrane.

Radi uvođenja u vojnu evidenciju pozvane osobe obvezne su predočiti osobnu iskaznicu ili domovnicu i OIB. Hrvatski državlјani koji borave u inozemstvu uvođenje u vojnu evidenciju mogu provesti putem diplomatske misije ili konzularnog ureda Republike Hrvatske u državi u kojoj borave.

Obveza uvođenja u vojnu evidenciju proizlazi iz Zakona o obrani.

Detaljnije informacije o uvođenju u vojnu evidenciju potražite na www.morh.hr.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE

SEKTOR ZA UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA

Na temelju članka 62. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 73/13) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima,

KLASA: 023-03/13-03/1, URBROJ: 512-01-13-664 od 20. studenoga 2013., objavljuje

INTERNI OGLES

**za popunu dužnosti u RACVIAC-u - Centru za sigurnosnu suradnju sa sjedištem u Rakitju
vozač/administrativni referent - jedan izvršitelj**

Obvezni uvjeti:

- SSS
- osobni čin: dočasnički
- posjedovanje vozačke dozvole B kategorije
- znanje engleskog jezika SLP 2222 ili ALCPT ≥ 65 %
- poznавanje rada na računalu (Microsoft Office).

Poželjni uvjeti:

- iskustvo rada u međunarodnom okružju.

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: **ožujak 2015.**

Pored propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske resurse, Stančićeva 6, 10 000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 14 (četrnaest) dana od dana objave oglasa u "Hrvatskom vojniku".

Foto: S. Brigljević

NATO

U PONOĆ 31. PROSINCA 2014. OPERACIJA ISAF ZAKLJUČENA JE DA BI 1. SIJEČNJA 2015. USTUPILA MJESTO ODLUČNOJ POTPORI (RESOLUTE SUPPORT), MISIJI OBUČAVANJA, SAVJETOVANJA I POMOĆI AFGANISTANSKOJ VOJSCI I POLICIJI. SJEVERNOATLANTSKI SAVEZ VODIO JE ISAF, A TAKO ĆE NASTAVITI I ODLUČNU POTPORU, MISIJI U KOJOJ ĆE POMAGATI ANSF-u I AFGANISTANSKIM SIGURNOSnim INSTITUCIJAMA (ASI) NA TRI RAZINE, MINISTARSKOJ, OPERATIVNOJ I INSTITUCIONALNOJ I FOKUSIRAT ĆE SE NA OSAM KLJUČNIH FUNKCIJA...

NOVO POGLAVLJE U AF

Operacija ISAF, promatrajući s vojničkog aspekta, obilježila je početak XXI. stoljeća. Iako ona gotovo ni po čemu nije imala karakteristike globalnog sukoba, kao što su bila dva svjetska rata, svakako je bila globalna, najveća u modernoj povijesti, po broju uključenih zemalja, njih 51. Deseci tisuća vojnika tijekom triнаest godina izmjenjivali su se i djelovali u zemljama koja do ISAF-a nikada nije bila posebno istaknuta na geopolitičkim kartama. Unatoč svim raspravama koje nisu prestajale niti u jednom trenutku, proglašeni cilj koji je ujedinio različite države, regije, vojske i međunarodne organizacije bio je sasvim jasan: donijeti mir i stabilnost Afganistanu. U ponoc 31. prosinca 2014. operacija ISAF zaključena je da bi 1. siječnja 2015. ustupila mjesto Odlučnoj potpori (*Resolute Support*), misiji obučavanja, savjetovanja i pomoći afganistskoj vojsci i policiji. Sjevernoatlantski savez vodio je ISAF, a tako će nastaviti i Odlučnu potporu.

STVORENI UVJETI ZA BOLJU BUDUĆNOST

Glavni tajnik NATO-a Jens Stoltenberg 28. je prosinca 2014. službenom izjavom zatvorio staro i otvorio novo poglavlje u Afganistanu. "Mandat

Vijeća sigurnosti UN-a naložio je pomoći afganistanskim vlastima da postignu sigurnost diljem zemlje i razviju nove afganistske sigurnosne snage. Mandat je proveden uz veliku cijenu, ali vrlo uspješno," zaključio je Norvežanin koji je dužnost preuzeo 1. listopada prošle godine. Proširujući zaključak, rekao je da su i naše nacije sada sigurnije, jer za međunarodne teroriste više ne postoji sigurno sklonište. NATO i partneri učinili su Afganistan jačim, ni iz čega izgradujući snažne sigurnosne snage, koje danas broje impresivnih 350 000 pripadnika. Zajedno su stvorili uvjete za bolju budućnost milijuna afganistanskih muškaraca, žena i djece. Podsetimo, počeci ISAF-ova mandata bili su posvećeni pomoći novoustavljenim afganistanskim tranzicijskim vlastima u Kabulu i oko njega. Kako je vrijeme prolazilo, ISAF se nadograđivao Provincijskim rekonstrukcijskim timovima i preuzeo odgovornost za sigurnost zemlje dok su domaće sigurnosne snage (ANSF) jačale u brojnosti, obučenosti i opremi. Ta je odgovornost, nažalost, rezultirala i brojnim žrtvama pripadnika ISAF-a i Afganistanaca. Možda i ključni trenutak u tranziciji bilo je

mentoriranje i obučavanje afganistanskih snaga. Kao dokaz uspjeha i spremnosti Afganistanaca da preuzmu sigurnosnu kontrolu svoje zemlje, održavanje je predsjedničkih izbora 2014., kada je ANSF uspješno sprječio pokušaje pobunjenika da ih sabotiraju. To je dovelo do uspostavljanja Afganistanske vlade nacionalne sigurnosti, koja znači prvu mirnu i demokratsku tranziciju vlasti u povijesti zemlje. Poboljšani su također opći društveni uvjeti: prosječni životni vijek stanovništva, tehnologije mobilne komunikacije, neovisna medijska scena, školovanje...

OSAM KLJUČNIH FUNKCIJA

Kad je riječ o misiji Odlučna potpora, lako je zaključiti da u Afganistanu ima još mnogo toga za učiniti i poboljšati. Dokazuje to i broj od 12 500 njezinih pripadnika iz 28 saveznika i 14 partnerskih zemalja. Prema sažecima glavnog tajnika, misija se bazira na zahtjevu afganistske vlaste i Sporazumu o statusu snaga koji su potpisali NATO i Afganistan. Uz već navedene oblike potpore, Savez će pridonositi financiranju sigurnosnih snaga zemlje domaćina i s Afganistancima provoditi tzv. trajno

partnerstvo koje održava zajedničke interese, poboljšava suradnju i pridoni zajedničkoj sigurnosti. Istoga dana kad je Stoltenberg obznanio svoju izjavu, u Kabulu je priređena ceremonija tranzicije dviju misija, kojoj su nazočili predstavnici međunarodne zajednice, NATO-a, ISAF-a i afganistanskih vlasti. Odlučna potpora će pomagati ANSF-u i Afganistanskim sigurnosnim institucijama (ASI) na tri razine, ministarskoj, operativnoj i institucionalnoj i fokusirat će se na osam ključnih funkcija. Bit će to višegodišnji proračunski ciklus (EF 1), transparentnost, odgovornost i nadzor (EF 2), civilno upravljanje Afganistanskim sigurnosnim institucijama (EF 3), generiranje snaga (EF 4), održavanje snaga na terenu (*sustainment* - EF 5), strategija i politika: planiranje, resursi i provedba (EF 6), obavještajna djelatnost (EF 7) i strateške komunikacije (EF 8).

Kako teku prvi dani nove misije uvjerio se i vrhovni saveznički zapovjednik za Europu (SACEUR) general zbor Philip Breedlove, koji je od 6. do 8. siječnja boravio u Afganistanu. "Vrlo sam zadovoljan učinkovitošću kojom se stožer brzo reorganizirao.

Pripremio Domagoj VLAHOVIĆ, foto NATO

AFGANISTANU

Ovdje sam prije svega zato da vidim kako se NATO-ove snage mijenjaju da bi se uskladile s ciljevima Odlučne potpore. ANSF je sada u vodećoj ulozi više od 18 mjeseci, dokazao se kao sposobna snaga i siguran sam da će to nastaviti održavati i poboljšavati se," rekao je američki general.

DOPRINOS OSRH

I Republika Hrvatska, a posebice Oružane snage, nastavit će sa saveznicima i partnerima pomagati Afganistanu i u novoj misiji. Ondje je kontingent koji je bio 24. u ISAF-u, a sada je 1. u Odlučnoj potpori. Republika Hrvatska je svoje sudjelovanje u toj operaciji započela u veljači 2003. upućivanjem voda Vojne policije od 50 pripadnika. Krajem 2010. godine Hrvatski je sabor donio odluku o povećanju broja pripadnika hrvatskog kontingenta (HRVCON) te je 2011. godine brojčano stanje HRVCON-a iznosilo 350 pripadnika, uz redovite rotacije svakih šest mjeseci. Zbog tranzicijskog procesa, započelo je smanjenje snaga ISAF-a, a samim time i smanjenje HRVCON-a čija su trenutačno u misiji 92 pripadnika.

Ako bi se podvukla crta pod sudjelovanje OSRH u ISAF-u, sigurno je da je misija imala veliki utjecaj na OSRH općenito, a ponajprije na tranziciju u međunarodno

prepoznatu profesionalnu vojsku koja je naponjeku integrirana u NATO. ISAF je mnogo dao OSRH, ali i naši su vojnici dali mnogo ISAF-u i afganistanskom narodu. Kroz dvanaest godina, obuku, vježbe, pripreme, putovanja, rotacije, stožere, kampove, ophodnje, zapovjedništva, satnije, vodove, MLAT i OMLT timove, savjetodavne timove, daleko od doma i od svega što im je poznato i na što su navikli, davali su maksimum svojeg velikog vojničkog znanja, vještina i iskustva stečenog silom prilika u obrambenom ratu. Zahvaljujući tome, stekli su poštovanje svojih vojničkih kollega, saveznika i partnera. Zahvaljujući svojoj ljudskosti, razumijevanju i pažnji, zaslužili su i povjerenje domaćina. ■

Foto: Bundeswehr

KRATKA KRONOLOGIJA ISAF-a

- 2002.-** U siječnju postrojbe ISAF-a (*International Security Assistance Force*), s mandatom UN-a i pod zapovjedništvom OS Ujedinjenog Kraljevstva započinju ophodnje u Kabulu oslobođenom od talibana
- 2003.-** U starom obliku ISAF nije mogao uspostaviti mir u Kabulu i nova Rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a odobrava da NATO zapovjeda ISAF-om i proširi ga na druge dijelove Afganistana
- 2004.-** Afganistan donosi novi ustav, a potom Hamid Karzai pobijeđuje na predsjedničkim izborima
- 2005.-** Prvi parlamentarni izbori u Afganistanu nakon više od tri desetljeća
- 2006.-** ISAF širi svoj djelokrug rada na daljnja područja, od srpnja na južne provincije i od listopada na istok zemlje. U kolovozu je provedena operacija Meduza: u klasičnoj bitki, najvećoj kopnenoj u povijesti NATO-a, afganistske, američke, britanske, kanadske, danske i nizozemske snage teško poražavaju talibane
- 2008.-** Vodeća odgovornost za sigurnost provincije Kabul u kolovozu prebačena na afgananske snage
- 2009.-** Karzai u kolovozu opet pobijeđuje na predsjedničkim izborima. Krajem rujna formalno počinje NTM, NATO-ova vježbovna misija namijenjena podizanju sposobnosti ANSF-a. Prvoga dana listopada američki predsjednik Obama obznanjuje slanje dodatnih 30 000 vojnika u Afganistan
- 2010.-** NATO-ov samit u Lisabonu u rujnu. NATO i afganistanski čelnici dogovaraju tranzicijsku strategiju postupnog prijenosa sigurnosne odgovornosti afganistanskim snagama do kraja 2014.
- 2011.-** Predsjednik Karzai 22. ožujka objavljuje prvu skupinu provincija i područja koja će proći tranziciju sigurnosne odgovornosti
- 2013.-** Preostala područja proći će tranziciju do kraja 2014., potvrdio je Karzai 18. lipnja
- 2014.-** Nakon mjeseci pregovora i rasprava oko rezultata predsjedničkih izbora, Ashraf Ghani 29. rujna polaze prisegu kao novi predsjednik Afganistana, a njegov protukandidat Abdullah Abdullah postaje izvršni čelnik Vlade nacionalnog jedinstva. Dan poslije Afganistan s NATO-om potpisuje Sporazum o statusu snaga, koji u studenom ratificira afganistanski parlament. Sporazum omogućuje pravi okvir za novu misiju Odlučna potpora

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

OTO MELARA NA INDIJSKIM BRODOVIMA

Indijsko je ministarstvo obrane nedavno odobrilo nabavu 13 topova kalibra 127 mm u vrijednosti od 243,5 milijuna dolara za potrebe ratnih brodova svoje mornarice. Talijanska tvrtka OTO Melara bila jedini ponuđač. Na natječaju je ponudila svoj 127/64 LW - Vulcano sustav za 13 fregata klase Shivalik i razarača klase Delhi koje su projektirali i izgradili indijski stručnjaci i specijalisti. OTO Melara ostao je kao jedini ponuđač nakon što je koncern BAE Systems odustao od nuđenja Mk 45 Naval Gun sustava kalibra 127 mm/62.

U studenom 2013., sukladno natječajnoj dokumentaciji, propisano je da će tri od ukupno 13 mornaričkih topova biti uvezena, dok će se preostalih deset proizvesti prema licenciji u državnoj tvrtki Bharat Heavy Electricals Limited (BHEL) u Haridwaru, 200 km sjeverno od New Delhija. Ministarstvo obrane također je zahtjevalo da ponuđač pokrene proizvodnju, kontrolu kvalitete i osigura vremenske okvire za mornaričke topove koje bi proizvodio BHEL, ali ne omogućujući da potencijalni dobavljač uvede u pogone svoje izvršno ili barem nadzorno tijelo nad tvrtkom javnog sektora. BAE Systems otvoreno je u službenom priopćenju proglašio svoju nespremnost da prihvati "nerazmjernu razinu rizika" u natječaju. Izvori bliski industriji navode da OTO Melara nema takva ograničenja zato što BHEL proizvodi prema njegovoj licenciji svoj 76/62 Super Rapid Light top još od sredine 1990-ih. Ugovor će zahtjevati posebno odobrenje Vijeća za nabavu vojne opreme pri indijskom ministarstvu obrane jer postupak nabave vojne opreme (DPP) ne uzima u obzir usamljene ponude. DPP predviđa iznimke na temelju izvanrednih operativnih potreba, među kojima je i nabava topova kalibra 127 mm.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: US Coast Guard

TRAŽE SE PONUDE ZA RIFLEMAN RAD

Američka je kopnena vojska poslala 5. siječnja zainteresiranim proizvođačima zahtjev za ponude za konstrukciju i proizvodnju osobnog vojničkog radio-komunikatora za vojнике na razinama voda, desetine i tima pod nazivom Rifleman radio. To je softverski definiran ručni radiosustav za mrežni prijenos glasa, podataka, teksta, fotografija i videa. Producija radija dio je HMS programa za razvoj ljudski prenosivog radiosustava. Očekuje se da će ponuđači koji ulaze u krug kandidata biti objavljeni tijekom fiskalne 2015.

NIGERIJA PREUZELA DR

Drugi rabljeni kuter klase Hamilton, NNS Okpabana, namijenjen potrebama nigerijske ratne mornarice, stigao je 2. siječnja ove godine u Lagos, sukladno izvješću nigerijske novinske agencije (NNA). Spomenuti je brod primarni operativni vijek služio kao kuter imena Gallatin u floti američke

balne straže te se nalazio u mirovini od kraja ožujka 2014., a predan je Nigeriji tek nešto više od mjesec dana nakon toga. Osnovne se brodograđevne značajke brodova klase Hamilton očituju u duljini od 115 m, širini 13 m, gazu 4,6 m te istisnini od 3250 t. Propulzijski sustav

Foto: US Army

IO

osnovnim postavljenim tehničkim zahtjevima. Za početak će se potpisivati na pet godina, uz mogućnost produljenja za još toliko. Njegova će struktura vojsci omogućivati stvaranje svojevrsnog radijskog tržišta, odnosno biranje među više tehnologija i novi ugovor ako se tehnologije znatno promijene. Sa sigurnošću se očekuje da će se neprestano povećavati brzina rada procesora, da će baterije biti snažnije i dugotrajnije, a masa uređaja će se smanjivati. Bit će potrebno i da radio istodobno radi dvokanalno, u

U sklopu početne prijevodnje, američka je vojska već nabavila 21 379 Rifleman radija i to u dva navrata od tvrtki General Dynamics C4 Systems i Thales, a koristi ih kao dio komunikacijskih sustava Capability Set 13 i 14 u Afganistanu i na drugim zahtjevnim terenima.

različitim valnim oblicima i informacijsko-komunikacijskim sustavima, a vojska očekuje da će tako postići zнатне uštede.

D. VLAHOVIĆ

UGI AMERIČKI KUTER

CODOG konfiguracije sastoji se od dvaju dizelskih motora, dviju plinskih turbina kao i dvaju propelera s upravlјivim usponom krila (CPP). Najveća brzina koju postižu plovila spomenute klase iznosi 29 čvorova, doplov 14 000 NM, autonomija je 45 dana, a posadu čini 167 mornara i časnika. Temeljno naoružanje sastoji se od glavnog topa Otobreda kalibra 76 mm, sustava namijenjenog

bliskoj borbi (CIWS) te tragalačkog radara AN/SPS-40.

Nigerija je svoj prvi rabljeni kuter klase Hamilton, NNS Thunder (F 90), uvela u operativnu uporabu 2012. godine. Lagos će biti matična luka za oba plovila kako bi na održavanju radio isti tim. Navodi se također da će SAD osigurati sve potrebitne rezervne dijelove za plovila.

M. PTIĆ GRŽELJ

NA OSPREYJU TESTIRANO PRVO NAORUŽANJE

Američka je tvrtka Bell Helicopter u suradnji s Marinškim korpusom krajem 2014. uspješno provela prvu seriju testiranja integriranja naoružanja na tilt-rotorski zrakoplov V-22 Osprey. Riječ je o testiranju uporabe navođenih raketnih sustava te je provedeno više bojnih gađanja dvama različitim sustavima. Prvo je testiran Raytheonov raketni sustav BGM-176B Griffin B, nastao na temelju navođenih projektila FGM-148 Javelin i AIM-9X Sidewinder.

Potom je testiran BAE Systemsov raketni sustav APKWS (Advanced Precision Kill Weapon System), modificirana nevođena raketna zrna Hydra 70. Oba su sustava morala prije svega odgovoriti na izazov pozicioniranja lansera zbog specifičnosti tilt-rotorskog zrakoplova i njegovih pomicnih gondola motora. Raytheon i BAE Systems odabrali su prednju bočnu stranu trupa Ospreya za postavljanje lansera za rakete. Za ciljanje je korištena elektrooptička senzorska turela L-3 Wescam MX-15D, montirana ispod nosne sekcije trupa, koja je služila za lasersko navođenje raketa. Prvo su provedena gađanja iz statične pozicije te potom iz leta pri brzini od 203 km/h, a u objema su situacijama izravno pogodjeni ciljevi.

Testiranja su pokazala kako V-22 Osprey na bočnim nosačima može nositi lansere mase najmanje 132 kg, te kako njihovo integriranje uz korištenje elektrooptičke senzorske turele ne utječe na kontrolu leta odnosno na rad ostale instrumentacije u pilotskoj kabini.

I. SKENDEROVIC

Foto: Bell Helicopter

AW189 SAR PROŠAO EASA CERTIFIKACIJU

Srednji transportni helikopter nove generacije AW189 SAR, proizvod tvrtke AgustaWestland, prošao je krajem 2014. EASA-inu (European Aviation Safety Agency) certifikaciju za SAR (Search and Rescue), odnosno za izvršavanje zadaća traganja i spašavanja. Ujedno je potvrđeno kako je helikopter AW189 SAR zadovoljio međunarodne propise koji regu-

liraju sigurnosne zahtjeve sukladno EASA / FAA Part 29, JAR OPS 3 / EU-OPS. Dužnosnici AgustaWestlanda najavljiju kako će tijekom 2015. godine Ujedinjenom Kraljevstvu biti isporučeni prvi takvi SAR helikopteri. Tehničke su specifičnosti helikoptera AW189 SAR sljedeće: dvostruka Goodrich dizalica za izvlačenje s kamerom (nosivosti do 2722 kg),

Honeywell Skyforce Observer 2000 integrirani informacijski sustav, radar za pretraživanje, Spectrolab Nightsun XP upravlјivi reflektor za pretraživanje, elektrooptička senzorska turela L-3 Wescam MX-15iHD FLIR/TV, priprema unutarnje instalacije za medicinsku opremu, dodatna komunikacijska oprema, novi poboljšani sustav kontrole leta te veća

nosivost goriva čime je povećana autonomija boravka u zraku odnosno maksimalni dolet. U transportnom dijelu mogu se smjestiti do dva nosila i osam osoba. Najveća masa AW189 SAR iznosi 8600 kg, odnosno 300 kg više u odnosu na klasičnu AW189 inačicu. Pogonsku skupinu

čine dva turbovratilna motora GE CT7-2E1, svaki jakosti 1492 kW, koji omogućuju postizanje maksimalne krstareće brzine od 287 km/h. Maksimalna autonomija boravka u zraku iznosi do pet sati i 40 minuta, dok maksimalni dolet iznosi 1111 km.

I. SKENDEROVIC

Foto: ROK Navy

PRIMOPREDAJA TREĆE FREGATE KLASE INCHEON

Južnokorejska je ratna mornarica primila 31. prosinca 2014. treću fregatu iduće generacije klase Incheon programa FFX I (*Future Frigate Experimental I*) imena Jeonbuk. Plovilo je izgrađeno u domaćem brodogradilištu tvrtke Hyundai Heavy Industries (HHI). Očekuje se da će nova klasa fregata zamijeniti korvete klase Pohang kao i fregate klase Ulsan te će preuzeti operativne zadaće kao što je obalna ophodnja ili protupodmorničko djelovanje. Čitava će klasa biti izgrađena u nekoliko serija. Seriju I činiće šest plovila vrlo sličnih prvom plovilu u klasi, dok će seriju II činiti osam fregata koje će graditi također domaća tvrtka Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering, a u budućnosti je planirana i gradnja treće serije. Tvrta HHI izgradila je i prva dva plovila u klasi, Incheon (811) i Gyeonggi (812), koja su uvedena u aktivnu uporabu južnokorejske mornarice u siječnju 2013., odnosno studenom 2014. Druga brodograđevna tvrtka, STX Offshore & Shipbuilding, ima potpisani ugovor o gradnji četvrtog, petog i šestog plovila u klasi. Duljina fregata klase Incheon iznosi 114 m, širina 14 m, imaju gaz od četiri metra, uz laku istisninu 2300 t, dok pri punom opterećenju istisnina plovila iznosi maksimalnih 3200 t. Propulzijski sustav čine dvije plinske turbine LM 2500 te dva dizelska motora MTU u CODAG konfiguraciji. Uz vijke s promjenjivim usponom krila najveća brzina iznosi oko 30 čvorova, dok im doplov pri krstarećoj brzini od 18 čvorova iznosi 4500 NM. Zahtijevana autonomija plovila uz posadu od 170 članova iznosi 45 dana. Temeljno je naoružanje pramčani top Mk 45 Mod 4/62, lanser SeaRAM smješten na krovu kormilarnice, te sustav za blisku borbu Phalanx Block 1B smješten na krovu helikopterskog hangara. Dva četverostruka lansera na sredini fregate namijenjena su protubrodskim projekttilima srednjeg dometa SSM-700K Sea Star (Hae Seong), a dva trostruka lansera lakim torpedima K745 Blue Shark. Na krmenom dijelu fregata smještena je sletna paluba za prihvatanje helikoptera tipa Lynx.

Očekuje se da će plovila druge serije biti opremljena sustavom za vertikalno lansiranje krstarećih projektila Hyunmoo-3 domaće proizvodnje namijenjenih napadima na kopnene ciljeve, a projektne specifikacije fregata druge serije još uvijek nisu poznate.

M. PTIĆ GRŽELJ

RATNA MORNARICA

Trend razvoja nove generacije malih i lakih protubrodskih krstarećih raketnih projektila (ASCM – Anti Ship Cruise Missile) koji su već u operativnoj uporabi, uspostavio je kompletno novo polje borbenih sposobnosti i zadaća površinskih snaga

SMANJIVANJE PROTU PROJEK

Igor SPICIJARIĆ

Foto: US Navy

Za dalekometni protubrodski površinski raketni udar, koji su vojni stratezi od konca šezdesetih godina vidjeli kao glavni scenarij budućeg površinskog ratovanja, veliki raketni ASCM projektili poput američkog Harpoona ili francuskog Exoceta činili su se upravo kao provjereno i idealno oružje. Njihova poletna masa od oko 700 kg i bojna glava, koja je u nekim inaćicama mogla sadržavati i do 165 kg visokoraznog eksploziva, činili su ih odgovarajućima za provedbu takvog dalekometnog protupovršinskog udara na otvorenom moru. Onog trenutka kad su potencijalni protivnici na moru, posebno u litoralnom području, počeli primjenjivati nesimetrične taktike, strategije i sredstva – i koncept ASCM ratovanja neizbjješno se morao početi mijenjati. Uporaba malih i brzih protivničkih površinskih platformi (FAMC – Fast Attack Missile Craft) jednostavno je zahtijevala uporabu manjih i "pametnijih" ASCM projektila. To je taktička opcija s nekoliko evidentnih prednosti.

TRI PREDNSTOI

Kao prvo, minijaturizacija raketnih projektila i njihovih "pametnih" bojnih glava, doveo je do smanjenja posljedica kolateralnih šteta. Drugo, smanjenje dimenzija doveo je do značajnog smanjenja troškova u proizvodnji tog oružja. Nepotrebitno je detaljnije objašnjavati koliko je financijski nerentabilno ispaliti skupi ASCM projektil tipa Harpoon, Exocet, Sunburn ili neki njima sličan na, recimo, brzi gliser naoružan torpedima ili čak također ASCM oružje. Takva su plovila zaista smrtonosna ugroza svakoj površinskoj sili, ali su prema mornaričkoj logici ipak "nerentabilni ciljevi" da bi se na njih bez nužne potrebe koristili ozbiljni protupovršinski ASCM kapaciteti. Treća prednost koju nudi koncept malog ASCM projektila jest činjenica da se i na manja površinska plovila može ukrcati prilično velik borbeni komplet tog oružja. S aspekta operativnog i trenutačno spremnog oružja za protupovršinsko ratovanje na malim udaljenostima, pogotovo u litoralnom području – to se nameće kao posebno važna činjenica. Činjenica jest da brzi ophodni brodovi u najvećem broju slučajeva nemaju sposobnost ukrcanja većeg broja velikih raketnih sustava kao što je npr. Exocet. Poslijedično, sposobnost brzog i preciznog raketnog udara protiv "vremenski osjetljivih ciljeva" znatno se povećava uporabom gabaritno manjih i lakših ASCM sustava. Podsjetimo, to su svi ciljevi koji se brzo pojavljuju iz maske obale, kratko se zadržavaju u zoni napada, primjenjuju taktiku "ispali i bježi" i brzo se skrivaju pod masku obale i obalnih borbenih sustava.

KLASIFIKACIJSKI KRITERIJI

Uzimajući u obzir mnoge od nabrojenih zahtjeva, nekoliko svjetski renomiranih proizvođača upustilo se u konstrukciju i proizvodnju nove vrste ASCM oružja. Velikoj većini, posebice američkim proizvođačima, kao inicijalna razvojna baza poslužili su postojeći PZO raketni projektili poput RIM-7 Sea Sparrow. Puno moderniji, RIM-116 Rolling Airframe Missile (RAM) Block I, nudi i određene protupovršinske sposobnosti, posebice u svojem pasivnom IC samonavodećem režimu rada i u kombinaciji s naprednim softverom za pronalaženje i zahvat ciljeva. Uporaba takvog raketnog projektila protiv FAMC-a na malim udaljenostima je mnogo ekonomičnije i dovoljno efikasno rješenje nego uporaba skupog i velikog ASCM sustava čija cijena po jednom projektilu nerijetko

RATNA MORNARICA

Foto: US Navy

Malen i ubojit - ispaljivanje Hellfира iz inačice Seahawka MH-60R. Prednost takvih projektila jest što ih mogu rabiti i manje platforme, a sposobni su nauditi velikima

iznosi i više od 500 000 američkih dolara.

Vrlo širok dijapazon lakih protubrodskih sustava koji su postali dostupni posljednjih godina sasvim jasno pokazuje određene trendove razvoja. Svi oni su ponajprije vrlo dobro prilagođeni lansirnim platformama i optimizirani za uništavanje manjih površinskih ciljeva. Neki od njih derivirani su iz sustava koncipiranih primarno za zračno (zrakoplovno) lansiranje. Primarni kriterij za klasifikaciju lakih ASCM sustava odnosi se na njihov domet. Drugi kriterij odnosi se na tip i vrstu lansera (fiksni, podesivo-okretni ili dodatno-ugradivi na topničku konstrukciju). Treći važan klasifikacijski kriterij je termalna sposobnost uništavanja cilja ili nanošenja štete. Neki manji ASCM projektili poput MBDA-ova Marte ER (deriviranog iz Marte Mk2 sustava) i Sea Venom FASGW-ANL (*Future Air to Surface Guided Weapon-Anti Navigator Leger*) razvijenog posebno za britansku i francusku mornaricu, odlikuju se visokorazornim bojnim glavama sposobnim za nanošenje ozbiljnih oštećenja i većim plovnim jedinicama od 50 do 500 tona deplasmana. Sustav je predviđen za naoružavanje helikoptera tipa Wildcat / Panther/NH-90. Neki od gabaritno najmanjih raketnih sustava poput MBDA-ova Brimstone Sea-Spear sustava opremljeni su pak minijaturnim bojnim glavama koje su ipak i više nego dovoljne za uništenje brzih napadnih plovila, glisera ili RHIB-jurišnih gumenjaka.

OD PROTUOKLOPNOG DO PROTUBRODSKOG

Raytheonov AGM-114 HELLFIRE je tipični protuoklopni raketni projektil konstruiran za uništenje kopnenih

Jedno od probnih lansiranja Sea Griffin mini ASCM projektila s ophodnog broda američke mornarice USS Typhoon. Taj je tip oružja u razmatranju za instalaciju na više platformi

ciljeva. Međutim, koncept se također koristi i kao protubrodski (ASCM) projektil. Svoju ulogu pronašao je kao dio arsenala na helikopterima MH-60 SEAHAWK, zatim kod jurišnih amfibijsko-desantnih timova (uporaba tzv. Portable Ground Launch Systems) te na koncu kao vrlo važno oružje na brzim napadnim čamcima (FAC – Fast Attack Crafts). Inačica AGM-114 B/K zadržala je svoje originalno protuoklopno punjenje, a suvremenija je inačica AGM-114M optimizirana za protubrodske zadatce, prije svega uporabom specijalno konstruirane fragmentirajuće bojne glave. Radi se o kompaktnom raket-

nom projektilu mase 48 kg i duljine 1,63 m. Njegov je domet 4,3 NM (8 km) i opremljen je poluaktivnim laserskim pretraživačem. Američki mornarički helikopteri tipa SEAHAWK imaju mogućnost nošenja dvaju Mk 299 Mod2 lansera, svaki kapaciteta četiri projektila. Svaki helikopter koji nosi AGM-114M HELLFIRE projektilje dodatno je opremljen AAS-4(V) laserskim označivačem ciljeva, integriranim u EO/IR (elektro-optroničku i infracrvenu) senzorski paket opreme instaliran u "nosu" helikoptera. Osim ratne mornarice SAD-a, još nekoliko svjetskih mornarica uvelo je HELLFIRE projektilje kao dio borbenog arsenala.

TABLICA USPOREDNIH TT PODATAKA MINIJATURIZIRANIH ASCM PROJEKTILOA

NAZIV ASCM MINI PROJEKTILOA	Duljina (m)	Dijametar trupa (mm)	Masa (kg)	Bojna glava (kg)	Brzina (M)	Domet (km)	Navodenje
RIM-116 RAM BLOCK 1	2,79	127	73,5	11,3	2+	9	Pasivno radiofrekventno/ IR / IR-radio-frekventno
SEA VENOM FASGW-ANL	2,5	200	110	30	Visoko podzvučna		IIR (Imaging Infra Red) / dvokanalni data-link
BRIMSTONE SEA SPEAR	1,8	180	50	16			MmW radar/IR
AGM-114M HELLFIRE	1,63	178	49		1,3	8	
SPIKE-ER	1,67	170	34			8	IC/EO/ Dual CCD/IIR/pasivni CCD
GRIFFIN IIB	1,1	140	20	5,9	5,6-20,1 s broda/s helikoptera		
ALAS-C	2,3	175		10	podzvučna 180 m/s	5	TV/IR/optički kabel
KAWASAKI TYPE-96	2,0	160	60			10+	
IDAS	2,5	180	120	20			IIR/optički kabel

Foto: US Navy

la za svoje Seahawk helikoptere. To su ratne mornarice Grčke, Japana, Turske, Singapura i Španjolske. Godine 2011. turska firma Aselsan konstruirala je tzv. Eagle-Fire, četverostruki mornarički lanser za projektil HELLFIRE, zamišljen kao dio modernizacijskog programa Yonca-Onukova projekta MRTP-22 brzog ophodnog broda. Od prvog predstavljanja tog lansera pa do danas, još uvijek nije došlo do realizacije, tako je također predviđen za lansiranje Roketsanova UMTAS raketnog projektila koji je bio razvijan za sljedeću generaciju turskih borbenih helikoptera.

IZRAELSKI PRIMJER

Rafaelov SPIKE je još jedan od ključnih primjera kako je jedan protutenkovski raketni projektil preinačen u laki ASCM sustav. Izraelska ratna mornarica koristi to oružje u dvostruko ulozi, kao lako ASCM oružje protiv manjih površinskih plovila, ali jednakom tako i za precizni napad na kopnene utvrđene ciljeve.

U posljednje vrijeme tvrtka Rafael ponudila je inačicu svojeg palubno stabiliziranog automatskog topničkog sustava Typhoon na koji je integriran i SPIKE raketni sustav s dva projektila. U tom slučaju raketni sustav koristi već postojeći sustav stabilizacije i upravljanja topničke automatske stanice. Prva je ponuđena inačica naziva Typhoon MLS ER (s dva SPIKE-ER

projektila opremljena EO/IR sustavom navođenja), a druga i modernija inačica dobila je naziv Typhoon MLS NLOS. Druga inačica naoružana je "težim" projektilima SPIKE NLOS (*Non-Line of Sight*) mase 71 kg. Marinski korpus Republike Koreje izabrao je i koristi SPIKE NLOS projektile kao oružje obalne obrane, montirano na motorna vozila. SPIKE-LR, samo 13,5 kg teški ASCM projektil, konstruiran je i testiran kao oružje za besposadna površinska plovila (USV - *Unmanned Surface Vehicles*). Najveći i najnoviji član Rafaelove Protector USV proizvodne game duljine 11 m opremljen je Mini-Typhoon RWS (borbenim

Foto: Rafael

Izraelska stаницa Typhoon MLS NLOS naoružana je "težim" projektilima SPIKE NLOS

kompletom koji se sastoji od stabilizirane teške strojnica kalibra 12,7 mm i dvaju SPIKE-LR raketnih projektila). Slična konfiguracija naoružanja izabrana je i za američki USV PEM (*Precision Engagement Module*). Radi se naime o 11-metarskom besposadnom RHIB gumenjaku koji je također opremljen Mini Typhoon RWS-om i dvama SPIKE-LR projektilima. U seriji testova provedenih krajem 2012., USV PEM pokazao se sposobnim lansirati šest projektila na udaljenost više od 1,8 NM (3,5 km) koristeći pri tome različite napadne profile leta projektila. To je u svakom slučaju bilo važno postignuće, posebno kad se sagledaju određene okolnosti zbog kojih je taj laki ASCM sustav bio razvijan, odnosno činjenice da je projekt američkog LCS broda (*Littoral Combat Ship*) razvijan gotovo uz odsutnost bilo kakvih protupovršinskih sposobnosti ratovanja.

NAORUŽAVANJE LCS-a

Monotrupna inačica američkog LCS-a klase Freedom trebala je prvo biti naoružana 15-ćelijskim okomitim lanserom (VLS) u koji su trebali biti smješteni laki ASCM projektili poznati pod kodnim nazivom NLOS-LS (tvrtke NetFires). Prema predviđanjima, taj je protubrodski raketni sustav trebao imati maksimalni domet od 21,5 NM (40 km). Međutim, kad je američka kopnena vojska (US Army) još 2010. otkazala daljnji razvoj tog programa – i program LCS brodova je ostao bez kreditabilnih protubrodskih/protupovršinskih sposobnosti. Američka je mornarica potom tijekom 2011. godine najavila svoj odabir lakog ASCM projektila srednjeg dometa (oko 5 NM ili 9,25 km) tipa Griffin IIB. Radi se zapravo o Raytheonovoj derivaciji projektila za zračno lansiranje AGM-176 Griffin, koji je bio predviđen za integraciju u LCS-ov "površinski" SuW misijski paket III koji se na tim brodovima trebao zadržati do 2019. godine. Ipak, prema planovima USN, novi SuW misijski paket IV, trebao bi dobiti novi raketni projektil većeg dometa, tzv. LCS Surface-to-surface Missile Systems (SSMS) koji bi u operativnu uporabu trebao ući do konca 2019. godine. Tvrta Lockheed Martin, osjećajući tehnološki pritisak MBDA, predložila je svoju HELLFIRE protuoklopnu raketu kao helikopterski instaliranu soluciju za neutralizaciju prijetnji brzih napadačkih plovila. Povodeći se za taktičko-tehnološkim zahtjevima postavljenim pred LCS-ove misijske module, taj proizvođač vojne opreme i naoružanja bio je svoju Longbow "ispali i zaboravi" inačicu projektila kao idealno oružje za takvu zadaću. Na vrlo dobrim ulaznim parametrima američka kopnena vojska i mornarica provele su početkom siječnja 2014. opsežna testna lansiranja HELLFIRE Longbow raketnog projektila čija je glavna karakteristika radarsko navođenje s pomoću radarske glave koja radi u milimetarskom radnom opsegu. Unatoč činjenici da HELLFIRE Longbow nema efikasni operativni domet koji je tražen u specifikacijama LCS-a, to je oružje i nadalje ostalo kao vrlo zanimljiva opcija.

Sredinom siječnja 2012., NAVSEA Warfare Center u Dahlgrenu uspješno je testirao jednu od inačica već spomenutog Griffina, Raytheonov laki ASCM projektil tipa PC-GMS (*Patrol Coastal – Griffin Missile Systems*). Testiranja su obavljena lansiranjem projektila na zadane ciljeve s ophodnog broda USS PC 4 Monsoon, klase Cyclone. Raketni projektil, koji je u trenutku testiranja još uvijek nosio privremenim kodni naziv Mk60, bio je u stvari površinski ASCM sustav,

Britanski mini ASCM projektil Brimstone Sea Spear ima dvostruki sustav navođenja, sposobnost pojedinačnog i plotunske lansiranja uz simultano navođenje na više ciljeva

Foto: MBDA

RATNA MORNARICA

Foto: Aselsan

Višecijevni lansirni sustav za LMM koji razvija turski Aselsan

namijenjen ponajprije za samoobranu od malih površinskih plovila. Zanimljivo je da je deset američkih borbenih plovila bilo opremljeno tim sustavom i raspoređeno na "prvu borbenu liniju". Stavljeni su pod zapovjedništvo Pete flote i raspoređeni u pomorsku bazu Manama u Bahreinu.

NOVE OPCIJE U RAZMIŠLJANJIMA

USN je započeo razvoj i ispitivanja još jednog vrlo zanimljivog ASCM programa, nazvanog SPIKE, koji se provodi u NAWC (Naval Air Warfare Center) u China Lakeu. u Kaliforniji. Radi se zapravo o minijaturnom, precizno vođenom streljivu mase 2 kg, opremljenom EO (elektrooptičkim) pretraživačem. To streljivo (čija je predračunska cijena oko 5000 dolara po komadu) predviđeno je za lansiranje iz posebnih kopnenih mobilnih lansera, s besposadnih vozila (UAV/UAS/USV) ili pak s većih površinskih plovnih jedinica. Godine 2007. USN je pokrenuo u kooperaciji s Južnom Korejom program LOGIR (Low Cost Guided Imaging Rocket). Radi se također o programu razvoja minijaturiziranog streljiva koje bi služilo za neutralizaciju i uništenje površinskih prijetnji i ugroza od brzih presretačkih napadnih plovila. Korejska strana bila je zadužena za razvoj brodskih višecijevnih lansera, od kojih je jedan deriviran iz sadašnjeg SeaRAM sustava, dok su ostali konstruirani po uzoru na postojeće MLRS sustave. Kad je američka mornarica izabrala britanski BAE Systems kao isporučitelja APKWS-II (Advanced Precision Kill Weapon System) streljiva za marinske napadne helikoptere i mornaričke besposadne Fire Scout VTUAV helikoptere i nedugo potom napustila zajednički program, južnokorejska tvrtka LIG Nex1 nastavila je

Foto: Wikipedia

Besposadni helikopter Schiebel S-100 naoružan Thalesovim LMM-om (Lightweight Multirole Missile) izložen na airshowu Farnborough 2008.

Potreba suprostavljanja ugrozama koje danas predstavljaju brza napadačka i presretačka površinska plovila pobudila je i potaknula interes kod brojnih proizvođača naoružanja i vojne opreme da u svoj proizvodni assortiman uvrste i lake ASCM sustave

rad na tom konceptu za koji se pretpostavlja da će ući u serijsku proizvodnju ove godine.

MORSKO KOPLJE

Tvrta MBDA je u dobroj poziciji da tržištu može ponuditi svoj Sea-Spear (Selected Precision Effects At Range), najnoviji derivat svojeg Dual Mode Seeker Brimstone (DMSB) raketnog projektila razvijenog za britansko ratno zrakoplovstvo (RAF). Ovdje je riječ o raketnom projektilu mase 48 kg, opremljenom vrlo sofisticiranim sustavom praćenja i navođenja na ciljeve. Naime, projektil ima dvostruki sustav navođenja: laserskim iluminatorom ili milimetarskim radarom (94 GHz) te GPS/INS koji navodi projektil u srednjoj fazi njegove trajektorije. Projektil je također opremljen tzv. tandem bojnom glavom, koja je derivirana iz originalnog, kumulativnog oblike protutankovske inačice tog projektila. Prezentirajući svoje jedinstvene sposobnosti, raketni ploton od dva projektila može međusobno izmjenjivati podatke o ciljevima tijekom leta prema njima, a ugrađeni softver omogućuje da svaki projektil odabire svoj cilj, bez udvajanja pogodaka. Prilikom testnog lansiranja provedenog u svibnju 2013. na obalama Škotske, tri projektila ispaljena sa statičnog lansera na grupu od pet malih površinskih plovila (jedno

u pokretu i četiri usidrena) pokazala su 100 % učinkovitost – uništivši tri različita cilja na udaljenosti od 4,3 NM (8 km). Kao najveće tehnološke prednosti tog sustava treba spomenuti mogućnost pojedinačnog i plotunske lansiranja kao i simultano navođenje na više ciljeva.

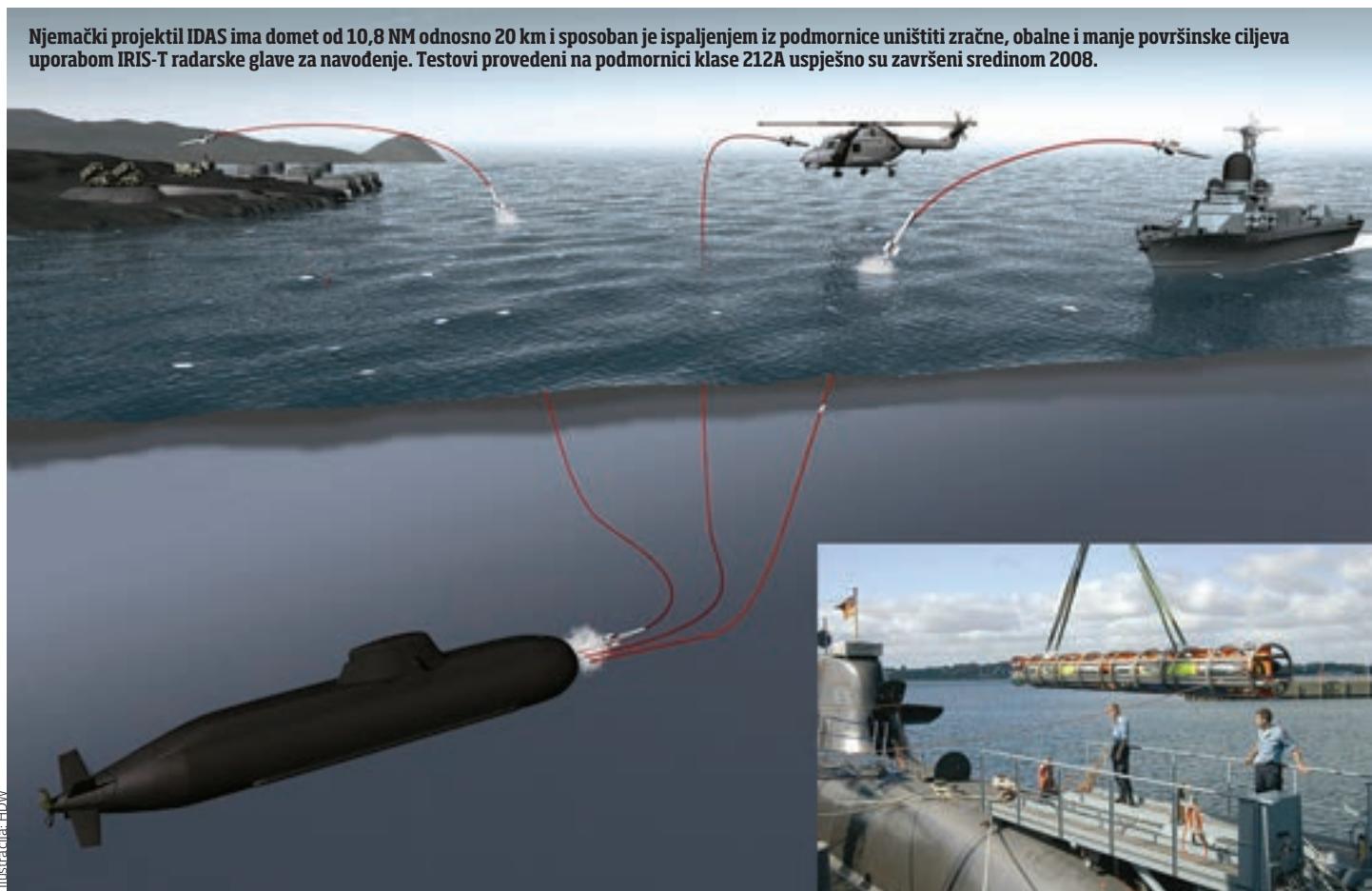
JEFTINO I PRECIZNO

Nizozemska podružnica Thalesa predstavila je laku višenamjensku raketu LMM (Lightweight Multirole Missile) koja je također razvijena iz Starstreak/Starburst protuzračnog raketnog projektila. Taj 13 kg težak projektil u svojoj ASCM izvedenici nudi domet od 4,3 NM odnosno standardnih 8 km. Navođenje tog projektila bazirano je na laserskoj zraci emitiranoj s laserskog terminala na lansirnoj platformi, a sam projektil opremljen je laserskim blizinskim upaljačem. Britanski RAF, prema najavama, namjerava od 2015. tim ASCM sustavom naoružati svoje mornaričke helikoptere AW-159 WILDCAT. Svaki od tih helikoptera dobit će po dva ugradiva lansera u koja se može smjestiti po sedam (7) LMM projektila. Kao vrlo jeftino i precizno streljivo, to je oružje ušlo čak i u širi fokus za izbor naoružanja za oba tipa britanskih besposadnih letjelica, onih sa stalnom geometrijom krila (UAS) i onih s rotacijskim krilom kao što je

Roketsanov laserski navođen CIRIT može se lansirati s raznih oružnih sustava i platformi, pa tako i površinskih plovnih jedinica

Njemački projektil IDAS ima domet od 10,8 NM odnosno 20 km i sposoban je ispaljenjem iz podmornice uništiti zračne, obalne i manje površinske ciljeve uporabom IRIS-T radarske glave za navođenje. Testovi provedeni na podmornici klase 212A uspješno su završeni sredinom 2008.

Ilustracija: HDW

Schiebelov CAMCOPTER S-100. Taj sustav vrlo vjerojatno može osigurati odvraćanje od uporabe, ali i efikasnu neutralizaciju neprijateljskih malih površinskih ciljeva u vrlo širokom dijapazonu njihove uporabe.

Turska tvrtka Aselsan razvila je za LMM višecijevni lanser, opremljen stabiliziranim elektrooptičkim (EO) sustavom kao i sustavom za nadzor paljbe. Laka inačica tog sustava već je od 2011. bila predviđena za ugradnju na ophodne brodove. Britanski MSI Defence Systems, promovirao je SIGMU, kombinaciju dobro poznatog SeaHawk topničkog palubno stabiliziranog sustava (s topovima kalibra 25 ili 30 mm) i ASCM projektila LMM, smještenih u iste sedmerocijevne lansirne kontejnere koji će se koristiti i na helikopterima Wildcat. U ovom slučaju, navođenje i laserska zraka osigurani su preko modificiranog Seahawkova EO sustava za nadzor i kontrolu paljbe.

Potreba i nužnost suprotstavljanja prijetnjama i ugrozama koje danas

predstavljaju brza napadačka i prešretačka površinska plovila (FIAC – *Fast Intercepted Attack Craft*) pobudila je i potaknula određeni interes i kod drugih proizvođača naoružanja i vojne opreme da u svoj proizvodni asortiman uvrste i lake ASCM sustave. Među takvima svakako treba spomenuti i Lockheed Martinov DAGR (*Direct Attack Guided Rocket*) sustav, zatim Elbitov sustav GATR-L (*Guided Advanced Tactical Rocket-Laser*) te Roketsanov sustav proizvodnog naziva CIRIT.

OPTIČKI VOĐENI LAKI PROJEKTILI

Svakako je vrijedno napomenuti da se na svjetskom tržištu naoružanja i vojne opreme pojavila i nova kategorija, a to su optičkim kabelom vođeni laki protubrodski (ASCM) projektili. Jedan je od takvih projektila Type-96 koji proizvodi japanska tvrtka Kawasaki Heavy. Na zahtjev japanskih oružanih snaga taj je projektil bio prilagođen za obalno obrambeno oružje namij-

jenjeno uništavanju amfibijskih oklopnih vozila i ostalih desantnih plovila na udaljenostima do 5,5 NM (10 km). Nakon 2009., Type-96 u svojim je obrambenim ulogama sve više bivao nadopunjjen novim ASCM projektilom radnog naziva MRMPM (*Middle-Range Multi Purpose Missile*) vrlo sličnih karakteristika.

Na koncu, bilo bi nemoguće ne spomenuti i njemački optički vođeni višenamjenski raketni sustav pod imenom IDAS (*Interactive Defence and Attack for Submarine*) koji proizvodi tvrtka Diehl BGT Defence. Umanjeni je to raketni sustav deriviran iz originalnog Polyphem / Triton koncepta. Sustav je konstruiran tako da se može lansirati/ispaliti iz torpedne cijevi zaronjene podmornice. U svaku od torpednih cijevi može se smjestiti po jedan lansirni kontejner s četiri (4) IDAS projektila. Projektil IDAS ima domet od 10,8 NM odnosno 20 km i sposoban je za uništavanje zračnih, obalnih i manjih površinskih ciljeva uporabom IRIS-T radarske glave za navođenje. Taj raketni sustav postao je vrlo efikasno podmorničko oružje protiv protivničkih ASW (protupodmorničkih) letjelica, prije svega PPD helikoptera. Nakon vrlo opsežne serije površinskih testnih lansiranja protiv različitih vrsta ciljeva, ispitivanja borbene efikasnosti lansiranjem iz zaronjene podmornice započela su 2014., a ulazak u operativnu uporabu na njemačkim podmornicama očekuje se početkom 2015. godine. U lipnju 2013. objavljeno je da je Diehl DGT Defence potpisao sporazum s tvrtkom Roketsan o suradnji na daljnjem razvoju sustava IDAS. ■

Iako je većina besposadnih letjelica mala i takva prijetnja traži jeftinija PZO rješenja, veliki sustavi poput Predatora (lijevo) koji košta oko četiri milijuna dolara ili Global Hawk-a (desno) koji je prešao cijenu od 200 milijuna dolara po komadu opravdani su ciljevi i za skuplje streljivo

PROTUZRAČNA OBRANA

Foto: US Army

NOVE TEHNOLOGIJE

Nisu to zapravo nove prijetnje – to-prijetvo u suvremenom obliku postoji od početka XX. stoljeća dok su besposadne letjelice doživjele afir-maciju početkom 1980-ih. Ono što je novo jest tehnološki napredak u razvoju tih prijetnji i način njihove uporabe. Besposadne letjelice imaju široku uporabu u vojskama svijeta, ali i raznim nedržavnim snagama kao što je Hezbollah. Uzlazan je trend njihove uporabe kod tvrtki pa čak i pojedinaca, primjer je nedavni incident na nogometnoj utakmici između Albanije i Srbije. Uz takvu

Oružane snage SAD-a imaju posebne programe koji se bave prijetnjama koje izazivaju besposadne letjelice (UAV).

Početkom prosinca 2012. u Fort Sillu u Oklahomi održan je prvi koordinacijski sastanak čija su tema bili upravo sustavi koji trebaju služiti obrani od njih

rasprostranjenost i dostupnost, potencijal ugroza od besposadnih letjelica iznimno je velik. Kad govorimo o ispaljenom streljivu topništva, ono je postalo važan cilj, s jedne strane zbog sve veće osjetljivosti društava na tzv. kolateralne žrtve, a s druge strane zbog tehnološkog napretka kojim je uništavanje takvih ciljeva u letu uopće postalo moguće. Ti C-RAM (Counter - Rocket, Artillery and Mortar) sustavi su žurno razvijeni kao odgovor na hitne potrebe koalicijских snaga u Afganistanu i Iraku za obranu isturenih baza izlo-

ženih povremenim, najčešće minobacačkim napadima.

NOVOST NA OBZORU

Posebnost borbe protiv besposadnih letjelica (C-UAV / Counter - Unmanned Aerial Vehicles) jest da je ona moguća i suvremenijim klasičnim PZO sustavima koji su dominantno raketni sustavi. No tu nema "ekonomski računice", to jest PZO raketa je najčešće bitno skuplja od besposadne letjelice. Naravno, velike i skupe letjelice kao Predator ili Global Hawk su i iz tog "teškog" pogleda sasvim opravdani ci-

Foto: USAF

Vedran SLAVER

Opis posla suvremenog PZO-a u velikoj se mjeri odnosi na dvije prijetnje koje nekada nisu bile u njegovu žarištu interesa. Riječ je o besposadnim letjelicama i topničkim projektilima, tj. raketama, granatama i minama. Prvi dio teksta uglavnom je posvećen laserskom oružju, koje u ovom desetljeću postaje pravi hit u razvoju sustava budućnosti...

(I. DIO)

ZA NOVE CILJEVE

ljevi. Topnički su sustavi atraktivnije rješenje uz uvjet njihova opremanja suvremenim motričkim i ciljničkim sustavima jer su besposadne letjelice najčešće lake mete jednom kada ih se otkrije. U C-RAM slučaju ekomska računica je još više naglašena s time da je i zadaća zahtjevnija te nalaže mnogo veću brzinu reakcije, bolje motričke i ciljničke sustave te napredno streljivo.

Na obzoru je uvođenje novog oružja za C-RAM i C-UAV, to jest lasera koji postaju dovoljno mali i snažni da bi bili upotrebljivi u praksi. Pogodni su

za ove zadaće jer ne koriste streljivo, kod "klasičnih" oružja njega može ponestati u najgorem trenutku. Dakle, kod lasera teoretski ne može doći do zasićenja ciljevima, a ciljanje ne traži balistički izračun i puno je jednostavnije, nema potrebe za pretjecanjem jer se laserska zraka kreće pravocrtno brzinom svjetlosti. Naravno, postoje i inherentni nedostaci lasera. Prije svega to je osjetljivost zrake na vremenske prilike, no u kontekstu bliske obrane to nije toliko ograničavajući faktor. Drugi je bitni nedostatak da laser mora osvjetljivati cilj neko vrijeme

da bi ostvario fizički utjecaj na njega, tj. treba nekoliko sekundi (barem sa sadašnjim snagama lasera) da se akumulira kritična količina energije na površini cilja što nije osobito pogodno za obranu od ozbiljnijih topničkih napada. Ključan element C-RAM i C-UAV obrane jesu senzori koji moraju otkriti i pratiti ciljeve. Kombiniranje C-RAM i C-UAV u jednom sustavu zahtjevno je zadaća zbog bitno različitih potpisa i načina kretanja granata od besposadnih letjelica. Sustavi za motrenje i otkrivanje tih prijetnji najčešće su samostalna rješenja u obliku topničkih radara ili PZO radara koja bi zahtijevala poseban članak te se ovom prilikom nećemo njima baviti.

TEHNOLOGIJE, A NE SUSTAVI

Kako se Amerikanci vrlo često koriste besposadnim letjelicama, svjesni su potencijalnih opasnosti takvih sustava te već duže

PROTUZRAČNA OBRANA

Foto: US Army

vrijeme rade na razvoju, više tehnologija nego konkretnih sustava, koji bi osigurali učinkovitu i finansijski prihvatljivu zaštitu od UAV prijetnji. U potrazi za najboljim rješenjem, američka je kopnena vojska SAD-a početkom 2014. objavila zahtjev iznošenjem ideja koje bi pomogle razvoju finansijski pruštivog sustava za borbu protiv besposadnih letjelica (*Counter Unmanned Aerial System - CUAS*). Želi se procijeniti postojeće sposobnosti u tom pogledu i vidjeti koje su eventualne alternative te dobiti sliku o cijeni takvog sustava. Ta svojevrsna studija izvodljivosti nije prvi korak KoV-a SAD-a u obrani od besposadnih letjelica. Još od 2010. centar KoV-a SAD-a za istraživanje i razvoj ARDEC (Armaments Research, Development and Engineering Center) analizira i provodi eksperimente s obećavajućim tehnologijama. Tako su 2012. s Ratnom mornaricom SAD-a uspješno demonstrirali sposobnost radara za upravljanje vatrom (ne navodi se koji) da otkrije, prati i

Sustav za borbu protiv besposadnih letjelica i topničkog streljiva High Energy Laser Mobile Demonstrator (HEL MD) smješten na kamionskoj prikolici Oshkosh. Zajedno ga razvijaju Boeing i američka kopnena vojska

prepozna UAV-e. Nakon tog uspjeha ARDEC se okrenuo sljedećem koraku, odnosno integraciji radara s postojećim oružanim sustavima koji bi potencijalno mogli neutralizirati prijetnje besposadnih letjelica. Tijekom 2013. uspješno su kroz dva provedena testiranja demonstrirali uništavanje malih besposadnih letjelica "streljivom s novom bojnom glavom ispaljenim iz topa". Važno je što je demonstriran potencijal za uništavanje besposadnih letjelica jednim jeftinim hicem iz oruđa koje može biti višefunkcionalno i koristiti se u stacionarnom obliku ili s mobilnih platformi KoV-a.

LASER NA HUMVEEU

KoV SAD-a paralelno radi s Boeing Co. Directed Energy Systemsom na tehničkom demonstratoru laserskog

sustava za borbu protiv besposadnih letjelica i topničkog streljiva *High Energy Laser Mobile Demonstrator (HEL MD)* smještenom na kamionskoj prikolici. Tijekom 2011. obavljena su testiranja s niskom snagom lasera čime su demonstrirane sposobnosti sustava da zahvatiti, prati i nacilja cilj. Nakon toga se krenulo dalje podizanjem snage na 10 kW s ciljem demonstracije i sposobnosti uništavanja ciljeva.

Ratna mornarica SAD-a također intenzivno radi na laserskim sustavima koje vidi kao primarno sredstvo borbe protiv taktičkih besposadnih letjelica. Tako za potrebe marinaca radi na razvoju laserskog sustava koji bi stao na Humvee, lako terensko vozilo pod nazivom *Ground-Based Air Defense Directed Energy on the Move*. Minimal-

Foto: US Army

Izlaganjem oštećene male besposadne letjelice američka je kopnena vojska pokazala rezultate testiranja novog prototipnog C-UAV sustava, tj. "streljiva s novom bojnom glavom ispaljenog iz topa"

Foto: Lockheed Martin

Foto: US Navy

Screenshot besposadne letjelice koju obara laserska zraka koju je ispalio LaWS instaliran na američki razarač USS Dewey obišao je svijet

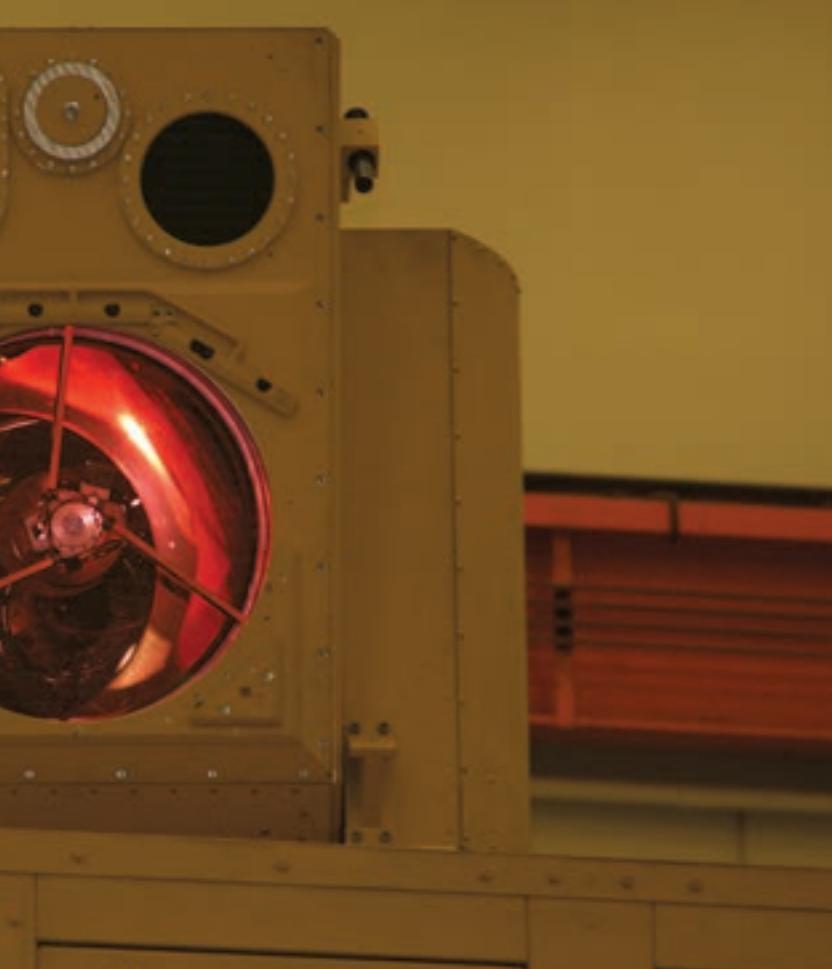
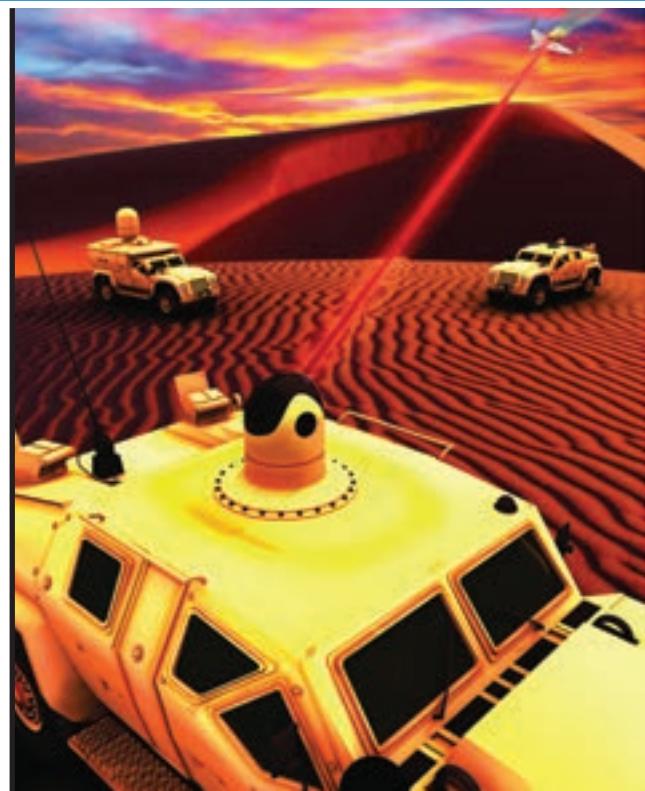

Foto: US Army

Ilustracija: Office of Naval Research

ni zahtjevi su masa do 1134 kg, snaga zrake od 25 kW (uz krajnji cilj od 50 kW) tijekom dvije minute emitiranja te optika prilagodljiva stanju okoliša (dim, vlažnost i sl.) i na kraju relativno brzo "punjenje" točnije postizanje 80 % kapaciteta za 20 minuta. Laserska tehnologija nije unaprijed definirana, odnosno otvorena je mogućnost hoće li se raditi u konačnici o kemijskom ili poluvodičkom laseru.

ČESTO SPOMINJANI LAWS

Ratna mornarica SAD-a poduzela je i značajan korak u razvoju laserskih sustava namijenjenih obrani brodova kada je tehnološki demonstrator AN/SEQ-3 (XN-1) *Laser Weapon System* (LaWS) ugrađen u ljeto 2014. (čak dvije godine prije roka) na brod USS Ponce baziran u Bahreinu u sastavu

5. flote. Pokusi s LsWS-om počeli su još 2009. godine da bi 2012. testiranja na moru na razaraču USS Dewey (DDG 105) klase DDG 51 Arleigh Burke pokazala učinkovitost sustava oborivši tri mete koje su bile besposadne letjelice. To je potaknulo inicijativu da se sustav postavi na USS Ponce te ga se iskuša u stvarnom okruženju. Cilj je vidjeti pridonosi li takvo naoružanje značajno obrani brodova od besposadnih letjelica i malih brzih plovila. Evaluacija treba trajati 12 mjeseci nakon čega će se prikupljeni podaci upotrijebiti za daljnji razvoj na brodskim laserima, točnije za razvoj jačeg demonstratora snage 100-150 kW do 2016. godine te u konačnici doći do konačnog oružanog sustava koji će se moći serijski postaviti na ratne brodove kao što su razarači DDG

Foto: IDF

Rakete Qassam koje ispaljuju improvizirani lancerski sustavi primjer su projektila kakvima učinkovito i jeftino trebaju doskočiti moderni PZO sustavi

KINESKI PRIKLJUČAK

Posebno je zanimljiva pojava kineskog laserskog C-UAV sustava koji je predstavljen javnosti u studenom 2014. pod imenom Dikong Weishi. Sustav su razvili Kineska akademija za primijenjenu fiziku i tvrtka China Jiuyuan Hi-tech Equipment Corporation. U priopćenju se navodi da je svrha sustava obrana od terorističkih napada besposadnim letjelicama prilikom velikih javnih manifestacija. Također se navodi da sustav ima učinkoviti dolet od dva km te da pokriva kružno područje od 12 km². Besposadne letjelice može obarati pod uvjetom da lete na visini od najviše 500 m i brzinom do 50 m/s. Prema objavljenim slikama, sustav je smješten u dva kontejnera prevoziva kamionima; na jednom je montiran sam laser i ciljnički sklop, a u drugom je kontejneru, kako izgleda, izvor električne energije u obliku generatora.

Foto: Xinhua

Ispitivanje laserskih zraka u pogonima MBDA poslužilo je razvoju novog demonstratora

Foto: MBDA

PROTUZRAČNA OBRANA

i Littoral Combat Ship. U RM SAD-a posebno ističu ekonomičnost uporabe lasera i navode da bi cijena jednog opaljenja ovakvog lasera mogla biti manja od jednog dolara. Također se procjenjuje da bi konačni, serijski sustav koji bi se postavljao spregnut na CIWS Phalanx topnički sustav koštao oko 17 milijuna dolara po komadu. Sam LaWS je snage 30 kW i zapravo se sastoji od šest uparenih komercijalnih poluvodičkih lasera po 5,4 kW. Ciljnički sklopovi se radi uštede novca i vremena sastoje od već prije za druge projekte nabavljenih podsustava, kao što su L-3 Brashear KINETO K433 stabilizirano postolje, teleskop od 500 mm i napredni infracrveni senzori. Detaljan tekst o posljednjim dostignućima u razvoju LaWS-a Hrvatski vojnik objavio je u broju 463 od 19. prosinca 2014.

UPRAVLJANJE ZRAKOM

Tvrta Lockheed Martin samostalno razvija laserski sustav ADAM (Area Defense Anti-Munitions) s ciljem stvaranja priuštivog sustava koji bi bio adekvatan za obranu od asimetričnih prijetnji u obliku improviziranih raketa (npr. Qassam kojim se koristi palestinska skupina Hamas), bespo-

Foto: MBDA

Laserski demonstrator koji je razvio njemački oružani tvrtke MBDA, specijaliziran za C-UAV i C-RAM

Foto: Rheinmetall

Rheinmetallov C-RAM laserski sustav snage 30 kW može djelovati samostalno ili u kombinaciji s "kolegom" od 20 kW

sadnih letjelica i malih plovila. Sustav može pratiti ciljeve na udaljenostima iznad pet km i uništavati ih na udaljenostima od dva km. Uvelike se temelji na komercijalnim komponentama pa tako i komercijalnom poluvodičkom laseru snage 10 kW koji uparen, kako u Lockheed Martinu kažu, s inovativnim softverom za upravljanje zrakom ima dovoljno snage za uništavanje spomenutih vrsta ciljeva. ADAM-om se upravlja s pomoću jednog prijenosnog računala te ima minimalne zahtjeve za posluge sustava. Prototip je postavljen u kontejneru za kamionsku prikolicu. Lockheed Martin je tijekom 2011. i 2012. proveo ispitivanja sustava na svojem poligonu u Kaliforniji protiv različitih vrsta ciljeva od čega treba istaknuti uspješno djelovanje protiv osam ciljeva sličnih raketama Qassam na udaljenosti od 1,5 km.

NJEMAČKE TEHNOLOGIJE

I s naše strane Atlantika radi se na laserskom naoružanju. Rheinmetall razvija laser velike snage. U studenom 2012., nakon godinu dana ispitivanja sustava snage 10 kW, uspješno su testirali jači laser snage 50 kW. Zapravo je riječ o dvama odvojenim laserima koji se fokusiraju na istu točku uz pomoć posebne Rheinmetallove tehnologije. Jedan laser snage 30 kW postavljen

je na kućište njihova topničkog sustava Skyguard umjesto topa Oerlikon Millennium kalibra 35 mm, a drugi je laser snage 20 kW i smješten je u posebnoj statičnoj kupoli. Tijekom testiranja djelovanja punom snagom od 50 kW lasei su pokazali da mogu prerezati 15 mm debelu čeličnu šipku na udaljenosti od jednog km. Demonstrirana je i uporaba samo lasera od 30 kW koji je uspio "uništiti" čeličnu kuglu promjera 82 mm brzine 50 m/s koja je predstavljala minobacačku minu te besposadne letjelice koje su letjele istom brzinom. U Rheinmetallu razmatraju kombiniranje svojih topničkih i laserskih sustava te planiraju uvođenje lasera snage 120 kW oko 2015. godine odnosno finalizaciju C-RAM sustava u 2020.

I njemački oružani tvrtke MBDA radi na svojem C-RAM sustavu. U 2012. su uz pomoć radara Cassidian Speyer 2000 i infracrvenog optičkog sustava Meos II uspjeli laserom od 40 kW uništiti metu veličine granate na udaljenosti od 2 do 2,5 km i visini leta od 1000 m. I MBDA planira dovršetak operativno upotrebljivog C-RAM sustava za početak idućeg desetljeća dok bi C-UAV inačica mogla biti spremna i ranije. Sustav bi trebao biti dimenzija sličnih samohodnoj haubici Caesar i biti prevoziv zrakoplovom A400M. ■

(nastavit će se)

Pripremila Petra KOSTANJŠAK

KOPNENA VOJSKA

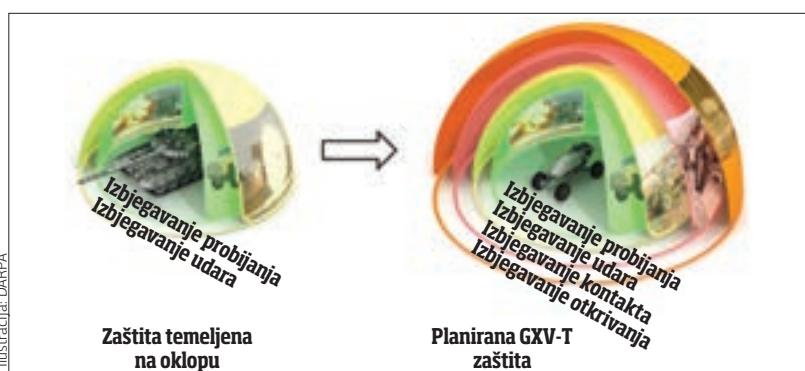
Screenshot: DARPA

Screenshot s DARPA-ina filma koji prikazuje koncept vozila GXV-T u akciji. Vozilo kao da je izišlo iz neke od futurističkih videoigara i sigurno je riječ o počecima koji tek trebaju dati naznake kako bi trebao izgledati budući oklop kopnene vojske. Abramsi i aktualna oklopna vozila na gusjenicama i kotačima još će dugo ostati glavni oslonac američke, da ne govorimo o drugim vojskama

SKIDANJE OKLOPA

DARPA planira programom GXV-T razviti za oklopna vozila revolucionarnu tehnologiju koja bi omogućila slojevit pristup zaštiti, odnosno koristila bi manje oklopa, a više se orijentirala na sposobnost vozila da izbjegne udare. To znači manja, brža i učinkovitija vozila koja bi se bolje nosila s nepredviđenim borbenim situacijama...

Illustracija: DARPA

Grafički prikaz sustava zaštite koje koristi klasični tenk i onih koje bi imalo buduće oklopno vozilo

Novi razvojni projekt američke agencije za istraživanje naprednih obrambenih projekata (DARPA) trebao bi iz temelja promjeniti koncept sadašnjih oklopnih postrojbi koje bi se transformirale u puno lakše i mobilnije. Riječ je o programu Ground X-Vehicle Technology (GXV-T) kojim se oklopna zaštita zamjenjuje naprednijom tehnologijom koja bi se oslanjala na lakšu upravljivost i okretnost. To znači da bi spore i glomazne divove, opremljene velikim topovima i roti-

KOPNENA VOJSKA

rajućim kupolama, zamjenila puno lakša vozila futurističkog dizajna koja posjeduju cijeli niz senzora i naprednih sustava za identificiranje prijetnji. Ukratko, ta bi vozila mogla samostalno reagirati i poduzeti protumjere za izbjegavanje udara što bi umanjilo potrebu za neprekidnim ojačavanjem oklopne zaštite. DARPA naglašava kako je cilj programa GXV-T nova vrsta borbenog oklopног terenskog vozila, povećane okretnosti i mobilnosti. Okretnost uključuje sposobnost vozila da samostalno izbjegava prijetnje, bilo tako što se brzo kreće, naglo ubrzava ili pak prilagođuje mijenjanjem forme. Time uvelike smanjuje vjerojatnost da bude pogodeno ili probijeno, što istodobno znači manje opasnosti i za posadu.

JOŠ OKLOPA (LI) AKTIVNA ZAŠTITA

Oklopna se vozila tradicionalno oslanjaju na čvrst oklop te manevriranje kao osnovna načela zaštite. Zadnjih stotinu godina mehanizira-

U razvoju novog voziла sudjeluje i TARDEC (Tank Automotive Research, Development and Engineering Center), središte američke vojske za istraživanje kopnenih oružnih sustava. Svoje je grafičke koncepte javnosti pokazao prije DARPA-e, čak se potrudio dočarati proizvodnu traku budućih vozila

nog ratovanja povećanje zaštite za terenska borbena vozila uglavnom se svodilo na ojačavanje oklopa ili jednostavno rečeno: na sve više i više oklopa. Iako su razvijeni vrlo kvalitetni novi koncepti, naprimjer aktivni sustavi zaštite, uvijek treba uzeti u obzir mogućnost da razvoj naoružanja i sposobnost oružja da probije takvu vrstu zaštite napreduje puno brže nego sposobnost oklopnih vozila da izdrže napad i probi. Nadalje, zahtjevi za boljom zaštitom posade znače veća ulaganja, a takvi trendovi donose povećanje mase vozila te slijedom toga smanjuju

mobilnost. Time se istodobno ograničava mogućnost posade da brzo i učinkovito manverira vozilima te otežavaju zadaće u opasnom okruženju. Količina oklopa potrebnog da odoli današnjim prijetnjama postala je sve veći teret i vozilo može učiniti manje učinkovitim u borbi protiv sve naprednije tehnologije naoružanja.

SLOJEVIT PRISTUP

DARPA planira programom GXV-T razviti za oklopna vozila revolucionarnu tehnologiju koja bi omogućila slojevit pristup zaštiti, odnosno

Dva virtualna pogleda u upravljačku kabину GXV-T. Na slici lijevo vozilom upravlja vojnik, a desno je uključen autopilot, što je još jedna velika želja razvojnog tima

koristila bi manje oklopa, a više se orientirala na sposobnost vozila da izbjegne udare. To znači manja, brža i učinkovitija vozila koja bi se bolje nosila s nepredviđenim borbenim situacijama... Jedno je od DARPA-inih inovativnih i neobičnih rješenja dano u kratkom videou s nekoliko potencijalnih pristupa razvoju novog koncepta. Video zorno dočarava da je naglasak zapravo na aktivnom mijenjanju položaja vozila, naglom ubrzajući te amortizaciji koja omogućuje da se vozilo izmakne, spusti, ili, recimo, naglo okreće za 180 stupnjeva.

Illustracija: DARPA

"Cilj programa GXV-T nije samo poboljšati ili zamijeniti neko određeno vozilo, nego je namijenjen razbijanju paradigme više oklopne zaštite i stvaranju zaokreta u zaštiti svih oklopnih borbenih vozila," izjavio je Kevin Massey, DARPA-in programske menadžer. Istaknuo je da je program inspiriran važnošću koji su tzv. X-plane programi u zadnjih 60 godina imali kad su u pitanju sposobnosti letjelica. DARPA planira slično nastaviti istraživanja i razvoj koji bi omogućili da borbena vozila budućnosti budu učinkovitija, mobilnija i cijenom pristupačnija.

ČETIRI PODRUČJA

GXV-T naglašava četiri područja u kojima bi njegov razvoj donio značajne promjene. Prvo je radikalno poboljšana mobilnost odnosno sposobnost vozila da prelazi razne terene izvan cesta, uključujući teže uspone i veće padine. Zatim je tu napredna amortizacija i novina u konfiguraciji kotača koje omogućuju

Niti nakošeni tereni s tlom od krupnih stijena ne bi trebali biti prepreka za GXV-T. Prema DARPA-inu ambicioznom planu, vozilo bi moglo biti sposobno operirati na 95 % kopna

VIDEO: NOVE MOGUĆNOSTI

DARPA je u javnost pustila video na kojem tzv. tenk budućnosti otkriva što bi sve trebalo moći: od iznimno brze promjene smjera pa sve do saginjanja i izmicanja nadolazećoj prijetnji. Video dočarava nekoliko mogućnosti u razvoju koncepta. Dio njih već je poznat i primijenjen, ali GXV-T želi ih povezati:

- zatvorena kabina koja koristi tehnologiju za prikaz vanjskih uvjeta zahvaljujući visokoj rezoluciji i širokotutnjoj vidljivosti
- planiranje putova prikazom optimalnih ruta
- senzori koji koriste razne tehnologije za prikaz okoliša te identificiranje i praćenje bilo saveznika, bilo protivnika
- klasifikacija terena koja procjenjuje okoliš kako bi se odredila optimalna površina za kretanje vozila
- sposobnosti autopilotiranja koje automatiziraju vožnju te time omogućuju vozaču da se fokusira na strateške aktivnosti.

iznimno brzo kretanje u više smjerova te mijenjanje kretanja u tri dimenzije. Druga je značajka samostalno izbjegavanje prijetnji zahvaljujući većoj pokretljivosti, mogućnosti izmicanja i aktivnog mijenjanja položaja oklopnog zaštite. Uz navedeno, koncept donosi i bolje upravljačke mogućnosti posade, primjerice asistenciju vozaču i automatizaciju ključnih funkcija. Uključeno je i smanjenje signalizacije – vizualnih, infracrvenih, zvučnih i elektromagnetskih signala koji neprijatelju smanjuju mogućnosti detekcije vozila.

Program se zahukao u drugoj polovini prošle godine. Prema zadnjim DARPA-inim informacijama, očekuje se da prvi ugovori s tvrtkama i obrazovnim institucijama koje bi radile na projektu budu sklopljeni ovog proljeća. ■

PROMJENE U ODNOŠU NA DANAŠNJA VOZILA

U odnosu na današnja oklopna vozila, tehnički ciljevi programa GXV-T uključuju sljedeća poboljšanja:

- smanjenje veličine i mase vozila za 50 posto
- smanjenje potrebne posade za 50 posto
- povećanje brzine vozila za 100 posto
- moguće pristupanje na 95 posto terena
- smanjenje protivnikove mogućnosti detektiranja vozila.

Nasuprot tome, velika oklopna vozila ograničena su samo na određene terene i putove, zahtijevaju više logističke potpore, a puno su skuplja kad je riječ o dizajnu, razvoju i održavanju.

PODLISTAK

RATNA POVIJEŠT ITALIJE (1820. – 1936.) XII. DIO

POSLJE

NI POD CIJENU VELIKIH GUBITAKA TALIJANSKE SNAGE U JEDANAESTOJ SOČANSKOJ BITKI NISU USPJELE PROBITI OBRANU PROTIVNIKA, PA JE ONA POSTALA POSLJEDNJA OFENZIVNA OPERACIJA NJIHOVE VOJSKE U I. SVJETSKOM RATU

Nakon desete ofenzive na Sočanskem bojištu (vidi podlistak, HV br. 464) Talijani su poslije početnih uspjeha izgubili osvojene položaje, ali i borbeni moral, pa su se tri pukovnije predale austrougarskim vojnicima bez ispaljenja metka, a mnogi su dezertirali. Pojedine postrojbe otvoreno su se suprotstavile odlasku pred neprijateljske strojnica, zbog čega su prijeku vojni sudovi imali pune ruke posla, a vojnici su često završavali pred streljačkim vodom.

U ljetu 1917. godine talijanske su se snage nalazile većim dijelom na istočnoj obali rijeke Soče, izložene jakim protunapadima austrougarskih snaga i njihovoj gotovo neprekidnoj topničkoj paljbi. Talijansko zapovjedništvo očekivalo je austrougarsku ofenzivu većih razmjera jer su prilike na Istočnom bojištu omogućivale odvajanje većeg dijela austrougarskih postrojbi i njihovo upućivanje na Talijansko bojište. Osim toga, dugotrajan rat vođen s vrlo slabim rezultatima krajnje se nepovoljno odražavao na borbeni moral talijanske vojske, ali i na domaće javno mnjenje u cijelosti, koje je sve češće počinjalo vrlo glasno negodovati zbog ratnog angažmana Italije. Pasivna obrana talijanskih postrojbi samo je dodatno pogoršavala takvo stanje.

PRIKUPLJANJE NAJVJEĆIH SNAGA

Kakobi preduhitrilo moguću austrougarsku ofenzivu i ujedno potisnulo vlastite nedaće u drugi plan, talijansko vrhovno zapovjedništvo poduzelo je jedanaestu, ali ujedno i posljednju ofenzivu na Soći. Osnovni je cilj bilo osvajanje Banjske planote i Trnovskog gozda, te presjecanjem komunikacije u

Čepovanskoj dolini razdvajanje austrougarskih snaga. Istodobno, na jugu se namjeravalo ovladati Komenskom visoravni, nakon čega bi bio otvoren put za prodor prema Trstu. Za tu ofenzivu prikupljene su do tada najveće snage, gotovo tri četvrtine ukupne talijanske kopnene vojske, a težište borbenih djelovanja s južnog je dijela bojišnice prebačeno na središnji i sjeverni dio. Nakon snažne topničke paljbe koja je dva dana intenzivno razarala prvu crtu obrane Borojevićeve armije, započeo je masovni napad talijanske 2. armije. Ona je noću 18./19. kolovoza forsirala rijeku Soču, a zatim produžila napad ovladavši većim dijelom Banjske planote i odbacivši austrougarske snage prema istoku.

KONSOLIDACIJA OBRANE

No, 3. armija koja je započela ofenzivu istodobno s 2. armijom, nije uspjela ostvariti ni osnovne taktičke ciljeve, pa je samoinicijativno zaustavila ofenzivu 23. kolovoza. To je omogućilo pojačavanje sjevernih postrojbi Borojevićevih snaga, koje su već popuštale pod intenzivnim pritiskom talijanske 2. armije. Pojačanja pristigla u zadnji trenutak omogućila su konsolidaciju austrougarske obrane, zbog čega je planirani talijanski prodor u Čepovansku i Goričku dolinu bio zaustavljen. Zbog otežane opskrbe streljivom i drugim ratnim materijalom i nedovoljne popune ljudstvom, te sve jače i organiziranje austrougarske obrane, počela je slabjeti napadna operacija talijanske 2. armije, da bi u potpunosti bila zaustavljena 29. kolovoza. Borbe su nesmanjenom žestinom nastavljene jedino za brdo

Talijanski topnici bili su neizostavni dio početka svake ofenzive svoje vojske. Ipak, ni Crne Monarhije koje je predvodio Svetozar Borojević

Sv. Gabrijel koje je bilo važan operativni oslonac cijele austrougarske obrane. Pojedinim položajima na tom brdu često su ovladavale čas jedna, čas druga strana, uz velike žrtve u bliskoj borbi. Kako se rješenje nije naziralo, Talijani su od 8. do 10. rujna vrlo intenzivno granatirali Sv. Gabrijel iz svih raspoloživih topničkih oruđa. Procjenjuje se da je u ta tri dana iz talijanskih oruđa ispaljeno više od 45 000 topničkih i minobacačkih projektila.

BEZ PROBOJA

Napadi 11. i 12. rujna koji su uslijedili nakon takve topničke paljbe razbili su se o austrougarsku obranu, pa su borbe prestale i na tom dijelu bojišnice, čime je Jedanaesta sočanska bitka bila završena. Ni po cijenu velikih gubitaka (40

Marinko OGOREC

DNJI JURIŠ

Foto: Ministero della Difesa

Talijanski motorni torpedni čamac MAS koji je torpedirao austrougarski bojni brod Szent István kod Premude

POMORSKO BOJIŠTE

U vrijeme ulaska Italije u I. svjetski rat, talijanska ratna mornarica imala je u operativnoj uporabi 4 suvremena bojna broda (drednota), 9 zastarjelih bojnih brodova (predrednota), 10 oklopnih krstarica, 8 lakih krstarica, 33 razarača, 69 torpiljarki i torpednih čamaca MAS te 20 podmornica. Iako je po snazi bila moćnija od austrougarske, talijanska flota nije poduzimala ofenzivne operacije cijelo vrijeme rata i zadovoljila se tek kontrolom Otrantskih vrata lakim snagama, te topničkom potporom kopnenih snaga na Sočanskom bojištu tijekom borbenih operacija u priobalju. Osiguravala je evakuaciju srpske vojske na Krf (1915.-1916.), međutim ozbiljnije ofenzivne akcije poduzete su tek u završnici rata potapanjem austrougarskog bojnog broda Szent István i oklopne topovnjače Wien, te napadom na albansku luku Drač. Prvi veći uspjeh ostvarila su dva talijanska torpedna čamca MAS prudrom u luku Trst 10. prosinca 1917. iz koje su austrijski ratni brodovi Wien i Budapest bombardirali talijanske priobalne fortifikacije u Tršćanskom zaljevu. Nakon neprimjetnog ulaska u luku, MAS-ovi su ispalili torpeda prema austrijskim brodovima od kojih je pogoden Wien s dva torpeda. Potonuo je nakon pet minuta.

Potapanje Szent Istvána kod hrvatskog otoka Premude smatra se najvećim uspjehom talijanske ratne mornarice u I. svjetskom ratu. Bombardiranje Drača snažnim talijanskim flotnim sastavom nije polučilo ni sličan rezultat, jer su austrougarski brodovi i podmornice već bili evakuirani iz te baze. Na samom završetku rata talijanska mornarica proslavila se još jednim pothvatom - potapanjem bojnog broda Viribus Unitis 1. studenog 1918. nakon prodora talijanskih pomorskih diverzanata u pomorsku bazu Pula. Bila je to posljednja talijanska pomorska akcija u I. svjetskom ratu.

tisuće i tisuće ispaljenih projektila nisu uspjele konačno slomiti protivnike iz Žuto-

000 pognulih, 108 000 ranjenih i 18 000 nestalih i zarobljenih) talijanske snage nisu uspjele probiti obranu protivnika i probiti se prema Trstu i Čepovanskoj dolini. Taj su put Borojevićeve snage imale znatno manje gubitke od svojeg protivnika (7000 pognulih, 4000 ranjenih i oko 18 000 nestalih vojnika i časnika). Jedanaesta sočanska bitka ujedno

je i posljedna ofenzivna operacija talijanske vojske u I. svjetskom ratu. Naime, zbog vrlo teškog stanja u brojčano vrlo prorijeđenim, te moralno i stegovno pokolebanim postrojbama, talijansko vrhovno zapovjedništvo odlučilo je polovinom rujna 1917. godine na Sočanskom bojištu prijeći u stratešku defenzivu - prvi put nakon ulaska u rat s Austro-Ugarskom. ■

Siječanj 1991. jedno je od dramatičnih razdoblja novije hrvatske povijesti. Hrvatskoj je prijetila intervencija JNA, koja je spremno čekala samo odluku Predsjedništva SFRJ, kako bi svoje djelovanje protiv demokratski izabrane hrvatske vlasti upakirala u zakonske okvire. Tadašnji predsjednici jugoslavenskih republika pokušavali su međusobnim razgovorima naći mirno rješenje krize u Jugoslaviji, koju su izazvali srbijsko vodstvo i JNA. Upravo je krajem siječnja održan niz razgovora između predsjednika Srbije, Slovenije, Hrvatske,

"rasformirati svi oružani sastavi koji nisu u sastavu jedinstvenih oružanih snaga SFRJ ili organa unutrašnjih poslova i čija organizacija nije utvrđena u skladu sa saveznim propisima" (točka 1. Naredbe), da se "naoružanje i oprema oružanih sastava iz tačke 1. ove naredbe odmah preda najbližim jedinicama i ustanovama JNA" (točka 2), te da to "u roku od deset dana" (točka 4.) moraju provesti "jedinice i ustanove JNA koje odredi savezni sekretar za narodnu odbranu" (točka 7.). (Narodna armija, 17.1.1991., 4). Glavni cilj spomenute naredbe bio je rušenje demokratski iza-

skupu HDZ-a istaknuo i tadašnji potpredsjednik Predsjedništva SFRJ S. Mesić, napomenuvši da je "RH kupila naoružanje i podijelila ga pričuvnom sastavu policije koji se smatra regularnim djelom MUP-a", a da su "jedine paravojne strukture u RH slike Srba iz Knina". Otrnike isto je dva dana poslije, 22. siječnja, na sjednici Ustavne komisije Skupštine SFRJ rekao i predsjednik Ustavne komisije Sabora RH Vladimir Šeks: "Ne prihvaćamo tezu da je u Hrvatskoj učinjeno bilo kakvo protuustavno naoružavanje milicije niti da je Hrvatska povrijedila korpus ovlaštenja

kolektivnog Predsjedništva SFRJ kao vrhovnog zapovjednika JNA, što znači da su donesene bez znanja predstavnika ostalih republika u Predsjedništvu SFRJ, odnosno suprotno jugoslavenskom Ustavu na koji se vojni vrh toliko pozivao.

Istodobno, 23. siječnja, u Sarajevu, na konferenciji za novinare održanoj nakon razgovora u Beogradu sa Slobodanom Miloševićem, predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović izjavio je da Srbija uvjetuje suverenitet Bosne i Hercegovine opstankom u Jugoslaviji (Kronologija rata: 39).

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

RAZGOVOR SRPSKO-SLAVENSKI

24. SIJEČNJA 1991.

Crne Gore, Makedonije i Bosne i Hercegovine.

Uz nove prijetnje hrvatskom vodstvu, početkom 1991. nastavljene su protuustavne aktivnosti pobunjenih Srba u Hrvatskoj. Tako se 4. siječnja 1991. iz sastava MUP-a RH izdvojio "Sekretarijat unutrašnjih poslova SAO Krajine", čime je zapravo institucionalizirano stanje pobune koje je na tom prostoru trajalo već od ljeta 1990., kad je dio policijaca srpske nacionalnosti otkazao poslušnost MUP-u RH u Zagrebu. Istodobno, prorsrpski članovi predsjedništva SFRJ kroz savezne su institucije pokušali izvršiti pritisak na hrvatsko vodstvo da obustavi jačanje policijskih snaga u Hrvatskoj. Tako je 9. siječnja 1991. Predsjedništvo SFRJ naredilo da se moraju

brane vlasti u Hrvatskoj.

Da bi se spriječilo izvršenje spomenute naredbe, Stjepan Mesić je u razgovoru s Borisavom Jovićem 18. siječnja 1991. pristao da Hrvatska preda 20 000 automatskih pušaka. Njih dvojica su o tome izvijestila generala Kadrijevića, a srpski predsjednik Milošević je, nezadovoljan tim dogоворom, "izludio i oštro privigovorio Joviću i Kadrijeviću što su nasjeli na hrvatsku laž". Na zahtjev Vlade RH, Predsjedništvo SFRJ je 20. siječnja produžilo rok za predaju oružja i razoružanje paravojnih grupa i organizacija u RH (Jović: 254-256).

Zapravo, paravojna snaga u Hrvatskoj bio je odmetnuti "SUP SAO Krajine", odnosno postrojbe "krajinske (tzv. Martićeve) miličije". To je 20. siječnja 1991. na

JNA" (Kronologija rata: 39).

Unatoč tome što je Hrvatska pristala predati određeni broj automatskih pušaka, Savezni sekretarijat za narodnu obranu je 23. siječnja 1991. zaprijetio uporabom JNA ako se "na području Republike Hrvatske odmah ne raspuste svi mobilizirani oružani sastavi". Istoga dana srpski "vođa" Slobodan Milošević inzistirao je da JNA "pokrije srpska područja u Hrvatskoj", a Veljko Kadrijević je potom srpskom vodstvu iznio program vojnih mjera koje je poduzeo (podizanje borbenе spremnosti, pregrupiranje vojske i dopunska mobilizacija). (B. Jović, *Poslednji dani SFRJ: izvodi iz dnevnika* (drugo izdanje), Prizma, Kragujevac, 1996., 257-258). Navedene mjere bile su u domeni odlučivanja

Sljedećega dana, 24. siječnja, u 12 sati stupila je na snagu najveća bojna spremnost u 5. vojnoj oblasti (JNA), čije je sjedište bilo u Zagrebu, a Komanda 5. vojne oblasti je podređenim postrojbama dostavila novu informaciju i stavove SSNO-a o sigurnosnoj situaciji u Hrvatskoj, u kojoj se navodi da će "JNA pa i naše komande realizovati zadatke koji proističu iz naredbe Predsjedništva SFRJ..." (HR-HMCDR, 2., kut. 6046). Priopćenje SSNO-a izgledalo je kao objava rata Hrvatskoj. Zabrinut zbog navedenih događaja, predsjednik Tuđman je 24. siječnja 1991. poslao pismo američkom predsjedniku Georgeu Bushu o stanju u Hrvatskoj i Jugoslaviji (Kronologija rata: 39). Stoga se, u takvim okolnostima, iznimno važnom čini poruka

američkog veleposlanika u SFRJ Warrena Zimmermana predsjedniku Predsjedništva SFRJ 24. siječnja 1991. da SAD neće prihvati angažiranje vojske protiv demokratski izabranih institucija vlasti. Moguće je da je upravo zahvaljujući angažmanu SAD-a sprječen vojni udar i rušenje hrvatskog rukovodstva. I britanski Foreign Office je u siječnju 1991. također upozorio saveznu vlast u Beogradu da "ne smiju koristiti silu protiv demokratski izabranih vlasta Slovenije i Hrvatske". Prioritet britanske politike bio je sprječiti sukobe koji ne samo da bi pokrenuli rat, nego bi i smanjili izgled za održanje SFRJ (Andrea Bekić, "London i Bonn – dva pola politike Europske

Predsjedništva hrvatsko vodstvo uspjelo je sprječiti intervenciju JNA u Hrvatskoj. O tome govori i Borisav Jović u svojoj knjizi *Poslednji dani SFRJ* (Kragujevac, 1996., str. 259). Istodobno, dok se u Hrvatskoj streljilo zbog prijetnje vojnim udarom i reakcije JNA, u Beogradu su se 24. siječnja sastale delegacije Srbije i Slovenije, predvođene predsjednicima Slobodanom Miloševićem i Milanom Kučanom. O tome je li tada postignut srpsko-slovenski sporazum o mirnom izlasku Slovenije iz Jugoslavije, u zamjenu za slovensko "razumijevanje" za Miloševićevu politiku "da svi Srbi žive u jednoj državi" ili je to bio samo jedan od bilateralnih

SAOPŠTENJE

U Beogradu su danas vođeni razgovori između delegacija Srbije na čelu sa predsednikom Republike Srbije Slobodanom Miloševićem i delegacije Slovenije na čelu sa predsednikom Predsedništva Republike Slovenije Milanom Kučanom. U delegaciji Srbije bili su: dr. Slobodan Unković, predsednik Narodne skupštine, dr. Dragutin Zelenović, mandator za sastav nove vlade Republike Srbije i dr. Stanko Radmilović, predsednik Izvršnog veća Skupštine Srbije, a u delegaciji Slovenije: dr. France Bučar, predsednik Skupštine, dr. Dušan Plut, član Predsedništva i dr. Jože Menninger, potpredsednik republič-

Slovenije da se na osnovu prava naroda na samoopredelenje i kroz proces postizanja sporazuma o budućim odnosima republika osigura nesmetano ostvarivanje prava slovenačkog naroda i Republike Slovenije na vlastiti put i vlastito opredelenje u pogledu oblika budućeg povezivanja sa drugim jugoslovenskim narodima, odnosno republikama. Slovenija uvažava interes srpskog naroda da živi u jednoj državi i da budući jugoslovenski dogovor taj interes treba da poštuje. U razgovoru je konstatovano da nije moguće na isti način definisati medusobne odnose svih naroda i republika u Jugoslaviji. Novi jugoslovenski

JOVENSKE DELEGACIJE 91. U BEOGRADU

(I. DIO)

zajednice prema priznanju Republike Hrvatske 1991. godine", *Časopis za suvremenu povijest*, br. 2, Zagreb, 2010., 345). U takvim dramatičnim, a može se reći i sudbonosnim okolnostima, kada je srpsko vodstvo u Predsjedništvu SFRJ 25. siječnja 1991. nastojalo osigurati glasove za odluku da JNA uvede izvanredno stanje u Hrvatskoj, u Zagrebu je održano izvanredno zasjedanje Hrvatskog sabora, a potom je u Beograd na razgovore otišlo hrvatsko vodstvo, predvođeno predsjednikom Tuđmanom. Prvo je razgovaralo s predsjednikom Miloševićem, a potom je navečer sudjelovalo na sjednici Predsjedništva SFRJ. Razgovori s vodstvom Srbije, koliko je poznato, nisu doveli do važnih zaključaka, a na sjednici

sastanaka koji su tih dana održani između tadašnjih predsjednika republika, bez značajnijih zaključaka, postoje različita mišljenja. U svakom slučaju, nakon objavljivanja zajedničkog priopćenja sa spomenutoga sastanka, hrvatska politika dovedena je u situaciju da mora slijediti dinamiku slovenske politike, čiji cilj - što brži izlazak iz Jugoslavije – nije bio opterećen problemima (prije svega "srpskim pitanjem") koje je imala Hrvatska.

U zajedničkom priopćenju za javnost nakon spomenutog sastanka, posebnu pozornost izazvala je rečenica da "Slovenija uvažava interes srpskog naroda da živi u jednoj državi i da budući jugoslovenski dogovor taj interes treba da poštuje".

kog Izvršnog veća Slovenije. U dužem i otvorenom razgovoru razmatrana su pitanja budućnosti Jugoslavije i razrešavanja jugoslovenske krize, kao i medusobnih odnosa i saradnje između dve republike uz obostranu saglasnost da odnosi između dve republike treba da se poboljšaju i unaprede. Zajednički je konstatovano da se u razrešavanju jugoslovenske krize mora polaziti od prava naroda na samoopredelenje koje ne može biti ničim ograničeno osim jednakim i istim takvim pravom drugih naroda. Ostvarivanje tog prava, obostrano je ocenjeno, podrazumeva uvažavanje specifičnosti i različitosti u interesima i ne može biti na štetu drugih naroda. Srbija uvažava interes

dogovor zato mora da uvaži različitosti i interes svih jugoslovenskih naroda i republika u nastojanju da se na miran način i u demokratskom procesu dogovaranja o budućnosti Jugoslavije rešava jugoslovenska kriza. U razgovorima je bilo reči i o pitanjima medusobne saradnje. Dogovoren je da vlade Republike Srbije i Republike Slovenije razmotre otvorena pitanja u međusobnim ekonomskim odnosima u interesu razvoja privredne saradnje. (Božo Repe: Viri o demokratizaciji in osamosvojitvi Slovenije, 2. del, Arhivsko društvo Slovenije, Ljubljana, 2003., 268).

(Nastavlja se u sljedećem broju)

Svome zemljaku, proslavljenom glumcu i bivšem guverneru Kalifornije (SAD), Arnoldu Schwarzeneggeru, Austrijanci su 2004. posvetili poštansku marku. Na marki je naziv države napisan na engleskom jeziku "Austria" radi što veće prepoznatljivosti države iz koje marka dolazi

FILATELIA

Zgrada Kraljevske sveučilišne biblioteke i Kraljevskog zemaljskog arhiva u kojoj je danas smješten Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata

Bojni brod Viribus Unitis na marki iz 1915. godine

MARKE UMJETNIČKA DJELA

U crtaju novogodišnje marke odnosno umjetničkog djela, čiji je zadani likovni motiv za novu 2015. bio blagdanski stol, sudjelovali su učenici iz 154 osnovne škole s više od 830 radova. Kao pobjednički, odabran je rad Emre Tufeković, učenice trećeg razreda iz Tenje

Ivo AŠČIĆ

Motiv zgrade u kojoj se danas nalazi Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata, osnovan radi prikupljanja, sređivanja, čuvanja, zaštite, te stručnog i znanstvenog istraživanja dokumentacije i svih podataka vezanih uz Domovinski rat, istraživanja istine o Domovinskom ratu i upoznavanja javnosti u zemlji i svijetu s utvrđenim činjenicama, objavljen je na poštanskoj marki Republike Hrvatske. Marka je izdana u novoj seriji pod nazivom Moderna arhitektura i dizajn: Zgrada Kraljevske sveučilišne biblioteke i Kraljevskog zemaljskog arhiva. Osim marke koja prikazuje eksterijer zgrade, početkom prosinca 2014. izdane su još dvije marke RH koje prikazuju interijer i detalj iz profesorske čitaonice. Sve tri marke izdane su u posebnim arčićima od po šest maraka i nakladi od 100 tisuća po motivu. Zgrada Kraljevske sveučilišne biblioteke i Kraljevskog zemaljskog arhiva, dovršena 1913., jedan je od najreprezentativnijih primjera u nizu hramova nacionalne kulture sagrađenih na perivojima zagrebačke Zelene potkove. Riječ je o kapitalnom ostvarenju u kojem su načela moderne arhitekture i dizajna u spoju funkcionalnosti i estetike secesijskog Gesamtkunstwerka na najbolji način prožeta s reprezentiranjem kulturne politike.

ÖSTERREICH ILI AUSTRIJA

Austrija je jedna od vrlo rijetkih zemalja svijeta koja svoje ime na poštanskim markama, ovisno o izdanjima, piše na dvama različitim jezicima. Naime, na temelju procjena prodajnih i marketinških stratega izdavača, Austrijska je pošta 2003. i 2004. godine na čak 25 posto svojih izdanja pisala naziv na engleskom jeziku "Austria" umjesto uobičajenog naziva države na službenom njemačkom jeziku "Österreich". Glavni razlog tome, prema njihovu mišljenju, bolja je zamijećenost države odakle marke dolaze kod nesakupljača maraka, odnosno kod primatelja pošiljaka u inozemstvu. Naime, mali

Austrijska marka "100 godina austrijskog ratnog zrakoplovstva" izdana 2011. s natpisom države na marki "Österreich" izravno se odnosi i na Hrvate jer je početkom XX. stoljeća područje današnje Hrvatske i BiH bilo u sastavu Austro-Ugarske Monarhije

broj ljudi izvan Europe i onih koji ne sakupljaju poštanske marke znaju o kojoj se zemlji radi kada pročitaju natpis "Österreich". S obzirom na to da danas manje od pet posto austrijskih maraka ima natpis "Austria", može se sa sigurnošću reći da ovaj strateški cilj izdavača nije postigao željeni cilj. O obveznim elementima na markama koje propisuje konvencija Svjetske poštanske unije te zakonima i pravilnicima o poštanskim markama pisano je u 415. broju Hrvatskog vojnika.

Austrijske marke su važne i za povijest hrvatskog naroda jer je tijekom povijesti područje današnje Hrvatske i Bosne i Hercegovine bilo u sastavu Austro-Ugarske Monarhije. Tako su se marke Monarhije na području današnje Hrvatske koristile od sredine XIX. stoljeća pa do kraja I. svjetskog rata, a na području BiH od 1878. godine pa sve do 1918. Također, neke su marke iz tога vremena izravno povezane s Hrvatima. Jedna od njih je ona iz 1915. s motivom ratnog broda Viribus Unitis o kojem je iscrpno pisao Hrvatski vojnik u 142. i 460. broju. Zbog toga danas brojni filatelisti, posebice iz zapad-

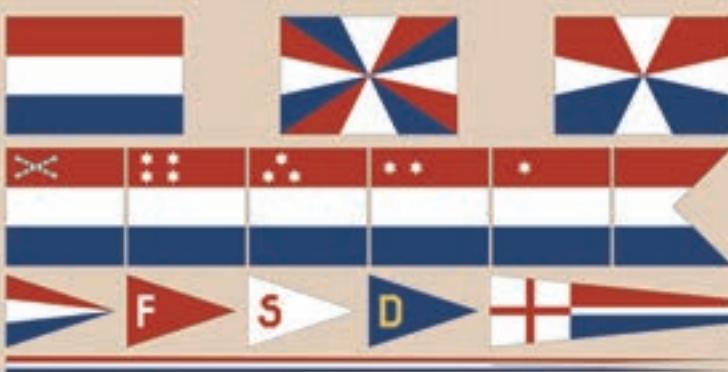
noeuropskih država, sakupljaju marke Hrvatske i Bosne i Hercegovine te znaju o povijesti ovih dviju zemalja i više nego veliki broj njihovih građana.

NOVA GODINA 2015.

Od 2007. godine za izgled novogodišnje marke RH zaslužni su učenici osnovnih škola u Republici Hrvatskoj. U crtaju novogodišnje marke odnosno umjetničkog djela, čiji je zadani likovni motiv za novu 2015. bio blagdanski stol, sudjelovali su učenici iz 154 osnovne škole s više od 830 radova. Kao pobjednički, odabran je rad Emre Tufeković, učenice trećeg razreda iz Tenje. Mlada umjetnica je kći dugogodišnjeg prijateljnika Oružanih snaga RH. Da je riječ o zahtjevnom odabiru najljepšeg rada potvrdila je povjesničara umjetnosti dr. Željka Čorak, predsjednica Povjerenstva za izbor motiva te grafičkih i likovnih rješenja poštanskih maraka RH: "I kad je konačan, nimalo lak izborao na crtež Emre Tufeković, učenice Osnovne škole "Tenja", bilo je to zato što se sretno poklopilo mjerilo prizora, likovna vrijednost, privlačna žuta boja svjetlosti, jasnoća, dobra kompozicija, atmosfera veselja. Ukratko – blagdan s blagdanskim stolom u sredini." ■

Predložak za poštansku marku RH "Nova godina 2015." rad je učenice iz Tenje

dr. sc. Željko HEIMER

VEKSILOLOGIJA

Nizozemske vojnopolomorske zastave: **prvi red, s lijeva na desno**, krmena vojnopolomorska zastava, pramčana vojnopolomorska zastava, pramčana civilna zastava; **drugi red**: zapovjedne zastave admirala flote, admirala, viceadmirala, kontraadmirala, komodora i kapetana bojnog broda; **treći red**: položajni plamenac najstarijeg zapovjednika, zapovjednika flotile, odreda i divizijuna te crkveni plamenac; **četvrti red**: plamenac zapovjednika broda ratne mornarice

NIZOZEMSKE VOJNOPOMORSKE ZASTAVE

Krmena zastava brodova nizozemske ratne mornarice jednaka je nizozemskoj nacionalnoj trobojnjici i krmenoj zastavi koju ističu civilni brodovi. No, kao i u drugim ratnim mornaricama koje ističu zastavu jednaku civilnoj nacionalnoj zastavi, ratni se brodovi razlikuju od civilnih po isticanju zastave na glavnem jarbolu – tj. plamenac zapovjednika broda (*oorlogswimpel*) u bojama trobojnice raskoljenog kraja do trećine dužine plamenac, te dok su usidreni ili na vezu, isticanjem pramčane zastave. Pramčana zastava (*geus*) ratnih brodova sastoji se od dvanaest naizmjenično crveno-bijelo-plavih tro-

kuta koji se susreću u središtu (takva se heraldička podjela naziva staklo). I nizozemski civilni brodovi također mogu isticati pramčanu zastavu, ali drugačijeg izgleda - ona smije imati samo osam trokuta.

Slijedom tradicije iz XVII. stoljeća iz doba englesko-nizozemskih ratova, na nizozemskim se ratnim brodovima nedjeljom i u vrijeme bogoslužja ističe tzv. crkveni plamenac, koji je kombinacija engleske i nizozemske zastave, kao znak privremenog primirja proglašenog između tada zaračenih nacija. Isti plamenac i danas se rabi u britanskoj ratnoj mornarici i onima

koje slijede njezine tradicije.

Zapovjedne zastave označavaju dužnosti visokih mornaričkih zapovjednika, a položajne zastave čin. I jedne i druge istog su temeljnog dizajna nacionalne trobojnice s bijelim oznakama u ugлу, ali su prve kvadratnog oblika, a druge pravokutne u razmjeru 2:3. Zapovjedne se zastave ističu samo na brodovima na kojima osoba, u čiju se čast ističe, ima zapovjednu odgovornost, a položajne se ističu u znak počasti za visokog vojnog dužnosnika na brodu. Oznaka admirala flote (i stožernog generala) prikazuje bijele ukrštene maršalske palice, admirala

(generalu zbora) četiri, viceadmirala (general-pukovnika) tri, kontraadmirala (general-bojnika) dvije i komodora (brigadnog generala) jednu šestokraku zvjezdu. Zapovjedna zastava kapetana bojnog broda koji zapovijeda grupom brodova ili pomorskim područjem kvadratna je trobojica raskoljenog kraja. Položajna zastava najstarijeg zapovjednika na sidrištu ili na vezu trokutasti je trobojni plamenac. Plamenci zapovjednika pomorskih postrojbi trokutasti su sa stiliziranim slovima – flotile crveni s bijelim slovom F, odreda bijeli s crvenim slovom S, divizijuna plavi sa žutim slovom D. ■

ZASTAVA 202. TOPNIČKO-RAKETNE BRIGADE PROTUZRAČNE OBRANE – ZAGREB

202. topničko-raketna brigada protuzračne obrane – Zagreb osnovana je odlukom od 7. siječnja 1993. spajanjem do tadašnje 50. pukovnije PZO Kerestinec, te lakih topničkih raketnih divizijuna PZO Koprivnica, Sisak, Bjelovar i Karlovac. Brigada je u svom sastavu imala šest topničko-raketnih divizijuna: 1. TRD PZO Kerestinec, 2. Koprivnica, 3. Lučko, 4. Bjelovar, 5. Sisak i 6. Karlovac, koji su svaki, čini se imali svoje zastave (usp. zastavu 1. TRD u Hrvatski vojnik 289, 23. travnja 2010.) Tijekom operacije Oluja sudjeluje na glavnem pravcu napada u zaštiti 2. gardijske brigade i 151. brigade HV-a. Od 2001. brigada ima sjedi-

šte u Dugom Selu, a 2005. je ukinuta.

Ratna zastava 202. trbr PZO-a izrađena je vjerojatno već 1993. godine, a na temelju modificiranog znaka koji je godinu ranije izrađen za 50. laki artiljerijski PZO-a pk Ž. Vujanovića. Izrađena je na tamnoplavom platnu tehničkom zlatnožutog sitotiska, koji je danas gotovo potpuno izblijedio. U sredini zastavnog lista smješten je znak postrojbe: tropletom okružen zrakoplov u letu i ispred kružni ciljnik. Iznad znaka natpis je HRVATSKA VOJSKA, a ispod "202. trbr PZO".

Zastava je veličine 95×205 cm, ukrašena zlatnim pozaman-

terijskim resama oko 3 cm širine s tri ruba i rukavom od posuvraćenog materijala zastavnog lista. Zastava se čuva u zbirci zastava Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske.

U povodu obilježavanja 15. godišnjice Oružanih snaga Republike Hrvatske izrađena je 2006. godine svijetloplava zastava s tkanim znakom Brigade, koji je nastao vjerojatno ubrzo nakon izrade ove zastave. Taj znak prikazuje sličnu kompoziciju zrakoplova, ciljnika i pište ra unutar polukružnog crnog štita nadvišenog hrvatskom zastavom i istim natpisima smještenim između zastave i kružnog znaka.

Zastava 202. topničko-raketne brigade protuzračne obrane - Zagreb

Dodatane informacije o zastavama postrojbi OSRH, fotografije zastava u uporabi, saznanja o nastanku i korištenju zastave, kao i ispravke i ostalo što bi moglo pomoći u izradi cijelokupne povijesti zastava naših postrojbi, molimo javite na zastavehv@gmail.com. Unaprijed zahvaljujemo.

MULTIMEDIJA

Smartphone s 320 GB prostora

Kompanija Saygus pauzirala je pet godina u kreiranju *smartphonea*, a sad se vratila s novim idejama koje je uspješno i realizirala. Specifikacija njezina najnovijeg *smartphonea* jednostavnog naziva V2 zasigurno nikog neće ostaviti ravnodušnim. Taj pametni telefon posjeduje 5-inčni ekran rezolucije 1920 x 1080, uz 2,5 GHz quad-core Snapdragon procesor s tri gigabajta radne memorije na raspaganju. Telefon dolazi s 4.4.4 KitKat operativnim sustavom i kamerom re-

zolucije od čak 21 megapiksela s dual-led osvjetljenjem. Međutim, ono što je najzanimljivije kad je u pitanju taj telefon njegova je skladišna memorija. V2 dolazi sa 64 gigabajta interne memorije i čak dva MicroSDXC ulaza koja primaju kartice do 128 gigabajta, što teoretski znači da korisnik ukupno na raspaganju može imati do 320 gigabajta skladišnog prostora. Prednja kamera ima impresivnu rezoluciju od 13 megapiksela, a zvučnici potpisuje američka kompanija

Harman Kardon. No, to nije sve jer se kompanija potrudila i za biometrijski skener otiska prsta,

bežično punjenje Qi standarda, kao i vrlo lak root pristup za programere.

Nova akcijska kamera iz Geniusa

Tvrтka Genius u zadnje je vrijeme vrlo zapažena na tržištu kamera. Nedavno smo pisali o novom modelu kamere namijenjenom vozilima i koja je pronašla velik broj kupaca. Kamerica Life-Shot FHD300 savršena je za bilježenje svih vrsta aktivnosti i akcije na otvorenom, uključujući hodanje, trčanje ili vožnju biciklom – na suhom ili na kiši. Sama je kamera usklađena sa standardom IPX5 koji je čini otpornom na polijevanje, a zahvaljujući posebnom kućištu izrađenom u skladu sa standardom IPX8 može se koristiti

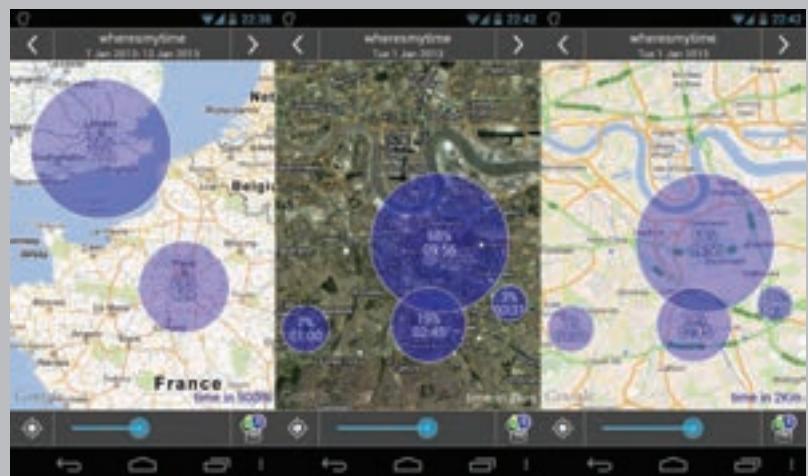
i pod vodom, do dubine od tri metra. Kućište se isporučuje u pakiranju s kamerom, a uz njega dobit ćete i komplet za montažu na bicikl, kvačicu za pričvršćivanje na odjeću i narukvicu za sigurno nošenje. Kameru je moguće montirati i na standardne tronošce. Dijeljenje slika i videozapisa iznimno je jednostavno zahvaljujući ugrađenoj Wi-Fi vezi, a Geniusuva aplikacija LifeCam, dostupna na Googleovu Play Storeu i Appleovu iTunes App Storeu, olakšava prijenos sadržaja na mobilne uređaje.

FHD300 opremljen je Sonyjevim senzorom rezolucije osam megapiksela koji snima kvalitetne fotografije i videozapise u Full HD kvaliteti. Funkcionalnost snimanja *time-lapsea* omogućit će stvaranje filmova za YouTube ili društvene mreže.

Sav se snimljeni sadržaj pohranjuje na microSDHC kartice kapaciteta do 32 gigabajta (Class 10). Uredaj se puni preko microUSB priključka. Life-Shot FHD300 može se od prosinca 2014. nabaviti u bolje opremljenim prodavaonicama i online.

Za one s nedostatkom vremena

Koliko ste puta izgubili vrijeme, a da ni sami niste bili svjesni kako? Ako ste često u takvim situacijama, sljedeća je aplikacija rješenje. Naime, Wheresmytime automatski će se pokrenuti i raditi u pozadini te, kako joj i samo ime govori, neumoljivo bilježiti lokacije koje ste posjetili i koliko ste se na njima zadržali. Sve će to biti prilično precizno prikazano na mapi i to prema razdoblju koje je moguće naznačiti. Lokacije se određuju prema bežičnim priključnim mrežama, mobilnim mrežama te, idealno, uz pomoć GPS-a. Ono što Wheresmytime svakako izdvaja iz gomile nije sama preciznost detekcije lokacije nego i činjenica da ne uzima velik danak na bateriji. Ako se često gubite u vremenu: pokušajte i analizirajte se.

Pripremio Ivan HORVAT

LG je na nedavno završenom sajmu CES u Las Vegasu pokazao nove modele iz serije Music Flow Wi-Fi namijenjene ljubiteljima glazbe i filmova.

Linija uključuje tvrtkin prvi Wi-Fi zvučnik na baterije, napredne Wi-Fi soundbarove te streaming 3D Blu-ray player. Za razliku od drugih Bluetooth zvučnika, streamanje na zvučnik iz serije Music Flow Wi-Fi ne prestaje u trenutku dolaznog poziva. LG NP8350 prvi

je tvrtkin bežični zvučnik s ugrađenom baterijom za lagano prenošenje iz sobe u sobu, a nova linija uključuje i dva Wi-Fi soundbara za bogat zvuk – model LAS750M pruža HD zvuk, dok LAS950M nudi izvanrednu, duboku akustiku.

LG-jev streaming 3D Blu-ray player BP550 može se povezati sa zvučnicima Music Flow za streamanje zvuka s CD-a ili s USB memorije. Stoviše, značajka Auto Music Play korisnicima

LG-jev Music Flow Wi-Fi

u pokretu maksimizira praktičnost slušanja. Glazba s pametnog telefona automatski će se reproducirati na zvučniku ako mu se približi na 30 cm. Tako, primjerice, korisnik može slušati glazbu preko slušalica vozeći se javnim prijevozom prema kući, a čim uđe u dnevnu sobu, glazba se počinje reproducirati na Wi-Fi soundbar. Kolekcija dolazi i s mogućnošću LG HomeChat za kontrolu nad LG-jevim uređajima uz korištenje mobilne aplikacije za dopisivanje za telefone ili tablete – LINE. Korisnici poruku šalju zvučniku koristeći jednostavne naredbe poput *play songs for party* ili *turn off music after one hour*. Už HomeChat, modeli serije LG Music Flow Wi-Fi mogu biti i osobni pomoćnici koji postavljaju alarne ili prema naredbi upozoravaju korisnike o budućim događanjima.

Sonyjev trend nosivih gadgeta

Sony je na sajmu CES 2015 predstavio novi SmartWear – izdanje SmartWatcha 3 od nehrđajućeg čelika, koji će biti dostupan od sljedećeg mjeseca. Ima 1,6-inčni 320 x 320 TFT LCD Transflective zaslon za vidljivost pri izloženosti jakom svjetlu i otporan je na vodu, a puni se preko standardnog microUSB ulaza.

Predstavljen je i novi SmartWatch 3 držač koji omogućuje korisnicima i partnerima da prilagode sat uz bilo koji remen od standardnih 24 mm. Čak je i bez Androidova pametnog telefona

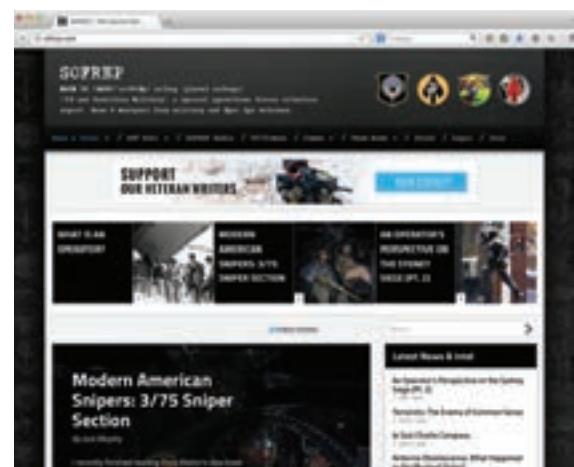
SmartWatch 3 zabavan i koristan jer samostalno funkcioniра, dobro reproducira glazbu, ima tehnologiju senzora i ugrađen jedinstven GPS senzor. Sony je također predstavio Smart B-Trainer prototip – vodootporne sve-u-jednom stilizirane slušalice s višesenzorskom mogućnošću, posebno dizajnirane za trkače. Trenutačni prototip ima ugrađenu memoriju i omogućuje glasovno vođenje, kao i reprodukciju glazbe, inteligentno predlažući najprimjereniju pjesmu koja prati ritam trkača tijekom treninga.

sofremp.com

“Naša je stranica sto posto veteranska,” kažu pokretači, vlasnici i urednici stranice posvećene u prvom redu američkim, ali i mnogim stranim specijalnim postrojbama i raznim vijestima vezanim uz njih. Sudeći po impresumu, autori su uglavnom bivši pripadnici američke vojne, policijske i obavještajne elite, s operativnim iskustvom, neki pod pravim imenima, neki pod pseudonimima. Grafički gledano, neovisna **sofremp.com** ne djeluje previše atraktivno, no počnete li malo skrolati, uvidjet ćete da ima mnoštvo zanimljivih tema, članaka, analiza i priča o postrojbama, naoružanju i procedurama specijalaca. Bitno je vrlo brzo osvježavanje stranice: nedugo nakon nekog događaja, primjerice nedavnih terorističkih napada u Parizu ili Sydneyju, naići ćete na analizu ili komentar. Ipak, unatoč tomu što je dosta sadržaja dostupno odmah, za neke ćete morati zatražiti pretplatu. Da zaključimo: već zbog poslovne atraktivnosti *specijalnih* tema vrijedi je posjetiti, a sigurno je da čitatelje može odvesti i na druge zanimljive web-adrese.

D. VLAHOVIĆ

WEB-INFO

Tko traži Boga, može uvijek očekivati poneko iznenađenje: Bog nikada neće biti onakvim kakvim ga mi očekujemo; zbog toga se Bog susreće samo u poniznosti vjere, dopuštajući mu da nas vodi putovima koje ne možemo niti zamisliti

VJERA OMOGUĆAVA HOD U TAMI

Evangelje nam predstavlja Ivana u novim okolnostima. On sada više nije u pustinji, sada više ne može govoriti, sada više nije okružen mnoštvom koje od njega traži obraćeničko krštenje. Ivan je sada sam: u zatvoru na sjeveroistoku Mrtvog mora: u neljudskom zatvoru, sagrađenom na jezovitom mjestu. Padaju mi napamet riječi proroka Habakuka: *Preciste su tvjore oči da bi zloču gledale. Ti ne možeš motriti tlačenja. Zašto gledaš vjerolomce, šutiš kad zlikovac ništa pravednijeg od sebe?* (Hab 1, 13). Ovo je tužaljka naše kratkovidnosti i naše žurbe za pravdom. Naime, nije Bog taj koji kažnjava svoje proroke. Bog dopušta zlo jer je u njemu On sposoban utješiti, On nas može spasiti dok iščekujemo dan Njegove pravde. U skladu s tim su i riječi apostola Jakova: *Strpite se dakle, braćo, do Dolaska Gospodnjega. Evo: ratar iščekuje dragocjeni urod zemlje, strpljiv je s njime dok ne dobije kišu ranu i kasnu. Strpite se i vi... Ne tužite se... Za uzor strpljivosti i podnošenja uzmite proroke koji su govorili u ime Gospodnje* (usp. Jak 5, 7-10). Silnici, moćnici, zlikovci, profanatori Božjeg nacrta, oholi i puni sebe prolaze pakao egoizma i mržnje, jer *Bog rasprši oholice umišljene, silne zbací s prijestolja, a uživis neznačne* (Lk 1, 51-51). I reče Bog, a riječ Božja je zadatak i odgovornost. Ako danas trpimo zbog dobra, zahvalimo Bogu: to je znak da smo pozvani na Njegovu gozbu. Ipak, ova sigurnost nas ne smije učiniti obijesnim jer ćemo se svrstatati na stranu protiv Boga: bila bi to naša nesreća. Ivan Krstitelj u zatvoru prolazi kroz kušnju vjere koja ga pročišćuje i još više približava Božjem srcu. Naime, Bogom nadahnut, Ivan je navijestio Mesijuin dolazak. Mesija

Gospodine, nisam sam: okružen sam nevidljivim mnoštvom koje Te iščekuje! Neizmerni Oče svih ljudi, Pastir mnogih ljudi koji niču iz beskrajne žute zemlje u Kini i koji se okupljaju na japanskim otociма! Oče Afrike, budista i sljedbenika Hare Krishne obojanih plavom bojom, Oče svih onih koji Te iščekuju! Neka si blagoslovjen, o Gospode, zbog ove neizmjerne i vrhovne zadaće za koju si tražio moje ruke i moje srce!

P. CHARLES

Najviše dobro je traženje Boga: prvi međusvima darovima je početak svakog napretka. Uvijek tražite lice Božje! Onaj koji ga bude tražio neće više nikada prestati tražiti ga. Radost što ga je pronašao, radost daleka od ispunjenja strasti i želja, ponovo će ga oživjeti.

SVETI BERNARD

Ravnodušnost prema zlu je zlo.

ELIE WIESEL

Tko traži nešto, ne traži Boga.

E. SUSONE

je uistinu došao na svijet. Ali, Bog je, kao i uvijek, pridržao sebi prostor novosti i slobode koji Ivan nije poznavao: Mesija, naime, nije bio točno onakav kakvim ga je Ivan očekivao. Zbog toga ga Ivan pita: *Jesi li ti Onaj koji ima doći ili drugoga da čekamo?* (Mt 11, 3). Odgovarajući Isus stvara novi prostor za Ivanovu vjeru: *...siromasima se navješćuje evanđelje. I blago onom te se ne sablazni o mene* (rr. 5-6). Ivan se nije sablaznio, ali se ponizio i povjerovao. Tko traži Boga, može uvijek očekivati poneko iznenađenje: Bog nikada neće biti onakvim kakvim ga mi očekujemo; zbog toga se Bog susreće samo u poniznosti vjere, dopuštajući mu da nas vodi putovima koje ne možemo niti zamisliti. Tako je bilo za Ivana, a tako je i sa svima nama. Približimo se Ivanovoj drami. Ivan je rekao: *Ja se moram umanjiti a On mora rasti.* Isus, naprotiv, umjesto da se pokaže važnim, skriva se, zauzima posljednje mjesto, ne traži popularnost, drži se podalje od ljudske moći i pozornice ovoga svijeta. Kakvog li otajstva! Bog je po riječima proroka Izajje rekao: *Jer misli vaše nisu moje misli i puti moji nisu vaši puti* (Iz 55, 8). Bez sumnje, mora da je Ivanu bilo teško utvrditi istinitost ovih riječi. No, ne završava ovdje napor obraćenja. Ivan je govorio o žetvi i sakupljanju. Isus, naprotiv, govorio o sjetvi, predstavlja se kao strpljivi zemljoradnik koji posvuda sije sjeme beskrajnom strpljivošću. Ivan je vidio Božjeg Mesiju stroga lica i s viačom lopatom u ruci kako pšenici odvaja od kukolja, to jest dobre od zlih. Naprotiv, Isus sakuplja sve, blaguje s carinicom i grešnicima, jasno daje do znanja kako Bog sve pokušava i čini da bi spasio čovjeka:

Bog je spreman platiti bilo koju cijenu kako bi spasio čovjeka. Bog nas nadilazi, Bog nas iznenađuje: zbog toga je u odnosu s Bogom uvijek potrebna vjera. Sada razumijemo smisao tjeskobna Ivanova pitanja: *Jesi li ti Onaj koji ima doći ili drugoga da čekamo?* (Mt 11, 3). U ovim se riječima krije drama onoga koji ne može razumjeti, ali i poniznost onoga koji se dopušta voditi kako bi razumio. U ovome Ivan dostiže svetost: on je najprije mučenik u srcu, a onda i u tijelu: on je mučenik za vjeru. Na Ivanovo pitanje Isus odgovara: *Podite i javite Ivanu što ste vidjeli i čuli: slijepi gledaju, hromi hode, gubavi se čiste... siromasima se navješćuje evanđelje* (rr. 4-5). Isusovi stavovi nisu u skladu s prizorima koje prenosi Ivan: naime, kada Bog dolazi, on nas nadilazi i u ljubavi.

Ivan je povjerovao. Rekao je o Isusu: *Ja nisam dostojar sagnuti se i odriješiti mu remenje na obući* (Mk 1, 7). Bio je dosljedan. Nije se sablaznio o Njega. Bio je Gospodinov preteča: tko zna koliko je u zatvoru razmišljao o ovim riječima; učinio ih svojima i dao svoj život kako bi posvjedočio za vjeru u Isusa. Danas je Ivan velika pouka za nas. On je čovjek koji je hodio u vjeri, dopustio je da ga Isus vodi, prihvatio je tešku lekciju o milosrdnoj ljubavi i rekao *fiat (neka bude)* svom krvlju. Kakva izvanredna pouka! Upitajmo se je li naša vjera doista na putu, je li uistinu prihvaćanje Boga, slijedimo li Gospodina koji nam razotkriva Svoj put. Ovo je vrijeme istine, vrijeme provjere kako bismo smanjili udaljenost između Boga i nas, između egoizma i ljubavi. Neka doista bude tako, počevši od danas: od ovog trenutka!

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
SEKTOR ZA UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA**

Na temelju članka 62. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 73/13) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA: 023-03/13-03/1, URBROJ: 512-01-13-664 od 20. studenoga 2013., objavljuje

INTERNI OGLAS

za popunu dužnosti u MN JHQ Ulm, Savezna Republika Njemačka

stožerni časnik za planiranje (Staff Officer Land Planner in Multinational Core Planning Team/Joint Operations Planning Group, Deputy Chief of Staff Operation Directorate), CJ 5 Division, OF-4, Service Army – jedan izvršitelj

Obvezni uvjeti:

- znanje engleskog jezika SLP 3332 ili ALCPT ≥ 85 %
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- nacionalno ili multinacionalno iskustvo u strateškom/operativnom planiranju
- dobro poznavanje računalne tehnologije (Microsoft Office applications).

Poželjni uvjeti:

- iskustvo u međunarodnim vojnim operacijama
- poznavanje NATO i EU procedura planiranja.

Pored propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Predviđeno vrijeme stupanja na dužnost: veljača/ožujak 2015.

Za kandidate koji ispunjavaju uvjete provest će se individualni razgovor na hrvatskom i engleskom jeziku s pitanjima vezanim uz dužnost.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske resurse, Sektor za upravljanje ljudskim resursima, Stančićeva 6, 10000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 7 (sedam) dana od dana objave oglasa.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
SEKTOR ZA UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA**

Na temelju članka 62. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 73/13) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA: 023-03/13-03/1, URBROJ: 512-01-13-664 od 20. studenoga 2013., objavljuje

INTERNI OGLAS

za popunu dužnosti u Joint Force Headquarters, Napulj, Italija

Stožerni časnik (Land Logistics Operations), DCOS Support, J4, Logistics Operations and Plans Branch, Logistics Operations Section, OF-4, OJS L00 0060 – jedan izvršitelj

Opći uvjeti:

- znanje engleskog jezika: SLP 3333 ili ALCPT ≥ 85 %
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- višegodišnje iskustvo rada na sustavima logistike i prometne stuke.

Poželjni uvjeti:

- Expeditionary Logistics Course - NATO School Oberammergau
- NATO Logistics Course - NATO School Oberammergau
- Resource Management Education Programme Course, NATO School Oberammergau.

Pored propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Za kandidate koji ispunjavaju uvjete provest će se individualni razgovor na hrvatskom i engleskom jeziku s pitanjima vezanim uz dužnost.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske resurse, Sektor za upravljanje ljudskim resursima, Stančićeva 6, 10000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 14 (četrnaest) dana od dana objave oglasa.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
SEKTOR ZA UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA**

Na temelju članka 62. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 73/13) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA: 023-03/13-03/1, URBROJ: 512-01-13-664 od 20. studenoga 2013., objavljuje

INTERNI OGLAS

za popunu dužnosti u NATO Support Agency (NSPA), Cappellen, Veliko Vojvodstvo Luksemburg

Viši stručni savjetnik za tehnička pitanja na projektu PzH 2000, pri NSPA-ovu Air and Land Combat Systems Programme, OF ¾ ili civilni ekvivalent - jedan izvršitelj

Obvezni uvjeti:

- osobni čin: satnik-pukovnik ili civilni ekvivalent
- znanje engleskog jezika: STANAG 3222/2322/2232 ili više ili ALCPT ≥ 80 %
- sigurnosni certifikat : NATO SECRET
- tehnička znanja i iskustvo u održavanju kopnenih borbenih vozila.

Poželjni uvjeti:

- poznavanje procedura opremanja i modernizacije borbene tehnike razine MORH-a i OSRH
- poznavanje stručne terminologije iz područja održavanja kopnenih borbenih vozila
- poznavanje rada i struke NSPA.

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: veljača 2015. na rok od dvije godine s mogućnošću produženja. Pored propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Za kandidate koji ispunjavaju uvjete provest će se individualni razgovor na hrvatskom i engleskom jeziku s pitanjima vezanim uz dužnost.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske resurse, Sektor za upravljanje ljudskim resursima, Stančićeva 6, 10000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 7 (sedam) dana od dana objave oglasa.

